

A TISZÁNINNENI
EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1906. OKT. HÓ 14—16. NAPJAIN UNGVÁRON
TARTOTT RENDES, 1906. NOVEMBER HÓ 27.
MISKOLCON TARTOTT RENDKIVÜLI ŐSZI
==== KÖZGYŰLÉSÉNEK ====

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE
RADÁCSI GYÖRGY
EGYH.-KER. PAPI FŐJEGYZŐ.

122. SZÁM.

SÁROSPATAK,
NYOMTATTA RADIL KÁROLY A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.
1906.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület lelkeszszeneléssel egybekötött 1906. évi **őszi közgyűlését** október hó 14—16. napjain **Ungváron** tartotta meg **Kun Bertalan** püspök és **Meczner Béla** helyettes főgondnok elnökök elnöklete alatt.

Jelenvoltak:

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Meczner József egyházmegyei gondnok, Ujj János, Kovács Béla papi, Dobozy Pál, Dobozy István világi tanácsbírák, Ujj József papi főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Nagy Ignác esperes, Id. Sólyom Gyula, Halászy József, Illyés János papi, Huszti Béla világi tanácsbírák.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla egyházmegyei gondnok, Botos József, Bodnár István, Dávid József papi tanácsbírák, Molnár László világi főjegyző.

A gömöri egyházmegyéből: Csabay Pál esperes, Bornemisza László egyházmegyei gondnok, Ruszkay Gyula, Hubay Lajos papi tanácsbírák, Lukács Géza világi tanácsbíró, Buzy Márton papi aljegyző, Bodor István tanügyi bizottsági elnök.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Ragályi Gyula egyházmegyei gondnok, Arday Janka Dániel, Fodor György papi, Csengeri Dezső világi tanácsbírák, dr. Hódy Sándor világi főjegyző.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó Endre esperes, Szabó József, Ifj. Szakál István papi, Stépán László, Minay István, Szabó Lajos világi tanácsbírák, Homoky Antal papi főjegyző.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Keresztury József esperes, Meczner Béla egyházmegyei gondnok, Bálint Dezső, Páricsy József papi, Miklós Béla, Buza János világi tanácsbírák, Hézszer Emil papi főjegyző.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Hutka József esperes, Dókus Ernő egyházmegyei gondnok, Szeghő Benő, Tudja Mihály papi, Nemes Lajos, Diószeghy János világi tanácsbírák, Péter Mihály papi, Dókus László világi főjegyzők.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Zombory Gedő, Radácsi György, dr. Tüdős István papi, Dókus Gyula világi részről.

A sárospataki főiskola képviselőiben: Dókus Gyula világi aligazgató, Novák Lajos akadémiai és köz-, dr. Rácz Lajos gimnáziumi igazgatók.

A miskolci főgimnázium részéről: Csik Dániel h. igazgató.

A rimaszombati főgimnázium részéről: Kerekes Dezső h. igazgató.

Az egyházkerületi felsőbb leányiskola részéről: Dr. Mitrovics Gyula igazgató.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György papi fő-, Czinke István, Vattay László papi, dr. Finkey Ferenc világi aljegyzők.

LELKÉSZ- ÉS TEMPLOMSZENTELÉSI ÜNNEPÉLY.

A Tiszáninneni egyházkerület 1906. évi őszi, lelkész-szenteléssel is egybekötött közgyűlése *helyeül* — az *ungvári* egyházközség kérelmére s az ungi egyházmegye ajánlatára — Ungvár városát, *idejeül* pedig október 14—16. napjait határozta meg, készséggel méltányolván az ungvári egyházközség abbéli kívánságát, hogy nagy költséggel megújított és átalakított templomát az egyházkerületi közgyűlés részvéte mellett adhassa át hivatásának s hogy templomszentelési ünnepélye lelkész-szenteléssel is egybekapcsolódván, emlékezete annál feledhetetlenebb legyen.

A kettős ünnepély, mint a közgyűlés alkalmi bevezetése, október 14-én, a délelőtti órákban folyt le.

Tíz óra tájban, harangzúgás és a templomba vágyakozók nagy seregének nyugtalan várakozása mellett, adta át az egyházközség főgondnoka a templomkulcsot egyházkerületünk püspökének, kérve őt az ajtó felnyitására. A püspök átvette a kulcsot s a sokaság ajkán megzendült az „*Örül mi szívünk, mikor ezt halljuk, a templomba mégyünk . . .*” és ment, tódult a megnyitott ajtón — a püspöke után. Benn folytatta a sokaság a buzgó éneklést az „*Im bėjöttünk nagy örömmel, felséges Isten, a te szentidnek gyülekezetiben*“ — kezdetű énekkel, majd az új orgona által kísérvé, énekelte elébb fenálló énekül a 130. dicséretnek első s közénekül ugyancsak ennek 4-dik versét, mire a sárospataki főiskolai énekkar istendicsőítő szép dala harsant fel a templom egyik karzatáról. Ennek végeztével a püspök az Ur asztalához állott és buzgó imában mutatta be az ünneplő gyülekezet háláját a megújított templomért,

kérve arra, az abban mostan megjelentekre s ezentul megjelenőkre, valamint a szent munka vezéreire s az egész áldozatkész gyülekezetre, egyúttal pedig az újjított templomban esküre készen álló ifjú lelkipásztorokra az istenség megszentelő kegyelmének kitöltetését. A püspöki ima, mint a kettős nagy alkalom szerencsés egybekötözése és ihletes méltatása, teljesen elkészítette a részben más egyházbeliékből is álló gyülekezetet az ünnepély céljainak tisztánlátására és benső élvezésére s ezzel, valamint *H. Bathó János* sárospataki főiskolai ének- és zenetanár orgonajátékával és orgonakísérettel előadott magánénekével (a „Bibliás ember“-ből) a kettős ünnepély bevezetése véget ért s kezdődött a tulajdonképeni lelkész-szentelési szertartás.

A felszentelendő ifjú lelkipásztorok nevében — a püspök megbízása folytán — *Farkas István* nyékládházai lelkész tartotta az alkalmi egyházi beszédet 2. Péter 5, 2, 3 alapján, lelkesülten fejtegetve, hogy a lelkipásztornak miként kell forgolódnia nemes tisztének olyan módon való teljesítésében, hogy hűnek találtassék.

Egyházi beszéd és a főiskolai énekkar éneke után *Meczner Béla* alsózempléni egyházmegyei gondnok, mint főgondnok-helyettes, mélységes egyház- és hazaszeretettől áthatott beszédet intézett a felszentelendőkhez, sok alkalmi vonatkozással figyelmeztetve őket szép pályájuk fontosságára és a magyar református lelkész honfiúi kötelességeire, egyúttal pedig felhívta a papi főjegyzőt a felszentelendők bemutatására.

Papi főjegyző az Ur asztalához lépve, felolvasta a felszentelendők rövid életrajzát, akik a következők:

Az abauji egyházmegyéből: Ifj. Antalfy László kassai katonai, Körössy Sámuel hernádzsadányi, Pásztor István rásonyi, Benke István csobádi, Simon József szesztakomáróci, Rácz Kálmán bereti, Vajthó Lajos radványpálházai, Kocsis Jenő kovácsvágási, Lengyel József bárcai, Radácsi István nagyidai lelkészek. Összesen 10-en.

Az alsó-borsodi egyházmegyéből: Farkas István nyékládházai, Kerekes Zsigmond maklári l. Összesen 2.

A felső-borsodi egyházmegyéből. Lengyel Gyula kondói, Csíki Zoltán ládbessenyői, Nagy Ferenc damaki l. Összesen 3.

A gömöri egyházmegyéből: Zajdó László zubogyi, Hubay Kálmán szuhafői, Liptai László imolai, Magda Sándor iványii, Deési Sándor sajókeszii l. Összesen 5.

A tornai egyházmegyéből: Csete Gyula barkai, ifj. Csabay Pál görgői I. Összesen 2.

Az ungi egyházmegyéből: Sallay Gyula nagyszelmenci, Benkő Lajos iskei, Csomár Béla tisztaásványi I. Összesen 3.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kun Zoltán legyebényei, Csorba Ferenc mezőzombori, Pap István nagykövesdi lelkész és Harsányi István főiskolai gimn. vallásnár, theol. magántanár. Összesen 4.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Cseh Pál alsómihályii, Nyitray Lajos tussai, Hubay Bertalan bodzásújlaki I. Összesen 3.

A 32 ifjú lelkész bemutatása után a püspök újra az Ur asztalánál — a kettős ünnepély miatt — rövidre vont beszédben rajzolta a lelkészi állásnak a mai viszonyok között többszörösen kényes oldalát, de épen a megnehezedett viszonyok miatti rendkívüli jelentőségét s azt, hogy ez a pálya kiváltképpen most teljes szívet, teljes lelket és teljes erőt, apostoli buzgalmat követel azoktól, akik a gyülekezetek lelki s erkölcsi életének irányítói akarnak lenni s atyai figyelmeztetéseket adván a felszentelendőknek, feltette egyszersmind nekik a szokásos három nagy kérdést, amelyre igenlő feleletet adván, felhívta őket a hivatalos eskü letételére, amit — rendtartásunknak megfelelően — a papi főjegyző olvasott fel.

Az eskü elhangzása után, legott felzendült a felszentelt ifjú pásztorok ajkáról a 37-dik dicséret 1-ső verse, amiben az eskü által szívig érintett közönség is nagy készséggel oszta-kozott velök, meghatottsággal kérvén a szent léleknek reájok való kitöltetését. Majd csoportonként letérdepelve az Úr asztala körül, a vének kezeinek fejökre való tétele és a püspök által tolmácsolt igék által megnyerték a *végleges kibocsátást* az összes lelkipásztori teendők végezhetésére.

A püspökkel és esperesekkel történt kézfogás után a felszentelt lelkipásztorok helyeikre térvén, a püspök áldó imában kérte a felszenteltekre, a megújított templomra, az egyház iránti szeretetben példaadó egyházközsége, annak nagyjaira, kicsinyeire, a városra, a hazára, a királyra az istenség végéremehetetlen kegyelmét, s ezzel a lelkézszen-telési szertartás véget ért, a templomszentelési szertartás pedig folyt tovább, első sorban a *Pataky Pál* ung-tarnóci lelkész úrvacsorai agendázásával, majd az úrvacsorának több ungmegyei lelkész segédkezése mellett való kiszolgáltatásával. Az úrva-

csorázásban az egyházkerület hivatalosai és a felszentelt lelkészek is valamennyien részt vevén, az ünnepélynek ez a pontja nagyban emelte az egész ünnepély jelentőségét és általános hatását.

Istenisztelet után a felszentelt lelkészek felszenteltetésükről bizonyítványt nyertek s felszentelési okmányaik az egyházkerületi közgyűlés okmányai közé helyeztetek el. A templom-újító és lelkészlak-építő egyházközség pedig boldognak vallotta magát, hogy egyházépítői buzgóságáról az egész egyházkerület előtt jó bizonytságot tehetett.

II.

KÖZGYŰLÉSI ÜGYEK.

1. *Kun Bertalan* püspök, a tegnapi nap templom- és lelkeszszenelési ünnepélyeivel, a közgyűlést már megnyitott-nak tekintvén és jelentvén ki, a szorosabb értelemben vett közgyűlés tagjait melegen üdvözli s a főgondnoki tisztt folytatólagos teljesítésére *Meczner Béla* legidősebb egyházmegyei gondnokot kéri fel.

Közgyűlés a püspök kijelentését és kérel-mét helyesléssel és a helyettes főgondnok iránt való őszinte ragaszkodással veszi tudomásúl.

2. Papi főjegyző a gyűlés-tagoknak az egyházmegyéek küldötteiből és a hivatalos személyekből összeállított névsor-rát felolvastván,

közgyűlés a megjelenteket a jelen gyűlése-zés idejére igazoltaknak mondja ki s br. Vay Béla főgondnok, br. Vay Elemér s Komjáthy Béla egyházmegyei gondnokok, Debreczeni Bertalan, Kérészy Barna, Lévy József, Miklós Ödön, Fejes István egyh.-ker. tanácsbírák, Papszász Lajos, br. Ragályi Balassa Ferenc egyházmegyei tanácsbírák, Szalay László és dr. Finkey József egyh.-ker. jegyzők kényszerült elmaradását sajnálattal veszi tudomásúl.

3. A gyűlés-tagok igazolásával kapcsolatban olvastatott a f.-zempléni egyházmegye f. év szept. 11-én Abarán tartott közgyűlésének 7. sz. jzkvi pontja s a gömöri egyházmegye ugyanazon a napon Rimaszombaton tartott közgyűlésének

szám nélküli jkvi felterjesztése, amelyek közül az előbbi *Dókus Ernő* volt világi tanácsbírónak egyházmegyei gondnokká, az utóbbi *Csabay Pál* volt papi tanácsbírónak esperessé történt megválasztatásáról értesíti egyházkerületünket, megjegyezvén, hogy a hivatalos esküt az egyházmegyei közgyűlés előtt mindkét választott férfiú letette.

Egyházkerületi közgyűlés benső örömmel értesült a nevezett hivatalos felterjesztésekből *Dókus Ernőnek* egyházmegyei gondnokká s *Csabay Pálnak* esperessé történt elhivatásáról. *Dókus Ernő* a maga tágabb, *Csabay Pál* a maga szűkebb munkakörében; amaz az egész ország színe előtt és elismerése mellett; emez különösen a gömöri egyházmegyében annyi kitűnő jelét szolgáltatta egyházunk iránt való munkás és példás szeretetének, hogy egyházkerületünk nemcsak az illető egyházmegyét, amelyek őket vezérökül választották, hanem önmagát is szerencsésnek érzi az ő többre bízatusukban s midőn őket eddigi hűséges sáfarkodásukért a legmelegebb elismeréssel és legszebb reménységgel üdvözli, reájok s további munkálkodásukra Istennek minden jóra segítő kegyelmét kéri.

Az egyházkerületünk nevében püspökünk által tolmácsolt üdvözlésre mindkét férfiú hála-telt szívvel, egész közgyűlésünket mélyen megható szavakban ajánlván fel egyházunk részére ennek további lelkes szolgálatát, széküket egyházkerületünk tanácskozó asztalánál a gyűléstagnak lelkes üdvözlése között elfoglalták.

4. Kapcsolatban a fennebbiekkal bemutatja papi főjegyző a gömöri egyházmegyének két jkvi pontját (1906. aug. 2-diki rendkívüli gyűlés 3-dik és 1906. szept. 11-diki gyűlés 4-dik pontja), amelyek közül az egyik *Nagy Pál* gömöri esperes, a másik *Szentpétery Sámuel* pelsüci lelkész s nyugalomba vonult esperes elhunytát tudatja egyházkerületi közgyűlésünkkel a veszteség felett érzett méltó fájdalommal.

Egyházkerületi közgyűlésünk, a miként a gyászesetek egymásután való gyors bekövetkezésekor, úgy ezeknek mostani hivatalos bejelentésekor is mély meghatottsággal osztozódik a gömöri egyházmegye igaz bánatában. Nagy Pál és Szentpétery Sámuel, míg Istentől nyert talentumaikat férfiúi lelkök erejével értékesíthették, mindketten olyanok voltak egész egyházkerületünkre nézve is, mint az igazaiért küzdő sereg magasan lengő lobogói, mint tiszteletre méltó típusok, akik előtt az idegenek is felkelnek, hogy meghajoljanak érdemeik előtt. *Nagy Pál*, mint esperes, mint a sárospataki főiskolának sok éven át igazgató-tanácsosa, mint egyházkerületünk tanügyi bizottságának egyházi elnöke, mint a debreceni és a budapesti első zsinatnak s mint egyházkerületünk lelkészvizsgáló bizottságának tagja különféle munkakörben, de mindenütt lelkes buzgósággal szolgálta egyházunk fontos érdekeit s életének utolsó lehelletéig tapadó hűséggel kitarított egyházunknak kedvező és kedvezőtlen szelek által mozgatott és hányatott hajóján. *Szentpétery Sámuel* a maga apostoli lelkével, a hitvallókra emlékeztető egyház-szeretetével, mint lekipásztor az ő eszményi pásztorkodásával s mint egykori gömöri esperes s mint konventi és zsinati tag a maga ihletes munkálkodásával s többrendű anyagi áldozataival is olyan volt egész egyházkerületünknek, mint a kegyelettel emlegetett régi jó idők tépettlobogója. Hálával a Gondviselés iránt, hogy nekik erejük, tehetségük áldásos kifejtésére időt s alkalmat engedett, egyházkerületünk az igazakat illető elismeréssel áldozik mindkettőjük emlékének és kegyelettel jegyzi fel elhunytokat egyházkerületünk nagyobb veszteségei közé, áldást kívánván fáradt tetemeikre.

5. Napi rend előtt *Kun Bertalan* püspök hazafias megilletődéssel emlékezik meg arról az egész nemzetünk szívét szent örömben ringató nagy eseményről, amely szerint valószínűséggé válik végre a százezrek imája, a trónig és az égis fel felható esedezése s idegenben porló nemzeti nagy hőseink

földi maradványai visszakerülnek a haza szent földébe, amelynek jogaiért és szabadságáért eszményi lelkesedéssel és önfeláldozással küzdöttek, de hazájuk szabadságával együtt mindenöket és elvesztvén, a messze idegenben megbélyegzetteként kellett egymásután elhunyniok.

Úgy véli elnöklő püspök, hogy amikor a *II-dik Rákóczi Ferenc, Thököly Imre, Zrinyi Ilona* és *bujdosó társaik* hamvai a nemzet számára visszahódítottaks homlokukról a zsarnokilag odanyomott szégyen-bélyeg a nemzet határtalan lelkesedése közben ünnepélyesen letöröltetik: — egész egyházkerületünk sietni fog kegyeletével és hódolatával a szent hamvak elé s azoknak a hazai földbe való elhelyezésénél a nemzet legjobbjaival fog versenyezni örvendező tiszteletével.

Jelenti egyszersmind elnöklő püspök, hogy a tiszántúli egyházkerület püspökétől, Borsod vármegye, Heves vármegye, Gömör és Szabolcs vármegyék alispánjától hivatalos átiratokat kapott, amelyek közül az első testvériesen tudakozódik ahős bujdosók hamvainak visszaérkezésekor tartandó ünnepségek felől, a többi pedig bizonyos hivatalos beavatkozást kér a kerületünkbeli egyházközségekre nézve a tervezett ünnepségekben való részvételt illetőleg.

Egyházkerületi közgyűlésünk minden tagja szíve mélyéig át lévén hatva az elnöklő püspök által méltó kegyelettel vázolt nemzeti esemény rendkívüli fontosságától, örök tisztelettel a *II. Rákóczi Ferenc, Thököly Imre, Zrinyi Ilona, Bercsényi Miklós* és bujdosó társaik haza- és szabadságszeretete, önfeláldozó küzdelmei s e küzdelmekből kiragyogó s egész nemzetünkre fényt árasztó erényei és példás szenvedései iránt — egy szívvel-lélekkal s lelkesült örömmel mondja ki, hogy

a nagy szabadsághősök hamvainak a haza földébe való visszahozatalát s itten leendő elhelyezését nagy nemzeti vívmánynak tekinti s mint ilyet, az örök igazság kimaradhatatlan diadalába vetett boldogító hittet és jövőbe néző édes reménységgel kívánja megünnepelni, semmit sem kételkedvén afelől, hogy miként a nemzet külön-

bőző rétegei, úgy a felekezetek is kivétel nélkül összeölelkeznek abban a tudatban, hogy a hazai földben nyugovó drága hamvak feledhetetlen biztosítékai lesznek itt nemzedékről-nemzedékre, a nemzeti jog, alkotmány és lelkiismereti szabadság tiszteletének s örök tiltakozás mindennemű világi és egyházi zsarnokoskodás ellen.

Midőn egyszersmind magára nézve a haza és nemzet ilyen eszményies szolgálátát, miként a múltban ismerte, úgy a jövőben is szent és elengedhetetlen kötelességnek ismeri s templomaiban s iskoláiban ilyenül ismertetni buzgó óhajtása: ugyanakkor — tekintettel az elnöklő püspökhöz érkezett hivatalos felhívásokra is — a szent hamvak fogadására és hazatértök ünnepi megtiszteltetésére nézve a következőleg határoz:

1. Megbízza az egyházkerületi elnökséget s az espereseket és az egyházmegyei gondnokokat, hogy a kassai és kézsmárki hálaünnepen egyházkerületünket hivatalosan képviseljék.

2. November hó 4-ikén (vasárnapon), előleges kihirdetés mellett, minden egyházközség hálaünnepet tartson a nagy bujdosók érdemeinek történeti multjokhoz és a nagy alkalmakhoz illő méltánylásával.

3. A helyi hatóságok kérelmére a hálaünnep november 5-én is megtartható.

4. Az egyházkerület fenhatósága alatt álló iskolákban szintén hálaünnepnek tartasanak és pedig: a népiskolákban az egyház hálaünnepé napján, november 4-én; a felsőbb fokú iskolákban a tanári karok által meghatározandó időben.

5. A templomokon és iskolai épületeken folyó 27-től 30-ig *nemzeti zászlók*, ezenfelül folyó hó 27., 28., 29. és 30-ik napjainak reggeli 8—9 óráiban, nemkülönben

a hálaünnep napján *harangok* is hirdessék, hogy a nemzetnek a szent hamvak hazaérkezése miatt ünnepe van.

6. Az espereseket felkéri, hogy saját hatáskörükben az egyházkerületi határozatok végrehajtására nézve intézkedjenek.

6. Indítványoztatván, hogy a kassai és kézsmárki ünnepeken az egyházkerületi küldöttségben az egyházkerületi elnökségen, espereseken és egyházmegyei gondnokokon kívül mások is részt vehessenek,

egyházkerületi közgyűlés az indítványt elfogadja azzal a megszorítással, hogy a jelentkezés még a gyűlés folyama alatt megtörténjék a papi főjegyzőnél, hogy *Révész Kálmán* abauji esperes, mint kassai lelkész, a képviselők névsorát, egyházkerületünk kérésére, idejében bejelenthesse.

7. Ugyancsak napirend előtt *Meczner Béla* h. főgondnok az őszinte tisztelet és szeretet hangján emlékezik meg arról a buzgó törekvésről, amellyel részint az egyházkerület némely határozatai, részint az ungi egyházmegye vezérférfiai ünnepet kívántak rendezni az egyházkerületi közgyűlés előestélyén és az egyházkerületi közgyűlésen abból a ritka alkalomból, hogy a Gondviselés megkülönböztető kegyelme szeretve tisztelt püspökünket püspöki hivataloskodása 40-ik évének betöltésére elsegítette; jelenti egyszersmind, hogy e buzgó törekvésnek csak azért nem következett kívánt eredménye, mert az ünnepelendő férfiú — gyöngélkedésére való tekintettel — maga kérte az ünnepély tervezőit minden ő reá vonatkozó ünnepiesség mellőzésére. Indítványozza végül, hogy — noha a jelen alkalommal az igaz hálaérzettel tervezett jubiláris ünnepség — köteles gyöngédség folytán — elmaradt: mondja ki az egyházkerületi közgyűlés, hogy a legközelebbi tavaszi közgyűléssel kapcsolatban a nagy alkalom méltó megünneplését elmulaszthatatlan kedves kötelességének tekinti s az ünnepély előkészítésére egy nagyobb bizottságot nevez ki.

Egyházkerületi közgyűlés a helyettes főgondnoknak mind a kegyeletes szándékról, mind a

szándék valósulása elé vetődött s tiszteletben tartandó akadályról szóló emlékeztetését tudomásul vevén, tett indítványát bensőséges érzések között, Istenre néző jó reménységgel s az ünnependő személye iránt ápolt igaz szeretettel és tisztelettel magáévá teszi s a jubiláris ünnepélyt előkészítő bizottságul, Meczner Béla h. főgondnok elnöklete alatt, az espereseket, egyházmegyei gondnokokat és a jegyzőket küldi ki, meghatalmazván a bizottságot, hogy magát, a szükséghez képest és a helyi viszonyokra való tekintettel, tetszése szerint kiegészíthesse.

8. Egyetemes konventünkben a választott tagok 3 éves megbízatása lejárván, felhívta egyetemes konvent az egyházkerületeket *konventi képviselők választására* s a megválasztottak bejelentésére.

Egyházkerületi közgyűlés, teljes bizodalommal lévén eddigi konventi képviselői iránt, azokat, t. i. Fejes Istvánt, Radácsi Györgyöt egyházi rendes, Kérészy Barnát, Révész Kálmánt egyházi póttagokul, Meczner Bélát világi rendes, Ragályi Bélát világi póttagul eddigi munkálkodásuk iránt való hálás elismeréssel ismételten megválasztja; az időközben közfájdalomra elhunyt *Bernáth Elemér* eddigi világi rendes tag helyét *Dókus Ernő* világi póttaggal, ennek helyét pedig *Meczner József* abauji egyházmegyei gondnokkal tölti be, miről az egyetemes konventet tisztelettel értesíti.

9. Olvastatott az egyházkerületi pénzügyi választmánynak tavaszi közgyűlésünk 23, 24 számú határozataira készített következő felterjesztése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi közgyűlés alkalmával 23. és 24. szám alatt hozott határozatokkal utasítani méltóztatott az egyh. ker. pénztári hivatalt, hogy a sárospataki theologiai nyugdíjintézet részére

18000 koronát, az ugyanottani második vallástanári tanszék fenntartásához való hozzájárulás címén pedig 700 koronát a főiskolai pénztári hivatalnak küldjön meg s ezentúl az évenkénti jutalékot (2000, illetve 300 koronát) minden évben kellő időben szolgáltatassa át. A főiskolai pénztári hivatal pedig ezeken kívül a tápintézet részére is követel az egyh. ker. pénztárból 2234 kor. 96 fillért.

Pataky Sándor egyh. ker. pénztárnok úr hozzánk intézett jelentésében azon meggyőződésének adván kifejezést, hogy *a fenti összegek az egyh.-ker. pénztárt jogosan nem terhelhetik*, utasítást kért tőlünk arra nézve, hogy azokat kifizesse-é, alólírott pénzügyi válaszmány a kérdést beható tanácskozás alá vevén, szintén arra az eredményre jutott, hogy a 23. 24. sz. határozatok és a főiskolai pénztári hivatal követelése tévedésen alapúlnak, miért is utasítottuk Pataky Sándor egyh. ker. pénztárnokot, hogy a Főtiszt. Egyházker. Közgyűlés újabb határozatát várja be s addig fizetést ne teljesítsen.

A vitás kérdés kellő felvilágosítása céljából bátrak vagyunk előterjeszteni a következőket:

1. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács 1896. évi szept. hó 18-án 11. sz. a. kelt határozatával felterjesztette az egyh. ker. közgyűléshez a .theologiai nyugdíjintézeti szabályokat s azokat elfogadásra ajánlotta, 12. sz. a. hozott határozatában pedig arra vonatkozólag tett javaslatot, hogy a nyugdíjak micsoda alapokból fedeztessenek.

A főtiszteletű egyh. ker. közgyűlés 1896. év őszén 21. sz. a. hozott határozatával a tisztelettel alólírott pénzügyi válaszmányt kérte fel „a javasolt alapok és jövedelmi források felülvizsgálására, amennyiben azok között egyházkerületiek is vannak.“

A pénzügyi válaszmány 1897. év tavaszán beterjesztett jelentésében előadta, miszerint „az egyh.-ker. évi államsegély-összeg újabb 1000 frttal nem emelhető,“ „a Vay-Mocsáry-alapítványból újabb segélyösszeg az alapítványlevél értelmében nem folyósítható“. „a 6. sorszám alatti 1000 frt, amely a tűzkárbiztosítási pénztárból *volna kiutalandó*, csak a tűzkárbiztosító intézettel most fennálló szerződés érvényéig tekinthető biztosnak.“

Ezen jelentésre a főtiszteletű egyh. ker. közgyűlés azt határozta, hogy „a pénzügyi válaszmány jelentését elismeréssel veszi tudomásul s a feltüntetett bizonytalan tételekkel szemben is reményli, hogy a kerületnek és a főiskolai igazgató-tanácsnak sikerülni fog részint lehető új alapok nyitása által, részint közadakozás útján a hiány egy jó részét fedezni“; ajánlja az ügyet az igazgató-tanács ismeretes buzgóságába, felkéri saját elnökségét a közadakozásra

buzdító szózat terjesztésére, az egyetemes Conventet pedig a theologiai tanárok nyugdíjintézetének felsegélyezése végett forrásokról való gondoskodásra. Ebben a határozatban tehát a 2000 kor. évi járulék kiutalványozásáról szó sincs, azt abból kiolvasni nem lehet s hogy azt eddig a főiskolai igazgató-tanács sem olvasta ki belőle, kétségtelen, miután egészen folyó évig, tehát 9 esztendőn keresztül soha sem szorgalmazta a 2000 korona megküldését.

Tiszteletteljes véleményünk szerint tehát a 9 évre követelt 18,000 korona kifizetésére az egyházkerületi pénztár nem kötelezhető, de annak kifizetésére a közigazgatási pénztár tőke állományának megtámadása nélkül nem is képes, miután a közigazgatási pénztár a múlt évben is 4505 kor. 86 fill. hiánnyal záródott s a tűzkárbiztosító intézettel kötött sokkal kedvezőtlenebb szerződés folytán a helyzet javulása sem remélhető.

A 18,000 korona befizetésének kötelezettsége alól tehát az egyházkerületi pénztárt felmenteni kérjük, annál is inkább, mivel az egyházkerület a theologiai tanárok nyugdíjának csonkítatlan kiszolgáltatásáért erkölcsileg felelős lévén, *ha a főiskolai pénztár valamikor abba a helyzetbe jutna, hogy az esedékes nyugdíjakat fedezni nem tudná, az egyházkerület semmi esetre sem fogja segítségét megtagadni.*

2. A főgimnáziumi második vallástanár fizetéséhez 1903. évi szeptember 1-től számítva évi 300 koronával tartozik az egyh. ker. pénztár hozzájárulni, vagyis 1906. végéig 1000 koronával s ez az 1000 kor. az egyh. ker. pénztárnok által még a 24. sz. határozat kelte előtt ki lett szolgáltatva a főiskolai pénztárnak.

3. Az 1899. évi őszi közgyűlés 53. sz. határozatával a főiskolai tápintézet javára engedélyezett évi 2234 kor. 96 fill. ahhoz a feltételhez köttetett, hogy annak szükségessége évenként kimutatassék, már pedig a tápintézeti költségvetés adatai szerint ez az eset már a múlt évben sem állott fenn s nem áll fenn a folyó évben sem, ugyanis:

A tápintézeti pénztár 1905. évi költségelőirányzata szerint az esetleges hiány kitett 5845 kor. 88 fillért, a Mudrány-birtok költségvetésében pedig a 17,000 kor. tartozás levonása után is 13,233 kor. 37 fillér többlet mutattatott ki.

Ugyanazon tápintézet 1906. évi költségelőirányzata szerint hiány mutatkozik 7079 kor. 24 fill., mellyel szemben a Mudrány-birtok fenti költségvetésénél 16,935 kor. 76 fill. bevételi többlet szerepel.

Igaz, hogy a Mudrány-birtok fenti költségvetései a meg-

előző éveknek el nem adott borterméseit is magukban foglalják, de ez a dolgon mit sem változtat, miután ezen meglévő borkészlet megtakarított jövedelmet képez s folyó áron kétségkívül értékesíthető, de ha ez nagyobb vételár reményében ez idő szerint nem is eszközöltetnék, függő kölcsön igénybevételével a tápintézet hiánya mindenesetre fedezhető lesz, nem is említve, hogy a Mudrány birtok normál költségvetése is 9,313 kor 37 fill. bevételi többletet tüntet fel, melyből a folyó évi tavaszi közgyűlés 21. sz. határozata értelmében is elsősorban a tápintézeti hiány fedezendő.

Miután tehát az 1899. évi őszi közgyűlés 53. sz. jegyzőkönyvi pontjában feltételül kitűzött „szükségesség“ többé fenn nem forog, a más cél szolgálatára hivatott szükösi-hollandi tárnak a 2234 kor. 96 fill. tápintézeti hiány fedezésének terhe alóli felmentését tisztelettel kérjük és javasoljuk.

Kiváló tisztelettel maradván a főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek.

Miskolcon, 1906. szeptember hó 26-án.

Alázatos szolgálai az egyh. ker. pénzügyi választmány részéről

KUN BERTALAN

elnök.

BIZONY ÁKOS

jegyző.

Miután a felterjesztés a főiskolai igazgatótanácsnak már egyházkerületünk közgyűlése által is jóváhagyott kívánságaira s határozataira vonatkozik s azok megváltoztatását kéri és javasolja: egyházkerületi közgyűlésünk nem tartja azt a főiskolai igazgató-tanács kikerülésével érdemileg tárgyalhatónak, miért is leteszi azt a főiskolai igazgató-tanácsához, erre adandó véleményes jelentését legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre beavárván.

10. Czinke István, a tavaszi közgyűlés 10. sz. jegyzőkönyvi határozatával nyert megbízatásából kifolyólag, betervezi az *egyházi alapítványok kezeléséről és ellenőrzéséről* készített következő szabályrendelet-tervezetet:

Szabályrendelet-javaslat az egyházi alapítványokról.

1. §. Minden *meghatározott célú* adomány és hagyományt mely egyházunk javára, vagy kezelése alá adatott: *egyházi alapítványnak* tekintendő és szigorúan az alapítólevél rendelkezései szerint kezelendő és használandó fel.

Az olyan adományok, melyeknek hovafoordítására nézve semmi külön cél nincs kijelölve, hanem azokkal az egyház szabadon rendelkezik: nem alapítvány természetűek.

2. §. A felekezeti iskolai célokra tett alapítvány szintén egyházi alapítványnak tekintetik.

3. §. Az alapítványi vagyon magáé az alapítványé, mint jogi személyé és nem az egyházközségé; az tehát az egyház saját vagyonától teljesen elkülönítve kezelendő.

4. §. Az alapítványról alapítólevél állítandó ki vagy maga az alapítványozó által, vagy — ha végrendeletileg történt a hagyományozás, — az örökösök által, vagy végül az alapítványra felügyelő egyházi hatóság által.

Alapítólevélnek tekintendő az alapító által sajátkezűleg írt levél vagy törvényes végrendelet is, ha abban az alapítvány célja kellőképen körvonalozva van.

5. §. Az alapítóleveleket mindig két példányban kell elkészíteni: egyiket az alapítványkezelője és hasznélvezője, a másikat illetékes egyházi hatósága és ellenőrzője használatára.

6. §. Az alapítvány felügyelő és ellenőrző hatósága annak az egyházközségnek a hatósága, amelynek javára az alapítvány tétetett.

7. §. Az alapítólevelek az egyházközségek által a végleges elfogadás előtt az esperesi hivatalnak bemutatandók, aki azokat az egyházmegyei ügyész által felülvizsgáltatja, hogy tartalmi, vagy alaki tekintetben nem fordul-e elő bennök olyan fogyatkozás, ami esetleg jogérvényességüket kétségessé tehetné. Szükség esetén az alapító leveleket az egyházmegyei ügyész újra fogalmazza.

8. §. Minden új alapítvány az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlésnek, tudomásul vétel és jóváhagyás végett, bejelentendő.

9. §. Minden egyházmegye, illetőleg esperesi hivatal a hatósága alatti egyházközségekben lévő alapítványokról, azoknak elnevezéséről, adományozójáról, keletkezési évről, rendeltetéséről, tőkeállományáról, gyümölcsöztetéséről, felhasználásáról és kellő biztosításáról „Nyilvántartási könyv“-et vezet, melynek adatai alapján az egyházmegyei közgyűlésnek minden évben jelentést tesz, illetőleg az elé részletes kimutatást terjeszt, amely kimutatás az

egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvébe is mindenkor felveendő, (a királyi főfelügyeleti jog gyakorolhatása szempontjából is).

10. §. Régebbi alapítványok, ha eredeti rendeltetésöknek a változott viszonyok miatt, többé meg nem felelhetnek: úgy a célra, mint a feltételekre nézve módosíthatók, de mindenkor csak a felsőbb egyházi hatóságok (egyházmegye és egyházkerület) helybenhagyásával és lehetőleg az alapító inteniójának figyelembe vételével.

Rimaszombat, 1906. október 8.

CZINKE ISTVÁN

ref. lelkész.

Közgyűlésünk a tervezetet jegyzőkönyvében kinyomatja s felhívja az egyházmegyéket, hogy reá vonatkozó észrevételeiket adják be legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre. Ugyanebből a célból a tervezetet az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz is megküldeni rendeli.

11. A tornai egyházmegye által tavaszi közgyűlésünkre beadott s 88. sz. jkvi határozattal az egyházmegyékhez áttett indítványra vonatkozólag, mely a lelkészek számára pályázat útján készítendő „Gyakorlati Kézikönyvről“ szól: nyilatkozott a felsőborsodi és ungi egyházmegye. Ugyanebben a tárgyban Zajdó László zubogyi lelkész is sürgető beadványt nyújtott be jelen közgyűlésünkre.

Közgyűlésünk bevárja a többi egyházmegye nyilatkozatát is s csak akkor fog e kérdésben nyilatkozni s esetleg intézkedni.

12. A vallás- és közoktatásügyi miniszter f. évi szept. 16-án 77006. sz. a. kelt leiratával megküldi a felekezeti, községi és törvényhatósági középiskolák igazgatóinak, tanárainak és tornatanítóinak engedélyezendő rendkívüli segélyről, illetőleg személyi pótlékról szóló ideiglenes szabályzat tervezetét, melynek értelmében az egyházkerületünk hatósága alatt álló főgimnáziumok tanárainak és igazgatóinak fizetése is az állami tanárokéval egyenlőre egészítették ki, ha az egyházkerület mint egyházi főhatóság a leküldött miniszteri ideiglenes szabályzatot magára kötelezőnek ismeri el, illetőleg elfogadja. Püspök úr erre nézve jelenti, hogy a miskolci és rimaszombati

főgimnáziumok tanárait, miután ezek az intézetek amúgy is élvezik az államsegélyt, e rendkívüli segélyben, illetőleg személyi pótlékban való részesítésre ajánlotta, vagyis ezen intézetekre nézve bejelentette a miniszternek, hogy a rendkívüli segélyt igénybe kívánják venni, a sárospataki főgimnázium tanári karára nézve azonban kéri az egyházkerület határozatát.

Egyházkerületi közgyűlés a püspök úr ama jelentését, hogy a miskolci és rimaszombati főgimnáziumok tanárai a rendkívüli segélyt igénybe veendik, helyeslőleg tudomásul veszi. Abban a kérdésben azonban, hogy ez a rendkívüli segély a sárospataki főgimnázium tanárai által is igénybe vétessék-e vagy sem, a határozathozatal előtt — mint minden a sárospataki főiskolát érintő kérdésben — hallani kívánja a sárospataki főiskolai igazgató-tanács véleményét, főleg a tekintetben, nem jár-e e rendkívüli segély elfogadása iskolai autonómiánk valamelyes sérelmével. Miután pedig a főiskolai igazgató-tanácsnak még nem állott módjában e nagyfontosságú kérdéssel foglalkozni s miután a miniszteri szabályzat 2. §-a szerint a rendkívüli segély elfogadása iránt f. évi december 15-ig nyilatkozat, illetve folyamodvány küldendő be a miniszterhez, felhívja egyházkerületi közgyűlésünk az igazgató-tanács elnökségét, hogy az igazgató-tanácsot nov. hó 15-ig rendkívüli ülésre hívja össze s ott a szóbanforgó miniszteri leiratot, a sárospataki főgimnáziumi tanári kar véleményének meghallgatásával, behatóan átvizsgálván, adjon kimerítő véleményt az igazgató-tanács arra nézve, hogy a rendkívüli segélyt a sárospataki főgimnázium tanárai részére igénybevehetőnek tartja-e vagy nem? A püspök urat pedig felkéri, hogy f. évi december első napjaiban rendkívüli egyházkerületi közgyűlést hívjon össze, mely az igazgató-tanács véleményes javaslata alapján e kérdésben döntő határozatot fog hozni.

13. Olvastatott a vallás és közokt. Miniszterium folyó évi 81006. sz. leirata, melyben értesíti egyházkerületünket, hogy a felekezeti felsőbb leányiskolák igazgatóinak, rendes tanárainak, tanítónőinek és segédtanítónőinek a fizetését államsegéllyel oly módon hajlandó kiegészíteni, hogy az említett felekezeti tanárok is, amennyiben a megfelelő képesítéssel bírnak, az állami felsőbb leányiskolák igazgatóival, rendes tanáraival, tanítónőivel és segédtanítónőivel egyenlő fizetést élvezhessenek. E segély engedélyezése a mellékelt körrendeletben előírt feltételek teljesítésétől függ, melyekre nézve az egyházi főhatóság nyilatkozata, illetőleg beadványa f. é. dec. 1-ig küldendő be.

E rendeletre vonatkozólag olvastatik a miskolci felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának f. e. okt. 21-én kelt véleményes javaslata, melyben kiemelve, hogy „a szóban forgó rendelet az államhatalomnak csak jótékonyágát kívánja éreztetni, anélkül, hogy cserébe autonomikus jogainknak csak legkisebb részét is kérné áldozatul,“ mert a segély igénybe vételének feltételei ugyanazok, melyek a felsőbb leányiskolák nyilvánossági jogának megadására nézve is irányadók voltak: javasolja, hogy a miniszteri leiratban foglalt fizetésekiegészítést a miskolci felsőbb leányiskola igazgatója, tanárai, tanítónői és segédtanítónői részére egyházkerületünk vegye igénybe s az e végből szükséges lépések megtételére a felügyelő-bizottságot hatalmazza fel.

Egyházkerületi közgyűlés meg lévén győződve, hogy a miskolci felsőbb leányiskola felügyelő-bizottsága a hivatkozott miniszteri leirattal szemben iskolai autonómiánk szempontjából a leggondosabb körültekintéssel és alapos megfontolással tette meg előterjesztését: midőn az említett miniszteri leiratot tudomásul veszi, a felügyelő-bizottság javaslatát magáévá teszi, a miniszteri körrendeletben a felekezeti leányiskolák tanárai részére felajánlott fizetésekiegészítést a tulajdonát képező miskolci felsőbb leányiskola tanszemélyzete részére elfogadja s az e végből szükséges lépések megtételére a felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságát felhatalmazza.

14. A felsőzempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jelenti, hogy a zempléni egyházat utasította, miszerint adóságainak törlesztésére vonatkozólag a megállapított adósság $\frac{1}{10}$ részét még ez évben vagy a jövő évi tavaszi közgyűlésig vesse ki s arról a közgyűlésnek jelentés tegyen.

Tudomásúl szolgál. A jövő évi tavaszi közgyűlésre az 1905. évi őszi közgyűlés által megállapított évi jelentés bevaratik.

15. Olvastatott a zsinati képviselők választási eljárásának vezetésére kiküldött bizottság következő jelentése:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés 61. sz. jkvi határozatával utasított bennünket, hogy a Dókus Gyula zsinati póttagnak rendes zsinati képviselővé választásával megürült zsinati póttagsági helyre Csoma József és Bornemisza László, mint az első szavazás alkalmával legtöbb szavazatot nyert egyének közt rendeljünk el szűkebbkörű szavazást s annak eredményéről jelentést tegyünk.

E megbízatás folytán tisztelettel jelentjük, hogy a szűkebbkörű szavazást a nevezett két jelölt között f. é. június 14-iki határidővel elrendeltük s a beérkezett szavazatokat június 17-én felbontottuk. A szavazás eredménye az lett, hogy a beérkezett 346 érvényes szavazatból Csoma József 238, Bornemisza Lászlóra pedig 108 szavazat esett, így Csoma József választott meg zsinati pótképviselővé. Ezt az eredményt az egyházkerületi elnökségnek azonnal bejelentettük. kérve a megválasztott pótképviselő részére a megbízólevél kiállítását s a választás eredményének a zsinati elnökséghez leendő bejelentését.

Tisztelettel kérjük e jelentésünk tudomásúl vételét.

Legmélyebb tisztelettel

DR. FINKEY FERENC,
a bizottság jegyzője.

RADÁCSI GYÖRGY,
a bizottság elnöke.

A bizottság jelentése tudomásúl vétetik.

16. F. é. tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk a felsőzempléni egyházmegye jelentése alapján arról értesült, hogy Zemplén vármegye kir. tanfelügyelője az ev. ref. egyház önkormányzatába avatkozott, midőn *Várady Pál* deregnyői ev. ref. tanítót a butkai körjegyző és a deregnyői községi bíró ellenőrzése alá helyezte. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk, hogy e sérelmi eset minél villágosabban fel legyen derítve, felhívta a felsőzempléni egyházmegye elnökségét, hogy a butkai körjegyző által Zemplénmegye tanfelügyelőjéhez beterjesztett jelentést, melynek alapján a tanfelügyelőség a fegyelmi eljárás hivatalból leendő megindítása végett megkereste a vallás és közokt. Ministeriumot, szerezze be és jelen közgyűlésünkre terjessze be. A felsőzempléni egyházmegye esperese e felhívásnak eleget téve, beterjeszti a butkai körjegyzőnek 1905. évi okt. 24-én kelt, *Virág József* egyházmegyei tanácsbíróhoz intézett levelét, melyben a körjegyző jelenti, hogy ő a tanfelügyelő által személyesen lett felszólítva arra, hogy ha a deregnyői ev. ref. iskolánál a legcsekélyebb mulasztást vesz észre, azt azonnal hivatalosan jelentse a tanfelügyelőnek. Miután pedig egy alkalommal több deregnyői polgár panaszt emelt nála, hogy az iskola szünetel, ő kötelességének tartotta a helyszínére kimenni s ott a tényállásról jegyzőkönyvet venni fel. Ezt a jegyzőkönyvet terjesztette ő be Zemplén vármegye tanfelügyelőjéhez.

Egyházkerületi közgyűlésünk a f.-zempléni egyházmegye által beterjesztett adatok alapján meggyőződött arról, hogy Zemplén vármegye kir. tanfelügyelője tényleg egyházkerületünk önkormányzati jogaiba avatkozott és sérelmet követett el, amidőn az iskolai szék és a presbyterium felügyelete és ellenőrzése alatt álló tanítót, erre illetékes egyházi hatóságok mellőzésével, politikai községi alkalmazottak felügyelete alá helyezte. E sérelmes esetből kifolyólag egyházkerületi közgyűlésünk mély tisztelettel felkéri a nagymélt. vall. és közokt. Ministeriumot: méltóztassék Zemplén vármegye kir. tanfelügyelőjét arra utasítani, hogy egyházi autonómiánkba való hasonló beavatkozástól tartózkodjék s a tanítók ellenőrzésénél az illetékes egyházi és iskolai hatóságokat vegye igénybe.

17. Tavaszi közgyűlésünk 59. sz. határozatával rendszerített püspöki titkári állásra a pályázat kihirdettetvén, pályázati kérvényeket a következők nyújtották be: Papp József tomori, Elek József bábonyi, Szentmártoni Dániel martonyi lelkész és Tóth Kálmán miskolci segédlelkész.

Közgyűlésünk, püspöke véleményének meghallgatása után, a rendszerített állásra egyhangulag Tóth Kálmán miskolci segédlelkészt választotta meg, aki hivatalát 1907. évi január hó 1-én köteles elfoglalni s fizetése is attól kezdve tétetik folyóvá.

18. A püspöki titkári hivatal rendszeresítése és végleges betöltése alkalmából

közgyűlésünk elismeréssel jegyezteti fel az eddigi titkárnak, Csík Dániel miskolci főgimnáziumi vallásának buzgóságát és hűséges szolgálatát s részére ez alkalomból az egyházkerületi pénztár terhére 1000 (ezer) korona tiszteletdíjat szavaz meg.

19. Olvastatott az egyházkerületi misszióügyi bizottságnak az 1905. évi missziói állapotokról felterjesztett jelentése.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Missziói egyházaink 1905. évi állapotáról szóló jelentésünket a következőkben van szerencsénk a főt. egyházkerületi közgyűlés elé terjeszteni:

1. *Missziók száma és jellege.* Egyházkerületünk területén ez idő szerint 11 missziói egyház áll fenn, melyek közül 5 a missziói munkásság általánosabb és mélyebb felkarolása s az országos közalap létesítése óta keletkezett. Ezek: *Eger, Ózd, Eperjes, Homonna, Rozsnyó.* 5 u. m. *Bacska, Szentes, Minaj, Lucska, Jenke* annakelőtte is anyaegházak voltak. Egy, t. i. Abod, leányegház ma is. A 11 egyház közül 10-et az országos közalap támogatóévi 6400 kor. segéllyel. Rozsnyót egyházkerületünk maga tartja fel évi 1000 kor. járulékkal, ugyanennyit ad Egernek is. Tehát egyházkerületünk a misszióra évenként 2000 koronát áldoz. Emellett a vallásos iratok terjesztésére is évek óta juttat mintegy 87 koronát.

2. *Általános helyzet.* Az áldozatot, amelyet az országos közalap és kerületünk reájuk tesz, a missziók méltán megérdemlik, mert derék vezetőik egyházunk iránt való olthatatlan szeretettel, megingathatlan hűséggel és fáradhatlan buzgalommal szedegetik fel és tartják össze azokat az úgynevezett „szétszort csontokat“ s beléjük életet lehelnek okos és buzgó tanításaikkal, a tagok hitének erősítésével és megmentik és megtartják azokat egyházunknak is, hazánknak is. Ezt a szent munkát missziói lelkészeink az 1905-ik évben is sikerrel teljesítették, úgy hogy jelentésünkben örömmel tehetünk bizonyosságot általánosságban arról, hogy missziói egyházaink állapota, az azokban kifejtett szellemi munka és az elért erkölcsi eredmény szempontjából teljesen megnyugtató.

3. *Lelkészek s azok működésének iránya.* A 11 missziói egyházban 10 lelkész és egy okleveles ref. tanító működik. A személyekben az 1905. évben az a változás történt, hogy Nagy Béla egri missziói lelkész, sárospataki theol. tanárrá választatván, szept. 1-én elhagyta állomását s helyét nov. 19-én Tóth István foglalta el, akinek jövendő működése elé, amint a jelek mutatják, a legszébb reményekkel nézhetünk. Missziói lelkészeink hiven teljesítik ugyan a szorosabb értelemben vett missziói teendőiket is, amennyiben a híveket különböző körülményeik közt felkeresik, hitőkben erősítgetik, köztük keresztelnek, esketnek, temetnek, urvacsorát osztanak, prédikálnak, de működésöknek a súlypontja azért általánosságban, a különböző, nem felekezetünk által feltartott tanítézetekben való tanításra esik. Így p. o.:

1. A minaji lelkész helyben és vidéken tanít	3 áll. isk.	42 növ.	heti	6 órán.
2. A lucskai lelkész vidéken tanít	3 „ „	58 „ „	„ „	6 „
3. A jenkei lelkész vidéken 1 községi és	3 „ „	81 „ „	„ „	8 „
4. A bacsikai lelkész vidéken tanít	2 r. k. „	33 „ „	„ „	2 „
5. A b.-szentesi lelkész vidéken tanít	1 áll. „	19 „ „	„ „	1 „
6. Az ózdi lelkész helyben 1 és 4 vidéki isk.		95 „ „	„ „	10 „
7. Az abaújjvajakői lelkész Eperjesen tanít	4 intézetb.	49 „ „	„ „	11 „
8. Homonnai lelkész helyben és vidéken tanít	6 „ „	78 „ „	„ „	8 „
9. Rozsnyói lelkész helyben tanít	5 „ „	113 „ „	„ „	10 „
10. Az egri lelkész helyben tanít	8 „ „	86 „ „	„ „	27 „
Összesen 10 lelkész tanít*	40 „ „	656 „ „	„ „	89 „
1 tanító „	1 „ „	17 „ „	„ „	30 „
Összesen 11 misszionarius tanít	41 „ „	672 „ „	„ „	119 „

* Abodot nem számítva, ahol a tanító 17 ref. növendéket tanít egész éven a maga iskolájában.

4. A missziók területén történt *örvendetes események* közül kiemelendőnek tartjuk a következőket: A homonnai egyház 1905. december 3 napján megünnepelte fenállásának 25 éves fordulóját. Homonnán és vidékén ugyanis 1880-ban támadt fel a protestáns egyház halottaiból új életre. Ekkor történt az új korszakban az első szervezkedés, leányegyházzá alakulás. 1905. dec. 3-án egy negyedszázadra tekinthetett vissza boldog örömezők között, melyekben Homonna város érdemes közönsége felekezeti különbség nélkül szívből osztozott. Mint a jelentés mondja: „Isteni tisztelet után megható jelenetek között, a presbyterium róttá le háláját az egyház nevében hervadhatlan érdemű főgondnoka, Mándy István (tb. főszolgabíró) iránt, kinek apostoli buzgósága ott lángolt már az új szervezkedésnél, kinek lelkesedése, mint a palma nőtt az újabb feladatok terhe alatt, ki hatni, tenni, áldozni, az erőgyűjtésben előljárni egy pillanatig sem szünt meg soha; kinek 15 éves főgondnoki munkássága a példás, önzetlen egyházszeretnek széttéphetetlen bizonyosság-levele.

Az egyetemes konvent által a tibai templomra megszavazott 8000 kor. tőkesegélyről az egyházkerületi ügyész új szövegezéssel állítván ki a kötelezvényt, az az előljárók által aláíratott, úgy, hogy most már a pénz felvételének s a templomépítés elkezdésének semmi akadály nincsen az útjában.

Makó Márton volt eperjesi polgár, a mint ez egyházkerületünknek már a mult év őszén bejelentetett, 10—12 ezer korona értékű házat és belsőségét lelkészlak és templomhelyül az eperjesi ref. egyháznak hagyományozta. A hagyaték iránti tárgyalás még nem fejeződött be s az ingatlan még nincsen az egyház tulajdonába.

Rozsnyón a templomépítés befejeztetett. A templom, felszereléssel és fundussal együtt 46 ezer koronába került. Igen szép épület. Aug. 17-én szenteltetett fel a gyülekezet igazi öröm és hála érzései közt. A templomra való áldozattételek ez éven sem szüneteltek. Adakoztak: gróf Andrássy Dénes 2000 koronát orgonára, Stempel Jánosné szószéket készíttetett 650 kor. értékben, Váry László és neje Irányi Emma urasztalát 300 kor. értékben, Váry Lászlóné az urasztala elé egy díszes szőnyeget is, Hermán István urasztali kelyhet 250 kor., Barátosi Tóth Gyula keresztesítéshez való fémtálat 35 kor., Tamás Margit keresztesítő kelyhet 120 kor., Réz László urvacsorai boros kannát 42 kor. értékben. Réz László neje egy urasztali terítőre 290 koronát gyűjtött. A Köveskáli Nagy Antalné által adományozott 5000 koronáért, melyről

már tavaly tettünk említést, az egyház egy szép harangot készítettett, az adományozó nemes szívű asszonyság intenciója szerint, melynek tiszta érc-súlya 13 m.-mázsa. E harangot ünnepies szer-tartás keretében júl. 13-án délután húzták fel a toronyba s az nap 5 órakor szólalt meg először Rozsnyó városában a kálvinista egy-ház első harangja. Leírhatatlan az öröm, mely akkor volt tapasztalható e kis gyülekezet kebelében. A lelkész, aki eddig bérházban lakott, május 1-én az egyház tulajdonát képező emeletes háznak, 1290 koronáért átalakított emeleti részébe költözött át. Ez az épü-let, amellet, hogy a lelkésznek és az egyházfinak rendes lakást nyújt, egy bérletben levő részletével még 500 kor. jövedelmet is biztosít az egyház közpénztárának. A templomépítés és paróchia átalakítás költségeiből 4100 korona adóssága maradt az egyháznak.

Az ózdi templom építése is bevégeztetett a múlt évben s nov. 19-én ünnepélyesen felszenteltetett. Harangokkal s orgonával együtt mintegy 20 ezer koronába került. Ebből mintegy 12 ezer koronányi összeg közadakozásból jött össze, a mi alább részlete-sen is ki van tüntetve. Ezekon kívül adományoztak Rutkay Jenőné urvacsorai kelyhet 100 kor., Osváth Zoltán lelkész urasztali kenyár-osztó tálat 100 kor., Zsóry György főgondnok neje egy urasztali terítőt 280 kor., Didó Antalné szószéki takarót 100 kor. értékben. Ferencz Józsefné a papszéket vonatta be zöld bársony takaróval, ifj. Babós József pedig egy vert-vas urasztali terítő-tartót ajándé-kozott. Az egyház a múlt évben egy harangozó lakást is épített a saját telkén 1650 kor. költséggel.

Ami pedig legörvendetesebb, az, ami a jelentésekből is kiol-vasható, hogy ezen építkezések nyomán a hitélet mindenütt fel-lendült s a prot. öntudat elevenebbé vált.

5. *Panaszok.* Ezekkel az örvendetes eseményekkel szemben a jelentésekből panasz-hangok is hallatszanak. *Homonnán* a paró-chia leégett s ennek felépítése folytán az egyházra újabb 1000 kor. adósság nehezedett, holott eddig is súlyos teher volt az egyházon a szegénység, mivel az egyház csak kivetésből él s a hívek nem bírják és nehezen fizetik az évi adókat. *Minajon* a templom tető-zete végképen elavúlt, összeomlással fenyeget — s pénz nincs a megépítéséhez. *Egerben* a heti 27 vallástanítási óra súlyos teher gyanánt nyomakodik a lelkész vállaira, mivel az ügyis elég népes gyülekezet lelki szükségeinek ellátása egy egész ember-munka ide-jét igényli. Itt vallástanító káplánra volna sürgős szükség. *Rozs-nyóra* orgonista-kántor kellene, mert enélkül most már nagyon hiá-nyos és egyoldalú a gyülekezeti élet s az egyháznak a maga ere-

jéből nincs módjában kántort tartani. Ugyanitt a lelkészt a római kath. polg. leányiskolába vallástanítás végett nem eresztik be.

6. *Missziói lelkészeink anyagi helyzetének javítása* és a fizetés összeírásával követett hibás eljárás kiigazítása végett, kerületünk felterjesztésére az egyetemes konvent 1905. évi gyűlésének 31-dik számú jegyzőkönyvében meghozta a kívánt határozatot olyan értelemben, hogy a missziói segélyek ne legyenek betudva a rendes lelkészi fizetésbe, hanem azok a rendkívüli munka díjazása gyanánt tekintessenek. Ennek a határozatnak az alapján missziói lelkészeink mind megtették a kiigazítás, illetve az államsegély felemelése iránt a szükséges lépéseket, de mindezideig eredménytelenül.

Ez a kérdés Rozsnyót, Bacskát, Abodot nem érinti. Eperjes új szervezkedés alatt áll s a sorsa még végleg nincsen eldöntve ebben az irányban sem. Míg a bodrog-szentesi és az egri lelkészek fizetésének a rendbehozására nézve az illetékes egyházmegyék is felterjesztésekkel élnek. Így p. o. Bodrog-Szentesre nézve az alsózempléni egyházmegye azt kéri, hogy . . . „ezen ügy alapos és részletes megvilágosítása kíséretében egyházkerületünk a saját hatásköréből kifolyólag tegyen lépéseket a vallás- és közoktatásügyi miniszternél, abból a célból, hogy a szentesi missziói kör lelkészének érdekei, amennyiben sérelmet szenvedtek, mielőbb a jog és igazság elveinek megfelelőleg orvosoltassanak.“

Az alsóborsodi egyházmegye pedig azt kéri, hogy jelentse ki egyházkerületünk, hogy . . . „*az egri lelkésznek járó egyházkerületi segély is, — mikélt a konventi — az ő rendkívüli lelkész-missziói teendőiért adatik s az a rendes lelkészi javadalmazásba be nem számítatik,*“ hogy így a rendes lelkészi fizetés kiegészítését kérhesse.

A többi missziói lelkészek pedig, mivel elvi jelentőségű kérdésről és több lelkész jogos érdekeinek a megoltalmazásáról van szó, — a konventi elnökségnek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál való felvilágosító közbenjárását tartanak az ügy érdekében szükségesnek. Ez utóbbit missziói bizottságunk is sikerre vezetőnek gondolja. Azért annak elfogadását tisztelettel javasolja is.

7. Az olcsó kiadású, népies, *vallásos iratok*-nak a missziói lelkész által való szétosztogatása híveink között ez éven is gyakoroltatott s az most is hasznosnak bizonyult. Népünk az ilyen könyveket szívesen fogadja és el is olvasgatja. Erre a célra ez idén is csak 87 koronát fordíthattunk. Egyes missziói lelkészek a magok költségén is vásárolnak be és osztogatnak szét ilyen iratokat.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban örömmel jelentjük, hogy Czinke István rimaszombati lelkész a magára vállalt népies hangú imák

megírásával elkészült. Darabonként e könyvecske körülbelől csak 10 fillérbe fog kerülni. Az évenként kiadni szokott 87 koronának e könyvecske kinyomtatására való ráfordítását már ez éven megkezdhetjük. Czinke István írói egyénisége kezességet nyújt arra nézve, hogy ez a kis könyv céljának meg fog felelni s a ráfordított összeg hasznosan fog gyümölcsözni anyaszentegyházunk javára.

8. Az egyes missziókban folyó szervezkedésre vonatkozólag azt említhetjük fel, ami épen kerületünk előtt áll, hogy az eperjesi missziói lelkészi állás rendezése folyamatban van; továbbá, hogy a homonnai ev. ref. és ág. ev. hívek viszonyát szabályozó egyezség-levél kerületünk által egy közös bizottságnak adatott ki, de még annak a jelentése nem érkezett be. Az ózdi egyházból pedig az jelentetik, hogy ott Szalacsy Richárd társulati tanító 240 kor. fizetéssel orgonistának választatott meg.

Annálkább nagyobb érdeklődést támasztott egyházmegyénkben s missziói egyházainkban a folyó évi egyetemes konvent 44. 6. sz. könyvi határozata, amelyben a kerületek felhivatnak, hogy a kebelőkben levő missziói pontok tervszerű s a mai viszonyoknak megfelelő beosztását tegyék tanácskozásuk tárgyává s ahol az új beosztásnak szüksége forog fenn, onnan részleteiben megindokolt idevonatkozó munkálataikat terjesszék az egyetemes konvent elé.

Missziói bizottságunk elnöke e tárgyban az egyházmegyék véleményét kikérvén, kérdést intézett hozzájuk arra nézve is, hogy nem mutatkozik-e a szüksége annak, hogy magasabb egyházi szempontból itt vagy ott új missziói központot is kellene felállítani.

E kérdésekre az alsóborsodi, felsőborsodi és az alsózempléni egyházmegyék azt a választ adják, hogy területükön ez idő szerint új missziói beosztásra szükség nincsen. Mig az ungi e.-megye Ungvárt, a gömöri e.-megye Gicét, Rimaszombatot, Beretkét jelöli ki új missziói központokul s Rozsnyó megerősítését sürgeti. Az abauji egyházmegye pedig aban a véleményben van, hogy az eperjesi missziót három részre kell osztani, u. m. eperjesire, tarcavajkócira és krompachira vagy iglóira.

Ez utóbbi, alaposan megindokolt, véleményes javaslatoknak a tartalma röviden a következő:

a) *Ungvár.* Az ungi egyházmegye már 1899-ben hozott határozataival óhajtotta Ungvárt missziói központtá tenni, Ungvártól föl az Ung völgyén szétszórtan lakó mintegy 252 ref. lélek gondozása végett, akik leginkább Berezna, s Perecseny vidékén tömöríthetők. A benyújtott tervzet szerint a baranyai állami iskolában 40-szer, a radvánciban 40-szer, Perecsenyben 20-szor, Nagy-

bereznán 20-szor kellene évenként tanítás végett és ismét megfelelő arányban isteni tisztelet tartás végett Ungvárról a missziói lelkésznek megjelennie. E célból, mivel az ungvári lelkész a 13 különböző tanintézetben végzett tanítással úgy is nagymértékben el van foglalva, tehát rá az új missziói teher már nem rakható: Ungváron egy segédlelkézi, illetőleg egy katechetai állás szervezése volna elkerülhetetlenül szükséges. E kérdés már 1899-ben is elő volt készítve, s egyházkerületünk által a konventre pártolólág terjesztetett fel.

b) *Rozsnyó.* A gömöri egyházmegye azt óhajtja, hogy Rozsnyó a maga helyén és szervezésében osztatlanul megmaradjon. Mivel azonban az ottani gyülekezeti élet teljes kifejlődésére nézve akadályozólag hat az, hogy a missziói lelkész minden munkatárs nélkül, egyedül maga van a gyülekezeti élet közvetlen szolgálatában: elkerülhetetlenül kívánatosnak és szükségesnek tartja egyházmegye a rozsnyói missziói egyház megerősítését, oly módon, hogy ott az egyetemes konvent támogatásával mindenek előtt egy orgonista hitoktatói állás szerveztessék. Az ottani köteleességek terhének egy ember által való elhordozhatlanságát az általános missziói jelentés egyes pontjai részletesen igazolják.

c) *Gice.* Gicén új missziói központ szervezését óhajtja a gömöri egyházmegye. A gicei anyaegyházon kívül, ahol a lelkész lakik s ahol 269. ref. lélek él, a hozzátartozó szórványokban, fiókegyházakban s azok területén, szétszórtan, idegen ajkú polgárok közé ékelve, mintegy 30 kilométernyi hosszúságban, 19 községben és városban, a ref. vallású lakosok minimális száma ez idő szerint: 507. Ide tartoznak: Lice 19, Nasztraj 162, Mikolcsány 126, Süvete 8, Jólsva-Tapolca 4, Jólsva 111, Lubenyik 21, Chisnyó 1, Hisnyóvíz 5, Mnissán 6, Nagyrőce 60, Murány 6, Rákostelep 19, Veresvágás 2, Vashegy 1, Vashegy-Lászlótelep 2, Nagyszlabos 25 lélekkel. Ennek a területnek jó része bánya és ipartelep, melyeknek további fejlődése bizton remélhető. Figyelembe veendő az is, hogy Nagyrőcén állami polgári fiú és felső kereskedelmi iskola is van, ahol évről-évre tanulnak jó számmal ev. ref. vallású növendékek is, kiknek felekezetiünk szerint való vallásos oktatásáról ez idő szerint hivatalos gondoskodás nem történhetik. Bizonyos összegű missziói segély lehetővé tenné a gicei lelkészre nézve a szórványokban lakó hittestvérek felkeresését, lelkigondozását, itt vagy ott isteni tiszteletek tartását, Jolsván és Nagyrőcén a hitoktatás tervszerű és hivatalos rendezését. S néhány év múlva az ekként előkészített munkát esetleg szélesíteni is lehetne s esetleg gondoskodni

lehetne akkor a megváltozható viszonyokhoz képest Jólsván vagy Nagyőrécén új missziói központ létesítéséről is.

d) *Rimaszombat*. A gömöri egyházmegye Rimaszombatot is missziói helyül jelöli ki. A rimaszombati egyház szintén a kálvinista-ság és a magyar nyelv határvonalán fekszik. Túl rajta, észak felé Tiszolcig 40—50 kilométernyire a vasút és a Rimamentén és szét-szórtan több mint 200 kálvinista ember él. Tiszolcon 50, Nyustya-Likéren magában 100 körül van a számuk s a szórványokban még több mint 50. Czinke István rimaszombati egyik lelkész, aki a szórványokban lakó hiveink összeírását, sőt lelkigondozását is már elkezdte, a részére leendő bizonyos missziói utazási segély kiutalása mellett bizassék meg mielőbb e terület hivatalos missziói gondozásával is, azt a célt tartván szemel előtt, hogy Tiszolcot, vagy Nyustya-Likért, mint rohamosan fejlődő és népesedő gyári telepet, központi missziói helyül kell előkészíteni.

e) *Beretke*. Felterjesztést tesz a gömöri egyházmegye az iránt, hogy Beretke állandó missziói segélyben részesíttessék, mivel ez az egyházunk, a más felekezeti erős áramlatok miatt a végpusztulás szélén áll, mert az egyház feltartásához szükséges anyagi erő hiánya és a sokoldalú és sok felől igényelt munka terhe miatt állandó lelkészt nem kap. Összes lélekszám az egyház területén 396. S ez a következőképen oszlik meg: van Beretkén, az anyaegyházban: 83, Lekenyén 125, Csoltón 99, Tibán 24, Gömörpanyiton 49, Lapsa pusztán 16 lélek.

Végül felhívja a gömöri egyházmegye az egyetemes konvent figyelmét Gömörszkárosra és Gortvakisfaludra, mint olyan helyekre, ahol az anyaegyházakon kívül lévő és az azoktól messze eső területeken, idegen vallásfelekezetek és nemzetiségek közt élő hiveink szintén nagy számmal vannak. Amely helyeken, kellő támogatás mellett, sikeres missziói munka lenne végezhető.

f) *Eperjes*. Az abauji egyházmegye véleményes jelentésében előadja, hogy az eperjes—sárosi misszió jelenlegi beosztása mellett lehetetlen csak megközelíteni is a lelkésznek azt a célt, amely a missziók elé kitűzve van. Lehetetlen ez oly nagy területen, mint amelyen az eperjes—sárosi misszió fekszik, főleg a jelenlegi lelkésznek, kire missziói munkássága mellett saját egyházának gondozása is vár. De lehetetlen lesz az eperjesi önálló lelkészség felállítására esetén is, mert az egyházkerület a misszió egész területén kívánja a lelkésztől a hitoktatást, mely kötelesség pedig pusztán az eperjesi középiskolákban, eltekintve a népiskolától, hetenként 18 órai munkát igényel. Ily körülmények közt, az eredményes munka

biztosítása végett, szinte sürgetőleg lép fel e missziói terület szétosztásának a terve. Azért az egyházmegye azt javasolja, hogy az eperjesi—sárosi misszió-terület három részre osztassék fel, úgy, hogy az egyik résznek központja legyen *Eperjes*, a másikkak *Tarca-Vajkóc*, ide osztván be a tarcai járás és a sirokai járásból a svinka völgye. A harmadikkak, amely a szepesség érdekeit szolgálná, központja lenne *Krompach*, ahol 300-nál több lélek van, vagy Igló. A sárosi misszióknak azonban ilyenén rendezését az abauji egyházmegye azon feltétel kijelentése mellett javasolja, hogy a már megalakult eperjesi missziói egyháztól a közegyház által részére biztosított segélyösszegek el ne vonassanak.

g) *Homonna*. A homonnai misszió területe, Varannó környékén, ref. munkások és cselédek nagyobb mérvű alkalmazása és telepítése folytán tetemesen bővült. De részletes adatok erről még nem érkeztek hozzánk. A felső-zempléni egyházmegye megbízta a homonnai missziói lelkészt, hogy a varannói presbyteriummal egyetértőleg nyújtson be előterjesztést arról, hogy hányszor volna szükséges évenként Varannón istenítiszteletet tartani és hogy mily kiadásokat vonna az maga után?

9. *Statisztika*. Missziói lelkészeink működéséről, a missziók népmozgalmi és vagyoni adatairól, pontosan kidolgozott, összesített táblás kimutatást, aminőt a konvent kíván, bizottságunk az 1905. évről még nem állíthatott össze, mert a missziói lelkészek a kérdő-íveket a múlt évben már későn kapták meg és nem is értették még jól át a feltett kérdéseket.

Jövőre azonban már kifogástalanabb előterjesztéseket várhatunk. A mostani adatokból is kiolvashatunk annyit, hogy egyházkerületünkben a múlt évben a missziónáriusok 5584 ref. lelket gondoztak. Egy lelkészre 508 lélek jut. Kereszteltek 190-et, eskettek 49 párt, temettek 155 halottat, urvacsorát osztottak 59 esetben. És heti 119 órán tanítottak vallástanra 672 növendéket. Táblás kimutatásunkat tisztelettel betérjesztjük. (L. a jkv végén!)

Az egyes missziókra tartozó részletes jelentésünk a következő:

I. Abauji egyházmegye.

1. *Eperjes—Sárosi Kör*. Lelkész: Frenczel Bertalan abaujvajkóci lelkész. Lélekszám: Eperjesen 241. Bártfán 39. Sárosmegyében szétszórtan 207. Összesen 487. Közalapi segély 1000 kor. Ebből a lelkész kap 400 koronát. 600 kor. templomalapra tőkésítettik az egyházkerület által.

Lelkész ez éven is fáradhatlan buzgalommal végezte feladatait. A hitélet erősítése és ébrentartása végett négy alkalommal tartott Eperjesen urvacSORAOSZTÁSSAL egybekötött istenitiszteleket s ez alkalmakkor a jelenlevő hívek átlagos száma 95-tel emelkedett az előző évekével szemben. Keresztelt 7 gyermeket. Temetési szertartást végzett 6 ízben. Konfirmált 3 ifjút. Két nő házassági érdekből római katolikussá lett.

Hitoktatást végzett a lelkész hetenként 11 órán. Tanítványainak száma 49. Ezek a következő intézetek növendékei voltak: a) az állami óv- és tanítónő képzőből 28, kiket heti 7 órán, b) az ág. evang. tanítóképzőből 15, kiket heti 1 órán, c) az állami óv- és tanítónőképző gyakorló iskolájából 5, kiket heti 2 órán és d) a kir. kath. gimnáziumból 1 növendék, akit heti 1 órán tanított. Ha az ág. ev. tanítóképzőben a növendékek szaporodása jövőre is így halad, egy órai tanítás ott is elégtelen lesz. Az óv- és tanítónő-képzőben a vizsgát Révész Kálmán esperes jelenlétében a gyülekezet női tagjainak szép számú részvétele mellett tartotta meg.

A missziói kör összes vagyona, a Makó-féle 10—12 ezer korona hagyományon kívül, mely még hagyatéki tárgyalás alatt van s átvéve nincs, 1136 kor. 94 fillér. Évi bevétele volt 501 kor. 92 fillér, kiadása 333 kor. 08 fillér. Maradvány 168 kor. 84 fillér.

Eperjes, Bártfának, a sárosmegyei szórványoknak és Szepesből Iglónak és Krompachnak a bevonásával, önálló missziói egyházzá alakult. A lelkészválasztást az egyházmegye s az egyházkerület má: engedélyezte. A gyülekezet csak a kivitelre való alkalmas időt várja.

A konvent által kívánt csatolmányok a jelentéshez mind melékelve vannak.

II. Alsóborsodi egyházmegye.

2. *Eger.* Lelkész: Tóth István. A közalpból 700, az egyházkerülettől 1000 kor. missziói segélyt kap. Lélekszám: Egerben 733, vidékén 82. Összesen 815.

Az istenitisztelek vasárnapon és ünnepnapokon a központban szorgalmasan gyakoroltatnak. A szórványokban a lelkész a múlt évben nem fordult meg és funkciót nem végzett. A középiskolákban heti 24 órán végzett vallásoktatás miatt ez lehetetlen is. Az új lelkész, Tóth István, Egerben csak 1905. nov. 19-től működik. Elődje, Nagy Béla, aki május 23-tól fogva hosszasan betegeskedett és azután sárospataki theol. tanárrá választatott, szept.

1-én költözött el állomásáról. Időközben Marton János segédlelkész, az ő távozása után Maklár Pap Ernő. maklári lelkész és Fekete János tanító végezték úgy a papi, mint a tanítói kötelességeket.

A lelkész az elég népes központi gyülekezet lelki gondozása mellett, a heti 24 órai középiskola vallásitanítással, teljesen le van foglalva. Nyolc különböző intézetben 86 növendéket tanít. Az állami népiskolákban az ev. ref. vallásoktatást Fekete János énekevezér végzi közmegelegedésre.

Lelkész keresztelt 17, temetett 28, esketett 13 esetben.

Az egyház bevétele volt	2910	kor.	33	fill.
” ” kiadása	”	2889	”	09 ”
Maradvány --- ---	21	”	24	”

Tőkepénz 4316 kor. 84 fillér. Adósság 1611 kor. 10 fillér. Évi kivetett egyházi adó 1500 kor. Kegyadomány 300 kor.

A missziói jelentéshez a kívánt mellékletek csatolva vannak.

III. Felsőborsodi egyházmegye.

3. *Abodi misszió.* Misszionárius: Remenyik Lajos okl. ev. ref. tanító. Lélekszám: 115. Közalapi segély: 300 kor.

A 6—12 éves gyermekek a tanító által VI. osztályban kitűnő eredménnyel taníttatnak. Az ismétlőiskolások hasonlóképen. A mindennapi iskolába 17 ev. ref. és 20 más vallású növendék járt.

Az istenisztelet úgy hétköznapokon, mint vasárnap és ünnepnapokon rendszeresen megtartatik s a gyülekezet tagjai buzgósággal látogatják az istenházát.

A templom roskadozó állapotban van, újból való felépítése elodázhatlan. Építési tőkéje nincs. Remenyik Lajos tanító az úrasztalára 2 alkalommal bort, az egyháztanács tagjai minden alkalommal kenyeret adtak. Ezen kívül a tanító az egyház terhét képező Hajas-féle kikötmény évi járadékának fedezésére 25 koronát, a tanítói csűr fedezésére 20 koronát adott.

Az egyházmegyei jelentéshez csupán egy iskolalátogatási jegyzőkönyv van csatolva.

4. *Ózd-nádasdi kör.* Lelkész: Osváth Zoltán. Közalapi segélye 1000 kor. Lélekszám az egész missziói körben 950. A missziói kerület a közigazgatás megkönnyítése végett 2 körre van osztva,

u. m. ózdi és nádasdi körre. Az istenitisztelet 3 egymásután következő vasárnapon Ózdon, a 4-ik vasárnapon a missziói kör más helyén tartatik meg.

Lelkész az egész körzetben keresztelt 30-at, temetett 29-et, esketett 9 párt, konfirmált 6 gyermeket. Áttérés nem történt. Kitért tőlünk 1 nő. Házasságkötésnél javunkra egyezett meg 4 pár.

A missziói területen levő népiskolákat a vasgyári társaság tartja fel. Ezekben vallást tanított a lelkész hetenként Ózdon 2 órán, Bánszálláson, Járdánházán, Nádasdon, Királdon, két hetenként 1—1 órán szép eredménnyel. Református növendék volt Ózdon 58, Bánszálláson 10, Nádasdon 3, Királdon 16, a többi szórványokban 8. *Összesen 95.* Vasárnapi ismétlőbe és ipariskolába 3 fiú és 3 leány járt.

Szegény gyermekekről a község és a gyártelepen levő gyermeksegélyző nőegylet gondoskodik.

Missziói lelkész örömmel tesz jelentést az ózdi gyülekezet folytonos haladásáról, erősödéséről, a lelkek számának s a hitéletnek fokozatos emelkedéséről. — A lelkek száma a tavalyi 800-ról 950-re emelkedett az év végére.

A múlt év folyamán a díszes templom építése teljesen befejeztetett. Harangokkal s orgonával mintegy 20 ezer koronába került. S 1905. nov. 19-én ünnepélyesen felszenteltetett. Ez a nap a gyülekezetnek boldog örömnépnapja volt. A templom felépítéséhez a hívek évek óta hordozzák s gyűjtik filléreiket. De kívülről is tetemes segélyben részesültek. A Rima-Murány Vasmű R.-t. vasanyag, helyiség és 3000 kor. készpénz adományán kívül nagyobb adományokat adtak még: Országos gyűjtésből 4500 korona, helyi gyűjtésből 3200 kor., országos közalap 400, egyházkerület 250, egyházmegye 300, gróf Serényi Béla 100, Ózd nagyközség 100, Rutkay Jenőné kehelyalapra 100, Osváth Zoltán lelkész úrasztali kenyérosztó-tálra 100 koronát. Ezeken kívül 50—50 koronát adtak: Szemere Miklós, Sturman Lénárd, Borsodvármegye, Budapest főváros, Nádasd község, Ferjencsik Miklós (ág: ev.), Kiszely Sándor, (róm. kath), Rámeszhofer Béla (róm. kath.), Szabó Ignác. Zsóri György, Zsarnay Mihály. Közadakozás volt Isten dicsőségére: 112 kor. Zsóry Györgyné, szül. Szabó Erzsébet úrnő az úrasztalára egy díszes bársonyterítőt 280 kor. értékben, Didó Antalné, szül. Balog Matild himzett zöld bársony szószéki takarót adott 100 kor. értékben. Ferencz Józsefné a papi széket vonatta be zöld bársony takaróval, ifj. Babós József pedig egy vertvas úrasztali terítő-tartót ajándékozott.

Ugyancsak a múlt évben egy harangozói lakást is épített az egyház a saját telkén 1650 kor. értékben.

Az orgonista-kántori állásra 240 kor. tiszteletdíj mellett Szalócsy Richárd ref. vallású társulati tanítót választotta meg az egyház.

A múlt évi gondnoki bevétel volt	---	---	---	17260	kor.	61	f.
„ „ „ „ kiadás „	---	---	---	15501	„	46	„
Pénztári maradvány:	---	---	---	1759	kor.	15	f.

Lelkész missziói jelentéséhez egyházlátogatási jegyzőkönyv és táblás kimutatás van csatolva.

IV. Alsózempléni egyházmegye.

5. *Bacskai kör.* Lelkész: Verebélyi József bacskai lelkész. — Közalapi segélye 200 kor. Lélekszám a körzetben 454. Ebből Battyánra esik 165. Bélyre 238, Kaponyára 51. Ezekben a lelkész keresztelt 18, esketett 3, temetett 5 esetben. Úrvcsoportot szolgáltatót ki betegeknek 6 ízben. Vallást tanított Battyánban 12 gyermeknek, Bélyen 21 gyermeknek heti 1—1 órán. Konfirmált Battyánból 4, Bélyről 5, Kaponyáról 1 növendéket.

Lelkész a battyáni és bélyi egyházakban minden héten megjelent egyszer-ször és az ottani ev. ref. vallású iskolaköteles gyermekeket, akik a róm. kath. iskolákba járnak, kimenetelekor a gondnokok házában oktatta a vallás tanra egész éven át. — E két egyházból a hívek a bacskai anyaegyház templomába járnak be istenítiszteletre. A kaponyai hívek a lelkészi leányegyház templomába járnak, a gyermekek pedig a leleszi ref. iskolában nyernek vallásoktatást.

Ezen híveink körében a szeretet, béke, hithűség állandó.

Lelkész jelentéséhez látogatási napló és táblás kimutatás van csatolva.

6. *Bodrog-szentesi kör.* Lelkész: Miskolczi Endre b.-szentesi lelkész. Közalapi segélye: 400 korona. Lélekszám a körzetben 431. Idetartoznak: Véke, Boly, Szinyér, Zétény, Rad községek, Pusztakeresztur és Körtvélyes-pusztaszórványok.

A hívek a közösen feltartott vékei templomot nagy buzgósággal szokták felkeresni. Lelkész a templom nélküli helyeken az őszi és téli hónapokon házi istenítiszteleteket is tart, amelyeket a hívek kedvesen vesznek és tömegesen látogatnak. A lelkész múlt évi látogatásainak száma a kör egyes pontjain 119 volt s ez

megoszlik szorosán vett papi funkciókra, vallásoktatásra és a felügyelet gyakorlására. Keresztelt a körzetben: 22-öt, konfirmált 9-et, esketett 1 tiszta párt, temetett 14-et. Áttért a róm kath. vallásra 1 fi. A lélekszám 7-tel szaporodott.

A családkönyv készítésében, melyet a lelkész létesíteni óhajt, nem haladhatott tovább, mert megfelelő nyomtatványok nem állnak rendelkezésére.

A vékei, zétényi és bolyi tanköteles gyermekek száma 52 volt, akik a vékei ref. iskolában nyertek oktatást. A szinyéri 19 ref. vallású gyermeket, kik az ottani állami iskolába jártak, valásraga lelkész oktatta heti 1 órán.

A hívek buzgóságát és áldozatkészségét igazolja azon körülmény, hogy Isten dicsőségére az elmúlt éven is 217 korona adomány folyt be. Adakozásból áll fenn virágzó takarékmagtárjuk is, melynek mult évi állása búzában: 68 köből és 3 véka, gabonában: 57 köből és $\frac{1}{4}$ véka. Ebből gyűjtötték tőkepénzöket is, mely a mult évi kimutatás szerint 2620 koronára emelkedett. A gondnoki számadás szerint bevétel volt 2255 kor. 98 fill. Kiadás: 1580 kor. 32 fill. Maradvány: 675 kor. 66 fillér.

A lelkési fizetés állami kiegészítése s a felszámítás helyesbítése iránt a mult évi egyházkerületi (tavaszi gyűlés 26. sz.) és konventi (31. sz.) határozatok értelmében a lelkész megtette az államkormánynál a szükséges lépéseket, de eddig eredménytelenül. E méltánytalan eljárás és igazságtalan mellőzés miatt a lelkész keserű panaszban tör ki s az egyházmegye közgyűlése is mellé áll és kéri a kerületet, hogy vegye kezébe ezt a szomorú ügyet és annak orvoslásáról gondoskodni méltóztassék.

A missziói jelentés mellé látogatási napló, egyházmegyei jegyzőkönyv van csatolva. Táblás kimutatás nincs.

V. Felsőzempléni egyházmegye.

7. *Homonnai kör.* Lelkész: Janka Károly. Közalapi missziói segélye 1000 kor. Lélekszám Homonnán ev. ref. 113, ág. ev. 61; a szórványokban ev. ref. 227, ág. ev. 90. Összesen 491. A homonnai misszió kiterjed a homonnai, szinnai, sztropkói és varannói járásokra. Főbb pontok: Homonna mint központ, azután Mező-Laborc (57 lélekkel), Szinna (25), Sztropkó (21) és Varannó (33 lélekkel). Az 1905. évben 42 községben laktak elszórtan egyháztagok. A magyar államvasutak vonalán a 40. számú őrháznál

kezdődőleg a 113. számú őrházig 16 pályaőr volt egyházunk tagja, 55 lélekkel. Híveink 5 család kivételével (ág. ev.) mind magyarok s tót és ruthén ajkú, jobbára gör. kath. vallású lakosok közt élnek.

A lelkész a központban rendszeren tartani szokott istenitiszteleteken kívül, melyet a hívek fokozódó buzgalommal látogatnak, Homonnán keresztelt 5, esketett 1, temetett 4, úrvacsorát osztott 6 esetben; a szórványokban keresztelt 11, esketett 4, temetett 7, úrvacsorát osztott 8 esetben. Ezenkívül a szórványokban istenitiszteletet tartott Mezőlaborcon 4-szer, Varannón 2-szer, Szinnán és Sztropkón 1—1-szer.

Konfirmált 6 heti előkészítés után Homonnán 8, a szórványokban 3 növendéket, összesen 11-et, kik közül 6 ev. ref., 5 ág. ev. vallású volt. A házasságra lépők közt 2 esetben javunkra történt megegyezés. Ezeket kívül a lelkész betegeket látogatott, azoknak úrvacsorát osztott, betegágyból felkeltekkel imádkozott mintegy 13 esetben. Énekes, ima- és vallástani könyveket osztott ki s vallásos iratokat terjesztett.

A vallásoktatást a lelkész teljesítette Homonnán heti 7, Mezőlaborcon kétheti 1½ órán át, ezenkívül a latin nyelvet tanította heti 10 órán. A különböző iskolákban a ref. vallású növendékek száma volt Homonnán 68, a szórványokban 10. A kiküldött biztosok a tanítás eredményét a lehető legmagasabb színvonalon állónak találták.

Az elmúlt évben kijutott az egyháznak az örömből is, a bánatból is. Ez utóbbi abban állott, hogy a lelkészlak leégett s a célszerű helyreállítás 1000 kor. adósságcsinálást vont maga után s a számadás egyensúlyát az építkezés rendkívüli kiadásait megbillentették. Az öröm abban állott, hogy az új egyházzá alakulás 25 éves multját megünnepelhették. Az ünnepben Homonna város polgársága és értelmisége is részt vett s összeforrott a ref. egyházzal az örömben s a jubileumi nap a lelkes szeretetteljes megnyilatkozások ünnepi alkalmává lett.

Egy baja van az egyháznak csak: a szegénység. Mint a jelentés mondja: . . . „Egyházfentartásra semmi alapunk nincs. Minden szükségünket egyházi adóból fedezzük. Régebbi keletű 1200 kor. adósságunkból 8 év alatt a mai adókulcs mellett egy fillért se törleszthettünk ezideig; az adó emelése pedig egyáltalán lehetetlen, mert híveink teljesen vagyontalan hivatalnokok, alkalmazottak, munkások, cselédek. Nagy feladat lesz megtalálni a módját az immár 2200 koronányi adósság törlesztésének . . .” iskolaépítésre most már gondolni se mernek.

Varannói templomalap : 7800 kor. Homonnai iskola alap : 4280 kor. Évi kivetés volt : 712 kor. 40 fillér. Egyházi adóhátralék maradt : 580 kor 20 fillér. Gondnoki bevétel volt : 3383 kor. 03 fillér. Kiadás : 3650 kor. 04 fillér. Fedezetlen kiadás : 367 kor. 01 fillér. Adósság : 2200 kor. Kegyadomány és perselypénz : 297 kor. 86 fillér.

Az egyház mult évi állapotáról, mint rendesen, nyomtatott évkönyv is jelent meg.

A lelkészi missziói jelentéséhez a látogatási napló kivételével, a többi szükséges mellékletek csatolva vannak. A látogatási napló elmaradásának igazolására, melyet az egyetemes konvent megkövetel, azt mondja lelkész, hogy az sok esetben nem valósítható meg. Mert vannak lehetetlen helyzetek, aminőket maga is áélt és leir, amikor a látogatás igazolása lehetetlenségbe ütközik. Azért nem ajánlja a látogatás igazolásának túlhajtott követelését.

A homonnai misszió területén lakó ev. ref. és ág. ev. hívek közti, jogviszony szabályozására készített szerződés ügye még nincs elintézve. Jelenleg a két prot. egyházkerület kebeléből kiküldött közös bizottság előtt áll.

VI. Gömöri egyházmegye.

8. *Rozsnyó.* Lelkész: Réz László. Egyházkerületi missziói segélye: 1000 kor. Lélekszám: Rozsnyón: 442, a dobsinai fiókegyházban; 67, a szórványban: 71, összesen: 580.

Lelkész a központban, az isteni tiszteleték tartása, az urvacsora osztások, s a szoros értelemben vett lelkészi teendők teljesítése mellett lelki gondozói tisztét is szorgalommal teljesítette, úgy hogy ott már a gyülekezeti hitélet teljesen megszilárdult és kielégítő! A fiók egyházban, Dobsinán 5 izben jelent meg részben urvacsorával összekötött istenitisztelet-tartás, részben confirmáció és vallási vizsga, részben egyházi közigazgatás s a hívek látogatása végett. A szórványokban nagymérvű elfoglaltatása miatt, csak néhányszor jelent meg, s oda hiterősítő vallásos iratokat küldözött szét. Lelkész újból hangsulyozza, hogy mellé egy másik munkásra, egy organista hitoktatóra égető szükség volna. Dobsinán, Szombathy László gondnok, polg. isk. tanár, a hitoktatásban és a hívek összetartásában, egyik jobb kezét képezi. A gyülekezet beléletét a mult évben is az egyetértés, béke és az áldozatkészség jellemezte.

Vallástant tanított a lelkész az 1904/5. tanévben hat különböző tanintézetben 121 növendéknek, heti 10 órán. Az 1905/6.

tanévben 5 intézetben 113 növendéknek heti 10 órán. A róm. kath. polg. leányiskolába nem engedik be a lelkészt vallástanításra. A tanítás eredménye felett a kiküldött egyházi biztosok teljes megelégedésöket fejezték ki. Dobsinán az állami elemi, polg. fiú és polg. leányiskolában 59 növendéket Szombathy László, polg. isk. tanár tanított kitünő eredménnyel, Ott a konfirmándusokat is ő készítette elő.

A rozsnyói missziói egyház életében, az 1905. évet az tette nevezetessé, hogy 46 ezer koronába kerülő templomának felépítését ez évben teljesen befejezhette. A rozsnyói kálvinisták goth stylú temploma felső Magyarország egyik legszebb temploma. Kiváló ünnepélyességgel, a gyülekezet nagy öröm és hála érzései közt szenteltetett fel aug. 27. napján. A templomra való áldozat-tételek ez éven sem szüneteltek. A Köveskáli Nagy Antalné által adományozott 5000 koronáért, melyről már tavaly említést tettünk az egyház egy gyönyörű harangot készítettett. az adományozó nemes-szívű asszonyság intenciója szerint, melynek tiszta ércsúlya: 13 mm. E harangot ünnepies szertartás keretében július 13-án délután huzták fel s 5 órakor szólalt meg először Rózsnyó városában az ev. ref. egyház első harangja. Leirhatatlan az az öröm mi ekkor volt tapasztalható e kis gyülekezet kebelében. A templomra tett kegyes adományok közt kiemelkedőbbek a következők voltak: gr. Andrássy Dénes orgonára adott 2000 koronát, a szószéket Stempel Jánosné szül. Csepcsányi Rozália asszony készítette 650 kor. értékben; az urasztalát Váry László gondnok és neje Irányi Emma (ág. ev.) ajándékozták 300 kor. értékben, mely alá Váry Lászlóné még egy diszes szőnyeget is vásárolt; Hermán István és neje szül Rauch Antónia (r. kath.) egy darab 250 kor. értékű urasztali kelyhet; Barátosi Tóth Gyula egy kereszteléshez való fémtalát 35 kor. értékben; Tamás Margit (ág. ev.) hajadon egy 120 kor. értékű keresztelő kelyhet; Réz László lelkész egy 42 kor. értékű urvacsorai boros kancsót ajándékoztak. Réz Lászlóné lelkész neje pedig 290 koronát gyűjtött össze, melyből egy művészies kivitelű urasztali terítőt készítettett Budapesten.

A lelkész, aki eddig bérházban lakott, május 1-én az egyház tulajdonát képező emeletes háznak 1290 koronán átalakított emeleti részébe költözött át. Ez az épület, amellett, hogy a lelkésznek és egyházfinak rendes lakást nyújt, egy bérletben levő részletével még 500 kor. jövedelmet is biztosít az egyház közpénztárának.

A templom-építés és parochia-átalakítás költségeiből 4100

korona adósága maradt az egyháznak, melyet az egyházkerületi pénztárból felvett kölcsön útján fedezett.

Lelkész általános missziói jelentéséhez semminemű mellékletek nincsenek csatolva.

VII. Ungi egyházmegye.

9. *Jenkei kör.* Lelkész: Móré Gábor jenkei lelkész. Közalapi missziói segélye: 600 korona. Jenke az anyaegyház, filiája: Kereszt. Ezekben a lélekszám: 705. A missziói körben, a hová tartoznak: Szenteske (241), Tasolya (295), Székó (9), Karcsa (10), Alsónémeti (27), Porosztó (61), Dióska (2) Ungludas, Korumlya, Ungpetri; az összes lélekszám: 645.

Lelkész körzetében ez éven át is híven forgolódott lelkipásztori tisztében. Predikált, urvacsorát osztott, keresztelt a missziói körben 23, esketett 9, temetett 20 esetben, konfirmált 25 növendéket. Az ungvári járás területén eső községekben lakó ref. hívek Jenkére az anyaegyház templomába járnak istenítiszteletre, míg a szobránci járás területéről Keresztnek, a leányegyháznak a templomába. Amoda tartoznak: Tasolya, Székó, Orechova, Dióska, Karcsva, Alsó,- Felsőnémeti. Ide tartoznak; Szenteske, Porosztó.

Lelkész a körzetben 3 állami és 1 községi elemi iskolában tanítja a vallást és éneket: 81 minden napi iskolás növendéknek jó eredménnyel.

Jelentéshez táblás kimutatás nincsen csatolva.

10. *Lucskai kör.* Lelkész: ifj. Szakál István vámoslucskai lelkész. Közalapi missziói segélye: 600 korona. Lélekszám a 17 községre kiterjedő körzetben: 555.

Lelkész missziói működésének a sulypontját ez évben is a gyermekek vallásos oktatása képezte. Tanított 3 állami iskolában vallást és éneket hetenként 1—2 órán 57 gyermeknek. Járt ugyanis Fogason 33, Szobráncon 11, Kiszalacsán 13 ev. ref. vallású gyermek, akik a misszió területéről jártak be ez iskolákba. A tanítás eredménye kitünőnek találtatott. Konfirmációhoz előkészített 25 gyermeket.

A lelki gondozói tiszt hű teljesítése mellett urvacsorával összekötött istenítiszteletet tartott Szobráncon az állami iskola egyik tantermében 3 izben a szobránci, h.-komorói, tibai, vajnai, alsóhalasi és katlanosi híveknek. A missziói körhöz tartozó többi fiókegyházak és szórványok hívei részint az anya, részint a solymosi leányegyház templomában éltek urvacsorával. Ezen kívül dec.

24 én Tibán özv. Patay Gyuláné urnő házában Patay Katinka konfirmálása alkalmából osztott urvacsorát. Betegnek kiszolgáltatta az urvacsorát 6 alkalommal. Keresztelt 17, temetett 14, esketett 6 esetben. A hívek a templomot a missziói körben mindenkor buzgó-sággal látogatják Istendicsőségére 482 koronát adtak.

A konvent által megszavazott 8000 kor. tökesegélyről az egyház-kerületi ügyész új szövegezéssel állítván ki a kötelezvényt, az az előljárók által aláíratott, úgy hogy most már a pénz felvételének semmi akadályja nincs.

A missziói jelentéshez a szükséges iratok mind csatolva vannak.

11. Minaji kör. Lelkész: Szabó Endre minaji lelkész. Köz-alapi missziói segélye: 600 korona. Lélekszám az egész körben, az anyaegyházzal együtt: 315. Idetartoznak: Minaj (62), Ketergény (122), Homok (60), Kereknye (39) lélek. Szórványban 32 lélek.

Az egész körzetben egy templom van, Minajon, az anyaegy-házban. A jelentés szerint annak a tetőzete is romlatag állapotban van. A hívek idejárnak istenitiszteletre. Lelkész a szétszórt hívek közt a templomon kívül is buzgón végezte lelki gondozói tisztét. Temetett, betegeket látogatott, urvacsorát osztott. De tényleges missziói munkássága a vallásoktatásban csúcsosodott ki. Tanított három állami iskolában (Minajon, Homokon, Kereknyén) 42 ref. gyermeket heti 6 órán, a kiküldött szakértő biztosok jelentése szerint, kitűnő eredménnyel.

A központi egyház templomának romladozott voltára lelkész tisztelettel hívja fel a felsőbb hatóságok figyelmét.

Missziói jelentéshez a megkívánt kimutatások mind csatolva vannak.

KUN BERTALAN

püspök,

a missziói bizottság elnöke.

VATTAY LÁSZLÓ

missziói előadó.

1. Egyházkerület a missziói bizottság jelen-tését tudomásul veszi s azt egész terjedelmében, a hozzácsatolt iratokkal együtt, az egyetemes konventre felterjeszteni határozza.

2. A rozsnói és ózdi egyházak hiveinek az új templom építés körül kifejtett buzgalmaért dicséretet mond és áldozatkészségöket szíves elismeréssel jutalmazza.

3. Felkéri az egyetemes konvet elnökségét, hogy a missziói lelkészek fizetésének államsegély

utján való jogos és méltányos rendezését, az egyetemes konvent 1905. évi 44. számú határozata alapján, a vallás és közoktatásügyi kormánynál felvilágosításukkal és nyomatékos közbenjárásukkal, egyöntetű megoldáshoz juttatni sziveskedjenek. Eldöntetlenül áll még ez időszereint az eperjesi, egri, homonnai, ózdi, bodrog-szentesi, jenkei, lucskai és minaji lelkészek fizetésügye.

4. Egyházkerületünk kimondja, hogy az egri lelkésznek járó egyházkerületi segély is, miként a konventi — az egri lelkész rendkívüli lelkészi — missiói teendőiért adatik s az a rendes lelkészi javadalmazásba be nem számítatik.

5. A vallásos olvasmányokról szóló számadást, amely szerint bevétel volt 87 korona, kiadás ugyanannyi, a közgyűlés jóváhagyja.

6. Közgyűlés az *eperjesi missió* új beosztására nézve beadott tervezetet helyesnek találván, azt az erre vonatkozólag benyújtott részletes munkálattal együtt az egyetemes konventre pártolólag terjeszti fel; de egyuttal felterjeszti, mint helyesen megindokolt javaslatokat, a missiók szervezésére és új missiói központok felállítására nézve benyújtott többi tervezeteket is, azzal a kérelemmel, hogy az egyetemes konvent *Rozsnyót* az organista-hitoktatói állás szervezésében segíteni, *Ungvárt*, *Gicét*, *Rimaszombatot*, mint nemcsak hitfelekezeti, de nemzetiségi szempontból is nagyon fontos helyeket missiói központokká tenni és Beretkét állandóan támogatni méltóztatassék.

7. Egyházkerület a Czinke István által megszerkesztett népies irányú kis imakönyvecske átnézésére Radácsi György elnöklete alatt Révész Kálmán és Vattay László tagokból álló bizottságot küldi ki, azzal az utasítással, hogy e mű értékére és használhatóságára, valamint a szerzői jogra nézve, s úgy szintén annak kiadása ügyében is, jövő tavaszi közgyűlésünkre véleményes jelentést adjanak be.

8. Közgyűlés utasítja a missiói lelkészeket, valamint az egyházmegyei közgyűléseket is, hogy az 1906. évről szóló missiói jelentéseket, s majdan a többieket is, már az 1906. évi konvent 44. szám alatti jegyzőkönyve 2. számú határozatának megfelelően, a tavaszi egyházkerületi gyűlésekre mindenkor pontosan feldolgozva szolgáltatassák be.

20. Czinke István előadó beterjeszti a nem felekezetünkbeli középfoku iskolákba járó ref. növendékek 1905—1906. évi vallásvizgáiról szóló alábbi jelentését.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Legutóbbi jelentésem óta a helyzet változatlan, vagyis a vallástani tanítással megbízott egyének elismerésre méltó buzgókodása folytán, az eredmény sokkal jobb, mint várni lehetne, jölehet a vallástani tanítás kérdése még mindig rendezetlen, kevés vallástani óra kevés a tanerő s az egész vallástani tanítás úgyszólván csak kegyelemkenyéren él. Ennek jobbra fordulása s a vallástani tanítás megfelelő ellátása az önálló katechetikai állások rendszeresítése után fog csak bekövetkezni, amire nézve épen most terjeszti be munkálatát a kiküldött bizottság.

Múlt őszi közgyűléséből utasította a főtiszt. egyházkerület az olyan lelkészeket, kiknek gyülekezetében nem a mi felekezetünkbeli középiskolába járó 12 éven túl levő s még meg nem konfirmált tanulók találhatóak, hogy azokat az aratási vagy szünetidő alatt kellő konfirmációi oktatásban részesítsék és ünnepélyesen konfirmálják is meg. (1905. évi őszi közgyűlés jkv 11. p.) Arról azonban nem történt intézkedés, hogy e határozat végrehajtása mikép ellenőriztessék. Tiszteletteljes javaslatom azért az, hogy az egyházlátogatóság tegye fel minden egyházközségben az erre vonatkozó kérdést s az így megkonfirmált gyermekekről tegyen az egyházmegyének, az pedig a kerületnek hivatalos jelentést. Tisztán az egyes lelkészekre bízni a jelentéstételt, lehetetlenség, mert mindig meg fognak feledkezni róla. Biztos és alapos ellenőrzés csak az ajánlottam módon gyakorolható.

Nem hagyhatom szónélkül azt sem, hogy némely iskolában — a kerület ismételt figyelmeztetése ellenére, — nem a konvent és a kerület által megszabott tananyag beosztást és tankönyveket

alkalmazzák. Szigorú intézkedést kérek újól a tekintetben; valamint kérem azt is, hogy a polgári iskolákban a II. oszt. részére megállapított, de a forgalomból már kimaradt Mitrovics-féle Hit- és Erkölcstan helyett más tankönyv használatát, úgyszintén a gimnáziumok és reáliskolák VII-ik osztályában eddig tanított Vallástörténet helyett, — mint a melyben semmi építő ker. tartalom nincs s ismert feldolgozásában a középiskolai ifjúság drága vallás-tanítási idejét haszon nélkül emészti fel, a Hit- és Erkölcstan tanítását méltóztassék elrendelni, mint amelyből a mult év óta két kitűnő kézikönyv áll rendelkezésünkre: egyik a dr. Erdősé, másik a Szöts Farkasé. Részemről ez utóbbit ajánlom.

Részletes jelentésem a következő:

1. *Dobsina*. Az állami polg. fiuiskolában volt 18 ref. növendék (tavaly 21.) Az I.—II. oszt. együtt tanult Bibliai Vallástant. A III.—IV. oszt. szintén együtt tanulta a Kovácsy-féle Hittant s a VI. oszt. Kovácsy-féle Egyháztörténetet, valamint énekeket is *kitűnő* eredménnyel. A községi polg. leányiskolába járt 27 ref. növendék (tavaly 30) Az I.—II. oszt. együtt tanult Hit- és Erkölcstant Fülöp Józseftől, a III.—IV. oszt. Gergely-féle Egyháztörténetet és énekeket, szintén *kitűnő* eredménnyel. A tanítást végezte most is Szombathy László polg. isk. tanár heti 4 órán. Vallásvizsgai biztos Réz László volt.

2. *Eperjes*. Az állami tanítóképző intézetben Frencel Bertalan vezetése alatt most is kitűnő vizsgát tettek a növendékek. A vizsgán jelenvolt az intézet igazgatója, Dúzs Mária is, mint buzgó hitrokonunk. Vizsgai biztos Révész Kálmán és Idrányi Bertalan tanácsbíró. Növendékek száma 27. Tananyag az I. osztályban Bibliai Vallásban, a II-ikban Hit- és Erkölcstan, a III-ikban Egyháztörténet, a IV-ikben a Vallásitanítás Módszertana.

3. *Kassa*. Kassán öt tanintézetben heti 14 órán, 124 növendék részesült vallásoktatásban. Ebből 3 órát Révész Kálmán, 11-et Antalfy László s.-lelkész tanított. Használt tankönyvek: Kovácsy Bibliai Vallásban, Kovácsy Egyháztörténelem, Kiss József Hit- és Erkölcstan, (gimn. felsőleány- és felsőkeresk. isk. III.—IV. osztályában), Farkas József Magy. prot. Egyháztörténelem. A r. kath. főgimnáziumban az előadások délelőttre (8-tól 1 óráig) korlátoztatván, a hitoktató kénytelen minden osztályt külön tanítani s így mindenikben csak 1—1 órát adhat. A vizsga mindenütt a legjobb eredményt mutatta fel.

4. *Homonna*. E missiói helyről a püspöki megbizott, Péter Mihály gálszécsi lelkész, most is a legkedvezőbb jelentést terjeszti

be és teljes elismeréssel adózik a Janka Károly missiói lelkész hitoktató lelkes buzgalmának és a felmutatott szép sikernek. Létszám 31. Ebből ref, 19. ág. h. ev. 12. Heti óraszám 5. Tankönyv: Kovácsy, Gergely, Mitrovics és Farkas József. A templomlátogatás az összes növendékekre nézve télen-nyáron kötelező volt.

5. *Miskolc.* a) A polgári fiúiskolába járt 97 növendék, a polgári leányiskolába 18. Tankönyvek: Kovácsy Bibliai Vallástana, dr. Tüdős Hittana és Gergely Egyháztörténelme. Az oktatást mindkét intézetben most is Cseh Pál s.-lelkész teljesítette, az előbbiben osztályonként heti 1—1 órán, az utóbbiban 2—2 osztályt összevonva heti 2—2 órán. A vizsgálat eredménye a leányoknál jó, a fiuknál kevésbé jó, aminek oka a csekély óraszámban s a tanulóknak általános fegyelmetlenségében keresendő.

b) A felsőkereskedelmi iskolában volt 37 növendék s 6 kereskedőtanuló. Heti óraszám egy. Tankönyv: Bocsor Egyháztörténete. A tanítási eredmény jó, a mi a vallástanító s.-lelkész — Román Ernő — érdeme, a kinek valóságos önfeláldozó munkát kellett e rakoncátlan elemek közt végeznie.

Vizsgai biztos: dr. Tüdős István.

6. *A rimaszombati* áll. polg. leányiskolába járt 35 növendék, akiket vallásos oktatásban Simon József s.-lelkész részesített, heti 2—2 órán, kitűnő eredménnyel. Hetenként egy órán külön énektanításban is részesültek s a téli hónapok kivételével, tanítónők felügyelete alatt, az istenítiszteleten minden vasárnap megjelentek. Tankönyveikül Kovácsy, Mitrovics és Gergely K. könyveit használták. Vizsgai biztos Czinke István volt.

7. *A rozsnói* róm. kath. főgimnáziumba járt 6, az evangélikusba 35 ref. növendék, a kik nagyobb részint a felsőbb osztályokba tömörültek. Az I.—II. oszt. tanulta Kovácsy Bibliai Vallástanáának 2-ik részét, a III.—IV. oszt. tanulta Kovácsy Erkölcstanát, az V.—VI. oszt. S. Szabó Egyháztörténetének első felét, a VII.—VIII. oszt. tanult vallástörténetet. Az oktatást Réz László lelkész a megszokott buzgósággal és szakképzettséggel teljesítette.

Az ág. h. ev. polgári leányiskolába járt 14 ref. növendék, a kiknek vizsgáját azonban a hirtelen fellépett járvány miatt nem lehetett megtartani.

Vizsgai kiküldött volt Osváth Bertalan szalóci lelkész.

8. *A sátoraljaujhelyi* róm. kath. gimnáziumba járt 56 ref. tanuló. Az osztályok összevonásával ugyan, de mégis mindegyik osztálybeli tanuló heti két órán oktattatott. Az állami polg. leányiskolában vallásos oktatásban részesült 35 növendék, heti 2—2

órán. Tanított mindkét intézetben Marton János s.-lelkész, aki az egyházkerületnek a kézikönyvekre és a tantárgyak beosztására vonatkozó rendelkezését a polg. iskolában is épúgy figyelmen kívül hagyta, mint elődei. Az I. osztályban Kovácsy Bibliai Vallástanának I-ső részét tanította, holott azt nem kell tanítani, a II. osztályban ugyanannak II-ik részét tanította, holott azt az I. osztályban kell tanítani, III—IV. osztályban Kovácsy Hit- és Erkölcstanát tanította, holott azt a II-ik osztályban kell tanítani s ott se a Kovácsyét, de a Mitrovicsét, a III.—IV. osztályban pedig Egyháztörténetet kellene tanítani, de azt egyáltalán nem tanítottak.

A vallásvizsgálat Fejes István lelkész elnöklete alatt tartatott meg. Hogy minő eredménnyel, arról nem szól a jelentés; bizonyára azért, mert az más, mint kitűnő, nem lehetett.

9. A *sárospataki* áll. tanítóképezdéről Bálint Dezső vizsgai elnök most is a legelismertebb jelentést teszi. A növendékek száma 71. Tankönyv és tananyag ugyanaz, mint a megelőző évben. Azt mondja a jelentés, hogy vétek volna Harsányi István vallásnárt innen elvinni, annyira ide való.

10. Az *ungvári* középfokú iskolákba járt 140 prot. növendék, akiket, — a gimn. és reáliskola két alsó osztályát kivéve, hol Komjáthy István s.-lelkész tanított, — Komjáthy Gábor lelkész részesített megfelelő vallásos oktatásban. A polg. leányiskolában a tantárgyak sorrendjét szintén megfordította, ami azért nem helyes, mert a Hittan tanulása így esetleg a konfirmálás utáni időre marad. A gör. kath. fitanító, nőtanítóképezdébe és a gimn. VIII. osztályába járó 42 növendék hamarabb levizsgáztán, a vallásvizsga csak a többi 98 növendékkal volt megtartható. Az eredmény a legvérmesebb várakozást is kielégítette s fényes tanúbizonyága volt Komjáthy Gábor örálló hivatottságának és fáradságot nem ismerő tanítói buzgóságának. Vizsgai biztos Pataki Pál ung-tarnóci lelkész.

11. Az *egri* jelentést csak az utolsó napokban kaphattam meg. Az ottani középfokú intézetekbe járt összesen 56 ref. növendék, akiknek a vallást heti 22 órán az egri lelkész tanította. Kerekes Zsigmond maklári lelkész jelentése szerint — igen szép eredménnyel s erős református szellemben. Mindenütt ami gimnáziumainkban használt tankönyveket alkalmazta.

12. Végül betérjusztem a nem ref. képezdékekben végzett jelöltek vallás- és énektani képesítő vizsgálatáról Eperjesen 1906. június 30-ikán felvett bizottsági jegyzőkönyvet, mely szerint a nevezett napon vizsgálatott tett 11 okleveles tanító és tanítónő, a következő eredménnyel:

Dezső Etelka, kitünő; Dúzs Janka, kitünő; Kántor Ilona, kitünő; Molnár Ilona, kitünő; Osváth Margit, kitünő; Szoboszlai Piroska, kitünő; Tulcsik Erzsébet, kitünő; Bacsó Irma, kitünő; Ajtay Sándor, jó, énekből jeles; Szekeres Dénes, jó; Szentpétery Gyula, kitünő. Mindnyájok részére a vallás- és énektanításra jogosító oklevél a bizottság által kiadatott.

Az eperjesi ág. h. ev. tanítóképezdében tanult 13 ref. növendék, a gimnáziumban 21, az iglói ág. h. ev. főgimnáziumban 64, a kézsmárkiban 21, akik egyáltalában nem részesülnek református vallásoktatásban.

E jelentésnek a vallástanítás eredményére, a vallás tanítók buzgóságára és lelkiismeretes hűségére vonatkozó részét közgyűlésünk örömmel és megelégedéssel veszi tudomásul; s egyuttal a következő intézkedéseket teszi:

1. Felhivatnak az egyházmegyék, hogy az egyházlátogatóság útján évről-évre szerezzenek értesülést s ennek alapján a kerületnek tegyenek jelentést arról, vajjon az olyan középiskolákba járó ref. tanuló gyermekek, akik — hitoktató hiányában — felekezetünkbeli vallásoktatásban az intézet kebelében nem részesülnek s a 12 éves kort már meghaladták: a nyári nagy szünidő alatt lakóhelyök lelkésze által konfirmációi oktatásban részesítettnek-e?

2. Ismételten a legszigorubban utasítja a vallástanítókat, hogy a polgári iskolában a konvent és az egyházkerület által megszabott tananyagot és beosztást alkalmazzák. (Lásd konv. jkv. 1903. évi 44. p. és egyházker. jkv. 1901. évi őszi gyűlés 13. p.).

3. A polgári iskola II-ik osztálya részére a forgalomból kimaradt Mitrovics-féle Hit- és Erkölcstan helyett tankönyvül a dr. Tüdös Istvánét, a gimnázium és reáliskola VII-ik osztálya részére pedig a Laky- vagy Gergely-féle történet helyett tananyagul a hit- és erkölcstant, kézikönyvül pedig a Szöts Farkas e célra készült munkájának a használatát rendeli el.

21. A tavaszi közgyűlés 13. sz. jegyzőkönyvi határozatával a nem felekezetünkbeli középfokú iskolákban a vallástanítás rendezésére nézve kiküldött bizottság a következő munkálatot és javaslatot terjeszti be:

JAVASLAT

a nem felekezetünkbeli középfokú iskolákban a ref. vallástanítás rendezésére nézve.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Tavaszi közgyűlésünk 13. sz. jkvi határozatával arra utasította az alólirott bizottságot, hogy az érdekelt egyházak közvetlen megkeresése és igényeik meghallgatása után jelen közgyűlésünk elé terjesszen érdemleges javaslatot a nem felekezetünkbeli középfokú iskolákban *a vallástanítás teljesítésének legcélszerűbb módjára, valamint a díjazás vagy egyházkerületi segedelem mennyiségére* vonatkozólag.

Tisztelettel jelentjük ennek folytán, hogy előadónk megkeresésére, a segélyre igényt tartó egyházak közül nyilatkoztak a következők: 1. Ungvár, 2. Miskolc, 3. Kassa, 4. S.-A.-Ujhely, 5. Eger, 6. Rozsnyó, 7. Homonna, 8. Rimaszombat és Eperjes. Mindannyian megjelölték a vallástanítás ellátásának legcélravezetőbb megoldását, valamint azt a segélyösszeget is, amelyet ennek az ellátásnak ideiglenes vagy végleges megoldása követel. Bátorkodunk e nyilatkozatokat a lehető legrövidebben, megokolással együtt előterjeszteni.

1. *Ungvár.* Talán a legégetőbb az egész egyházkerület területén az ungvári vallástanítás állandó rendezése. Az iskolák és órák nagyszáma miatt itt — az egyháztanács beadványa szerint — három tanító-erőre van szükség. Vagyis szervezendő még egy második segéd-lelkészi állás, ami azért célravezetőbb, mint az önálló katechetaság, mert Ungváron és a hozzátartozó missziói körben a vallástanítás kérdése csak a szórványok lelkigondozásával kapcsolatban oldható meg gyökeresen és sikeresen. Mivel azonban az egyházkerület ez idő szerint csak a középiskolai vallástanítást óhajtja rendezni: erre való tekintettel az ungvári egyház belenyugszik abba is, hogy Ungváron állandó katechetaság rendszeresíttessék. — Esetben 3600 korona évi dotációt kér, amely összegből illetné a hitoktatót 2400 korona fizetés és 600 kor. lakbér; 600 kor. pedig illetné az ungvári lelkészt a polgári leányiskolában és a gör. kath. tanítónőképzőben ezután is általa teljesítendő vallásoktatásért.

Két segédlelkész beállítására esetén pedig azt kéri az ungvári egyház, hogy a katechetaságra folyósítandó 3200 kor. évi segélyt engedje a kerület ezek között megosztani oly formán, hogy 800—800 kor. összeg a fizetésökre, ugyanannyi pedig ellátásokra fordíttassék.

Jelenleg a ref. tanulók száma öt középfokú iskolában 138. Az órák száma 32. Ezt a lelkész és segédlelkész együtt látják el. Ez utóbbi még az elemi iskolában is tanít 12 órán.

2. *Miskolc.* Az egyháztanács nyilatkozata szerint a „legjobb, legmegfelelőbb, legcélszerűbb és legkívánatosabb megoldás az önálló vallástanítói állás rendszeresítése.”

Tanítana a polgári fiúiskolában heti 4, a polgári leányiskolában heti 4, a felső keresk. iskolában heti 3 és a r. kath. algimnáziumban heti 1 vagy 2 órán. Ez tesz 12—13 órát.

Ezekért az órákért tiszteletdíjúl ad az állam 700 kor. Maradna az egyházkerület terheül 2300 korona, mely összeggel egyúttal és valahára rendezhetné a saját felsőbb leányiskolája vallástanítása ügyét is és megszüntethetné azt a tarthatatlan állapotot, hogy egyetlen felekezeti leánynevelő-intézetünkben mindenről van gondoskodás, csak a vallástanításról nincs. Az még mindig gyorsan változó káplánok gyakorló iskolája, kísérleti állomása.

S miután a felsőbb leányiskolai tanítással az órák száma 24-re emelkednék s miután Miskolcon mind a 2400 kor. fizetés, mind a 600 kor. lakbér — a gimn. tanárokéhoz viszonyítva, akiknek állásával pedig ez az állás egyenlő rangú, — igen szerénynek s a megélhetésre alig elegendőnek mondható: tisztelettel javasoljuk, hogy a kerület ezt az állást, mint felsőbb leányiskolai vallástanári állást szervezze s részére — az államtól nyert 700 kor. tiszteletdíjon felül, illetőleg annak — mint mellékjövedelemnek — figyelmen kívül hagyásával — az egész 3000 korona javadalmazást tegye folyóvá a majdan esedékes korpótlékokkal egyetemben.

Felveti a miskolci presbiterium azt a kérdést is: nem lehetne-e a vallástanítást a helybeli egyház tanítóira, vagy lelkészeire bízni, ami úgy a *nevelés*, mint a *lelki gondozás* tekintetéből csak nyereségünk lehetne? Szerintünk a *polgári* iskolákban a vallásoktatás a tanító urakra is megnyugvással és sikerrel bízható; de már a lelkészt — egy ilyen nagy népességű egyházban — alighanem sürgősebb és másokkal nem végezhető lelkipásztori teendőtől vonná el saját gyülekezete rovására, az ilyen megbízatás.

3. *Kassa.* A nagyszámú állami intézetekben való hitoktatás célszerűen — amint azt már kerületünk, sőt konventünk is elis-

merte és határozatilag kimondotta — itt is csak egy önálló és állandó hitoktató által végezhető.

Díjazása lenne a kerülettől ugyanaz, ami a többi hitoktatóé, t. i. lakás, törzsfizetés fejében évi 3000 korona s időnként az esedékes korpótlék.

Addig azonban, míg ez lehetővé nem válik, a lelkész és s.-lelkész, az eddigi keretek közt továbbra is kötelességöknek ismerik a vallásoktatás teljesítését; azt azonban feltétlenül szükségesnek tartják, — az egyház maga többet nem áldozhatván — hogy a kassai s.-lelkész részére az államsegélyből már 4 év óta kiutalt évi 100 korona jutalomdíjon kívül — már a folyó iskolai évre — megadassék az az évi 250 kor. tandíj-kárpótlás is, amelynek szükségességét az egyházkerület már az 1904. évi őszi közgyűlés 21. sz. határozatával megállapította.

4. *Sátoraljaújhely.* A róm. kath. főgimnáziumban 60—70, a polgári leányiskolában 30—40 évenként a ref. növendékek száma. Ehez fog járúlni közel jövőben egy új polg. fiúiskola is. Úgy, hogy a heti órák száma, még célszerű összevonásokkal is 24-re rúg. Itt is tehát mielőbb állandó katekhetaság szervezendő, a megfelelő 3000 kor. díjazással és az esedékes korpótlékokkal.

Míg azonban ez lehetővé válnék, addig a következő két mód lehetséges: vagy egy második segédlelkész beállítása 1000 korona fizetéssel, 240 kor. lakbérrel s 800 korona ellátási díjjal, összesen 2040 koronával; vagy a jelenlegi állapot tűrése kénytelenségből. Ez utóbbi esetben is azonban tandíjváltság fejében már most folyóvá teendő a vallástanító s.-lelkész részére évi 500 korona.

5. *Eger.* Az egeri egyház kettős óhaját terjeszt elő. Kívánsága az, hogy állandó katekhetai állás is szerveztessék részint a vallástanítás ellátása, részint a lelkészi teendőkben való segédkezés végett. Ezenfelül a lelkész is bizassék meg középiskolai vallásoktatással, a katekheta fél jövedelmének megfelelő díjazással. E kettős megbízásra kér a kerülettől 3600 korona évi segélyt. És pedig a katekheta részére 2400 koronát (ami szerintünk nem elég) és a lelkész részére annak felét: 1200 koronát.

Indokolja kérelmét azzal, hogy 7 középiskolában 30—32 valóságórát kell hetenként tartani. Ennyi órából, — állandó katekheta mellett is, — marad a lelkész terheül 8—10 hetenként s ez az óraszám kilátásban levő új intézetek felállítására folytán még növekedik is. Ehez járúl a méltányossági tekintet is, amennyiben állandó katekhetaság esetén a lelkész elveszíti az államtól eddig kapott s 500—800 kor. közt ingadozó évenkénti óradíját.

6. *Rozsnyó.* Rozsnyón, mint missziói központ, a középisk. vallásitanítás kérdését csak az elemi iskolákéval és az egyház egyéb feladataival kapcsolatban lehet sikeresen megoldani. Itt tehát — a gyülekezet óhajta szerint — állandó *organista-hitoktatói* állás volna szervezendő. Ezt kívánja az énektanításnak felette fontos érdeke is. Ez esetben a lelkész felszabadulva az elemi iskolai vallásitanítás alól, elláthatná a középfokú iskolák tanóráit. És pedig, — tervök szerint — az organista tanítana az elemieken kívül a két gimnázium 4 alsó osztályában is, a lelkész pedig a két gimn. 4 felső osztályában és a polg. leányiskolában, összesen 6 órán, az organista pedig 14 órán. A rozsnyói munkakörhöz gondolják csatlolandónak a dobsinai tanintézetekben teljesítendő vallásoktatást is.

A szükséglendő segélyt nem nevezik meg, de utalnak arra a lehetőségre, hogy — a konventi jkönyv 1906. évi 44. sz. határozatából kivehetőleg, — e tervezet megvalósításához a konvent anyagi támogatását is meg lehetne nyerni.

Ez ügyben különben a gömöri egyházmegye is felterjesztéssel él.

7. *Homonna.* Homonna oda nyilatkozik, hogy a vallásitanítás továbbra is a missziói lelkész teendőjéül hagyandó meg. Kéri azonban, hogy a felsőkereskedelmi iskolában, a faipari szakiskolában és Mezőlaborcon teljesítendő hitoktatásért a missziói lelkész részére 100—100 kor., együttesen 300 kor. évi segélyt juttasson az egyházkerület.

8. *Rimaszombat,* a polgári leányiskolában teljesített vallásoktatásért kér, a többi vallásitanítóknak nyújtandó segély arányában, évenként 200 koronát. Oka erre az, hogy az állami elemi iskolai, ipariskolai vallás- és énektanításra s a gimn. énektanításra két külön tanerőt tart és fizet saját pénztárából s így a polgári iskolai vallás- és énektanítást külön díjazni nincs módjában.

9. *Eperjes* a jelenlegi gyakorlatot tartja a legcélra vezetőbbnek, t. i. hogy ezután is az eperjesi missziói lelkész lássa el a vallásos oktatást, aki annak kellő mértékben eleget tehetne. Tekintve azonban azt, hogy az eddigi 9 órán felül még mintegy 12—13 óra adása volna szükséges: ehhez képest az óráknak megfelelő díjazás, illetőleg a nyújtandó egyházkerületi segedelem is — az eddig adott 300 koronán s az állam által a tanítónőképezde után adott 700 koronán kívül — 1300 (ezerháromszáz) koronában volna megállapítandó. Ez azonban csak az eperjessi missziói-lelkészség önálló szervezése esetén válnék esedékessé.

Az előadottak szerint állandó katekhetaság volna szervezendő

Ungváron, Miskolcon, Kassán, Sátoraljaujhelyben és Egerben, egyenkint évi 3000 kor. díjazással. Rozsnyón organista-hitoktatói állás, mondjuk, 1400 koronával. Ez kitesz együtt 16400 koronát, amihez hozzáadva Homonnának 300 koronát s Rimaszombatnak 200 koronát, lesz a szükségelt vallástanítási segély teljes összege 16900 korona. Sőt ha az egeri lelkész részére kért 600 koronát s az ungvári tandíjváltásgúl szolgáló 600 koronát is hozzávesszük: 18100 K.

Ennyit igényelne egyelőre a végleges rendezés. Miután azonban egyházkerületünk ezzel az összeggel ma nem rendelkezik, de a vallástanítás nagy érdekeit sem hagyhatja tovább támogatás nélkül: oda terjed tiszteletteljes javaslatunk, hogy

a) egyházkerületünk az állandó hitoktatói állások szervezését határozza el;

b) az állandó hitoktatók fizetését 2400 koronában, 600 kor. lakbérben és 200 kor. ötödéves korpótlékban állapítsa meg;

c) a segély kiutalására nézve az egyházak közt a sorrendet állapítsa meg, mégpedig így: Ungvár, Miskolc, Kassa, S.-a.-Ujhely, Eger, Rozsnyó;

d) Ungváron és Miskolcon (ez utóbbi helyen a felsőbb leányiskolával kapcsolatban) az állandó katekhetaságot már a jövő 1907—8. iskolai évben létesítse; Kassán és Ujhelyben lehetőleg 1908—9-ben; Egerben és Rozsnyón pedig itt organista-hitoktató címmel és fizetéssel) 1909—10-ben;

e) Kassának a 250, Ujhelynek az 500, Ungvárnak 600 kor. tandíjkárpótlást addig is, már e folyó isk. évre is, utalja ki. Ez összesen 1350 korona;

f) Homonnának 300, Rimaszombatnak 200 kor. évi segélyt engedélyezzen;

g) Az eperjesi vallástanítás rendezése s az esetleg szükségessé váló segedelem mennyisége az önálló lelkészség szervezésével s a díjlevél megszerkesztésével kapcsolatban oldandó meg;

h) Az állandó hitoktatói állások szervezésével a tandíjkárpótlások természetesen megszűnnek;

i) A katekhetai állást rendszeresítse Ungváron a főtiszt. egyházkerület; ideiglenesen azonban, vagyis addig az ideig, míg a konvent az ungvári egy segédlelkészi állás fentartására szükséges s úgy az egyházmegye, mint a kerületi közgyűlés által már 7 évvel ezelőtt megállapított 1400 korona segélyt rendelkezésre bocsátja, engedje meg a főtiszt. egyh.-kerület, hogy az ungvári lelkész a katekhetai állás rendszeresítésére folyósítandó 3200 korona évi

segélyből két segédlelkészt alkalmazhasson 800—800 korona fizetéssel, ugyanannyi összeg pedig azoknak teljes ellátására fordíttassék.

RÉVÉSZ KÁLMÁN,
KOMJÁTHY GÁBOR,
bizottsági tagok.

CZINKE ISTVÁN,
előadó.

Közgyűlésünk a javaslatot elfogadja, az állandó katechetai állások szervezését az államsegély terhére, a javasolt sorrendben, elhatározza; foganatosítását azonban csak akkor kezdi meg, mikor azt anyagi helyzete s az államsegély felemelt összege lehetővé teszi. Addig pedig, — nagyobb összeg nem állván ez idő szerint még rendelkezésére, — egyedül a tandíjkárpótlásokat utalványozza ki már régibb határozataiból kifolyólag és pedig Kassának 250, S.-a.-Ujhelynek 500 s Ungvárnak 600 koronát évenként, a jelen 1906—1907-ik iskolai évtől kezdődőleg.

22. Az 1904. évi őszi közgyűlés 20. a) sz. és az 1905. évi őszi közgyűlés 31. c) sz. határozatának, mely az iskolai alapoknak az egyház vagyonához való csatolását s az iskolai ingatlanoknak az egyház nevére való telekkönyveztetését rendeli el: elegett tett az abauji, felsőborsodi, felsőzempléni egyházmegye. Abauj jelenti, hogy az átíratás folyamatban van; hogy nincs még teljesen bevégezve, az az oka, hogy a munkálatot — költségkimélés szempontjából — az egyházmegyei ügyész teljesíti s így természetesen az összes egyházakban egyszerre nem vihető keresztül. Felsőborsodban megtörtént az átíratás 21 egyházban, nem történt meg kilencben. Nem érkezett felelet 11 egyházból; s nincs iskolai vagyon állítólag 11 helyen, míg Sajóecsegen a közbirtokosság nevéen áll. Felsőzemplénben az átíratás szintén folyamatban van, az egyházmegyei ügyész közvetítésével. A nagymihályi telekkönyvi hatóság az átíratást, illetőleg kiigazítást már el is rendelte, a gálszécsi és ujhelyi azonban megtagadta; minek folytán az egyházmegyei ügyészt a további lépések megtétele iránt az esperes megkereste.

A jelentéstevő egyházmegyék intézkedését egyházkerületünk tudomásul veszi s azokat a telekkönyvi átírások, helyesebben: kiigazítások folytatására, a többi egyházmegyét pedig annak haladéktalan elrendelésére és további jelentéstételre utasítja.

23. A *lelkészi könyvtárbizottságnak* a tárgysorozat szerint beterjesztendő jelentésére vonatkozólag jelenti papi főjegyző, mint a nevezett bizottságnak is előadó jegyzője, hogy a bizottságnak ide Ungvárra tervezett ülése, az elnök sajnálatos akadályoztatása, hirtelen töltént megbetegedése következtében, nem volt megtartható, miért is kéri a bizottsági jelentés tárgyalásának a rendkívüli egyházkerületi gyűlésre való elhalasztását.

Egyházkerületi közgyűlés a bizottsági jelentés elmaradásának indítókát sajnálkozással vevén tudomásul, annak leendő tárgyalását a rendkívüli egyházkerületi gyűlésre halasztja.

24. Olvastatott a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsnak tavaszi egyh. ker. gyűlésünk 118. számú határozatára készített és felterjesztett véleményes javaslata — a következőkben:

„**29.** Tárgyaltatott tavaszi egyh.-ker. gyűlésünknek 118. sz. határozata, amellyel véleményes javaslattétel végett igazgató-tanácsunkhoz tétellett át a tiszántúli egyházkerületnek azon átirata, amelyben az *Énekes könyvnek* kizárólag Debrecenben való nyomtatásához az egyházkerületi elnökségek pártolását kéri. Igazgató-tanácsunk e tárgyban a következő véleményét terjeszti az Egyházkerület elé:

Ha az idő elérkezik, hogy a zsinat intézkedése folytán egységes új Énekeskönyv fog létesülni, egyházi törvényünk értelmében ugyancsak a zsinat lesz hivatva arról is intézkedni, hogy a kiadást a konventre bizza-e, amint azt a debreceni zsinat előzőleg már megtette, vagy a mostani tényleges helyzetre tekintettel, meghagyja azt abban az állapotban, amint jelenleg van.

Véleményünk szerint az a kívánandó, hogy az egy-

séges Énekeskönyv a konvent által adassék ki, mégpedig ajánlattételek alapján oly kiadó által, aki, úgy a kiállításra, mint az öt egyházkerület javára eső jövedelemre nézve a legkedvezőbb feltételeket lesz hajlandó elfogadni. A jövedelemre nézve az egyházkerületeknek szerzett jogai, a meghatározandó arányban, legcélszerűbben a fogyasztási kulcs szerint, lennének majd biztosítandók. Ezen jogához egyházkerületünk is ragaszkodik.

Ezek folytán, ha a debreceni nyomda lesz az, amely annakidején a legkedvezőbb feltételek szerint fogná elvállalni az új Énekeskönyv kiadását, egyházkerületünknek, a fentebb jelzett jog fentartása mellett, nem lehet semmi kifogása, sőt örömmel látná, ha megfelelő szerződés mellett a tiszántúli testvéregyházkerülettel közelebbi viszonyban álló nyomdavállalat nyerné meg a nyomtatás és kiadás jogát.

Ami ezen véleményünkkel szemben a tiszántúli egyházkerület határozatához kapcsolt Debrecen városi előterjesztést illeti, amely szerint Debrecen városa a Ferenc császár által ezelőtt 100 évvel adományozott kizárólagos hatalom alapján igényelné magának az egységes új Énekeskönyv kiadási jogát: — ezt a felfogást, amely eredetében is önkormányzatunk legmélyebb sérelmével járt, már régen elavultnak, a tényekkel megdöntöttek, ma pedig egyházi törvényünkkel és egyházi jogviszonyainkkal merőn ellenkezőnek találjuk, miután az a sérelmes eredetű kizárólagos Szabadalom még abban az időben is csak addig birt értékel, míg az egyházkerületek másképp nem intézkedtek (Absque tamen praejudiciis quatuor Superintendentiarum).

Egyébiránt egyházkerületünk addig, míg zsinatunk az egységes új Énekes-könyvet elő nem állítja, az ezen ügyben gyakorolt eddigi jogát fentartja és az Énekeskönyv kiadásánál vagy a dunántúli és dunamelléki egyházkerületekkel együttesen, vagy pedig egymaga önállóan kíván intézkedni.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanácsnak az Énekeskönyvre — mind a használatban lévőre, mind az újtottra s mindkettőnek nyomtatására vonatkozó indokolt véle-

ményét köszönettel fogadja, magáévá teszi és a Tiszántúli egyházkerülethez hivatalos válaszképen megküldi.

25. A m. kir. vallás és közokt. miniszter f. é. április 30-án 34601 sz. leiratával megküldi a 42667 kor. államsegélyről; — 1906. aug. 8-án 67379. sz. a. kelt leiratával pedig az 1906. évre eddig kijáró többlet címén 7075 koronáról szóló utalványát.

Tudomásul vétetik.

26. A m. kir. vallás- és közokt. miniszter 1906. július hó 19-én 18769. sz. leiratával értesíti a püspöki hivatalt, hogy az államilag segélyezett iskolák nyilvántartásának összeírása alkalmával értesült, hogy az abaujtornamegyei államilag segélyezett ev. ref. felekezeti iskolák közül az *alsóhutkaiban, buzitaiban, kupaiban, pányiban, resteiben* a mindennapi tankötelesek száma harmincnál kevesebb. Miután pedig ily csekély tanulói létszám mellett — amely az 1868: XXXVIII. tr. c. 44. §-ában az iskola fentartás kötelezettségének feltételéül megállapított legkisebb mértéket sem éri el, — az ily iskolák „szükség pótlóknak nem tekinthetők“, mert az ily tankötelesek az illető községben levő más jellegű iskolákban törvényszerűen elhelyezhetők: indítatva érzi magát a miniszter, hogy a nevezett iskolánál működő tanítók fizetésének kiegészítésére és korpótlékaik fedezésére engedélyezett államsegélyeket tanítványváltozás esetére megvonja. Értesíti azért a püspöki hivatalt, hogyha a nevezett iskolák valamelyikénél a tanítói állomás bármely okból megüresednék, annak betöltéséről, ha a tanulók létszáma a 30-at ekkor sem haladná meg, csak akkor intézkedjék, ha a tanító fizetését és korpótlékát az iskolafentartó egyházközség teljes egészében a maga erejéből képes és kész kiszolgáltatni. Értesíti továbbá a miniszter a püspöki hivatalt, hogy a csécsi, hidvérgárdói, teresztenei, tornakápolnai, tornyosnémeti és vizsolyi ev. ref. iskolák is néptelenek, ezek államsegélyének megvonásáról azonban nem intézkedett, mert az illető községekben az ev. ref. tankötelesek más iskolába célszerűen nem helyezhetők el.

E miniszteri leirattal kapcsolatban olvastatik az abauji egyházmegye esperesének jelentése, melyben a miniszteri leirat

rendelkezését törvényellenesnek véleményezi, mert az 1893: XXVI. tv. cikkbe az államsegély megadása egyáltalán nincs a növendékek bizonyos létszámához kötve, másfelől veszélyesnek látja e miniszteri leíratot, mert az említett kis református gyülekezeteket, egyenesen megsemmisitené. Kéri azért, hogy a rendelet visszavétele iránt a miniszterhez s ha az nem sikerülne, az országgyűléshez forduljunk felíratlaltal és mint egyetemes érdekű ügyet jelentsük be a konventnek is.

Egyházkerületi közgyűlés mély sajnálattal értesül a miniszteri leíratból, hogy a miniszter az állam segítő kezét azokról a kis iskoláinkról, melyeket híveik csekély létszáma miatt a magunk erejéből nem tudnánk fentartani, le akarja venni s ezzel a magyarság és magyar nemzeti állam érdekeit mindig tántoríthatlan hűséggel szolgáló református gyülekezeteket akar a megsemmisülés veszélyébe sodorni. Mély tisztelettel felír azért egyházkerületi közgyűlésünk a nagymélt. vallás- és közokt. miniszter úrhoz, hogy arra való tekintettel, miszerint sem az 1893-dik évi XXVI. törvénycikk, sem az annak végrehajtásáról szóló 1894. évi márc. 2. (10,000 sz.) miniszteri rendelet a népiskolák államsegélyének megadását nem kötötte a tankötelesek bizonyos minimális számához s mégkevésbé látszik indokoltnak a már egyszer megadott államsegélynek a tanulók létszámának időleges apadása miatt való megvonása, — s tekintettel főleg arra, hogy épen azok a kis református gyülekezetek és iskolák, fent a magyarság véghatárain, valósággal és tényleg nemzeti missziót töltenek be s így azok megsemmisítése magyar nemzeti szempontból kétségtelenül és határozottan káros és veszedelmes lenne: kegyeskedjék a nagymélt. miniszter úr a hivatkozott rendeletét oda módosítani, hogy ezeknek a kis iskoláknak államsegéllyel való fentartása jövőre is lehetővé váljék.

27. A vallás- és közokt. miniszter f. é. 53613. sz. leíratával megküldi a kir. tanfelügyelőkhöz a Magyar Gazdaszö-

vetség törekvéseinek támogatása érdekében intézett körrendeletének másolatát s kéri, hogy a szövetség ügyét a felekezeti tanítók is minél buzgóbban támogassák.

Egyházkerületi közgyűlés készséggel tesz eleget a miniszter felhívásának s ezuton is felhívja a kerületünkbeli tanítók figyelmét a Magyar Gazdaszövetség közhasznú törekvéseinek támogatására.

28. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács f. é. júniusi ülésének 36. sz. jkvi pontjában értesíti egyházkerületi közgyűlést, hogy a főgimnáziumi tanári kar javaslata folytán a főgimnáziumban szervezett *gyakorló tanárjelölti állás* ez évben sem töltetett be, miután a betöltés tanügyi akadályokba ütközik.

Tudomásúl vétetik.

29. Ugyanazon igazgató-tanács f. é. szeptemberi ülésének 5. sz. jkvi pontjában fájdalmas szavakkal értesíti egyházkerületi közgyűlést, hogy *Dr. Lácza Szabó László* sárospataki földbirtokos, a főiskolai gazdasági választmányának és a jogakadémiai államvizsgálati bizottságoknak hosszú éveken át buzgó tagja elhunyt.

Eyházkerületi közgyűlés a maga részéről is őszinte fájdalmát fejezi ki *Dr. Lácza Sz. László* elhunyt felett, akinek halála érzékeny veszteséget jelent főiskolánkra. Midőn azért az elhunyt érdemeit s főiskolánk körül kifejtett hasznos szolgálatait hálás szívvel örökíti meg jegyzőkönyvében, a gyászoló családnak résztvevő szívvel kíván enyhületet és vigasztalást.

30. Ugyanazon igazgató-tanács u. a. ülésének 9. sz. jkvi pontjában jelenti, hogy a főgimnáziumi tanári kar előterjesztésére már júniusi ülésének 35. sz. jkvi határozatával a folyó 1906/7. iskolai év tartamára a főgimnáziumba egy *ideiglenes helyettes tanári állásra* hirdetett pályázatot latin-magyar nyelvi szakcsoportból, miután a folyó évi tanrend összeállítása a

három párhuzamos osztály rendszerezítése folytán, másként nem volt eszközölhető. A kihirdetett pályázat folytán az említett állásra, melynek javadalmát az igazgató-tanács évi 2000 koronában állapította meg, 8 pályázó jelentkezett, kik közül az igazgató-tanács f. é. szept. 10-én tartott ülésében *Dávid Zoltán* szakvizsgázott tanárjelöltet választotta meg az 1906/7. iskolai évre helyettes tanárul.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács ezen intézkedését a felhozott indokok alapján jóváhagyólag tudomásul veszi.

31. Tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 37. sz. jkvi határozatával felhívta a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsot és az egyházkerületi pénztári hivatalt, hogy a levéltárrendezés eddigi költségeire nézve ez évi december 31-ig számoljanak el. Az igazgató-tanács erre nézve szept. ülésének 28. sz. jkvi pontjában jelenti, hogy a gazdasági választmányt felszólította, hogy Zsoldos Benő levéltárnok közreműködésével részletesen mutassa ki a levéltárrendezés eddigi költségeit s a kimutatás egy példányát az egyházkerületi pénztári hivatalnak felküldvén, a kimutatott összeg fele részét kérje be az egyházkerületi pénztári hivataltól.

Az igazgató-tanács jelentése helyeslőleg tudomásul vétetik, a végleges elszámolásról szóló jelentés jövő évi tavaszi közgyűlésünkre beterjesztendő.

32. Ugyanazon igazgató-tanács f. é. szept. ülésének 36. sz. jkvi pontjában tudomásul vétel végett felterjeszti a sárospataki akadémia theologiai és jogi karának tanulmányi jelentését az 1905/6. iskolai évről.

Tudomásul vétetik.

33. A sárospataki főiskola ügyeivel kapcsolatban dr. Finkay Ferenc, mint a sárospataki jogakadémia e. i. dékánja kéri a főt. egyházkerületi közgyűlést, hogy, tekintettel arra a szomorú esetre, mely a sárospataki jogakadémiát egyik ifjú tanárának, dr. Zsindely Istvánnak legközelebb történt halálá-

val érte, — amelyről az igazgató-tanácsnak még nem volt módjában jelentést tenni, — hívja fel egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanácsot, hogy az így *megüresedett jogi tanszék betöltésének kérdését* is vegye fel a nov. 25-kéig tartandó rendkívüli ülésének napirendjébe s a dec. 1-én tartandó rendkívüli egyházkerületi közgyűlésre e tekintetben véleményes javaslatot terjesszen elő oly irányban, hogy a tanszék a jövő évi tavaszi rendes e.-kerületi közgyűlés által betölthető legyen.

Egyházkerületi közgyűlés ez indítványt egész terjedelmében magáévá teszi s felhívja a főisk. igazgató-tanácsot, hogy a dr. Zsindely István halálával megürült jogi tanszék mi módon leendő betöltése iránt a dec. elején tartandó rendkívüli egyházkerületi közgyűlésre véleményes javaslatot terjesszen elő.

34. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa f. évi szept. 10-én tartott ülésének 6-ik sz. jkvi pontjával jelenti, hogy a Nagy Pál gömöri esperes halálával a főiskolai igazgató-tanácsban egy hely megürült, kéri azért a főt. egyházkerületi közgyűlést az így megüresedett igazgató-tanácsosi hely betöltésére.

Egyházkerületi közgyűlés a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsban megürült helyre *Csabay Pál* gömöri esperest választja meg, kinek főiskolánk ügyei iránt eddigelé is tanúsított szeretete és lángoló ügybuzgalma teljes biztosítékot nyújt arra, hogy e nagyfontosságú állásban is méltó utóda lesz nagyérdemű elődjének.

35. Radácsi György a sárospataki lelkészvizsgáló-bizottság nevében jelenti, hogy b. e. Nagy Pál halálával a lelkészvizsgáló-bizottságban is megürült egy hely, melynek betöltéséről egyházkerületi közgyűlésnek gondoskodnia kell.

Egyházkerületi közgyűlés a sárospataki lelkészvizsgáló-bizottság tagjává Nagy Pál helyére egyhangúlag *Czinke István* egyházkerületi aljegyzőt választja meg.

36. A sárospataki főiskolai igazgató-tanács f. é. szept. 10-iki ülésének 7. sz. jkvi határozatával jelenti, hogy a főiskolai gazdasági választmányhan dr. Láczy Szabó László halálával egy tagsági hely megüresedett s kéri ennek betöltését. Maga részéről ajánlja megválasztásra *Vég Bertalan* sárospataki ügyvédet, aki már eddig is, mint a főiskolai jogigazgatónak szükség esetén helyettesítője, hasznos szolgáltatokat tett a főiskolai gazdasági választmánynak.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács jelentése és és javaslata alapján *Végh Bertalan* sárospataki ügyvédet a sárospataki főiskolai gazdasági választmány tagjává egyhangúlag megválasztja s működésére Isten áldását kéri.

37. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa, f. évi szeptemberi gyűlése jkvének 41-ik pontjában — a főiskolai gazdasági választmány indokolt javaslatára ajánlólag terjeszti fel *Radil Károly* főiskolai nyomdász kérelmét, amely szerint ő, tekintettel az általános megélhetési viszonyokra, a munkabér folytonos emelkedésére s a nyomda magas bérösszegére, a *nyomtatványok nyomási árának az eddigi árszabályoktól eltérő s reá nézve kedvezőbb megállapítását* kéri. Az ár emelésére nézve azonban a főiskolai igazgató-tanács nem a Radil Károly nyomdász által kért 16⁰/₀-os, hanem a gazdasági választmány által javasolt 10⁰/₀-os emelést kéri megállapíttatni s ezt is azzal a hozzáadással, hogy utasítandó a gazdasági választmány a nyomtatványok árának a megemelt nyomtatási árak aránya szerinti módosítására.

Egyházkerületi közgyűlés a közismeretű munkásviszonyokra való tekintettel, a főiskolai igazgató-tanácsnak a főiskolai nyomtatványok nyomási árára, az árak 10⁰/₀-kal való emelésére, valamint a nyomtatványok árának megfelelő emelésére hozott határozatát jóváhagyja, úgy azonban, hogy az emelt árak csak a folyó év november hó 1-től készült nyomtatványokra alkalmazhatók.

38. A sárospataki főiskolában az igazgatói jelentések szerint a folyó 1906/7. tanévre beiratkozott: I. A vallás- és

egyháztudományi szakra 135 tanuló. Tavaly 118. Szaporodás 17. II. A jog- és államtudományi szakra: 84. Tavaly 62. Szaporodás: 22. Összes szaporodás az akadémián a tavalyihoz képest: 39. III. A főgimnáziumban: 491 növendék iratkozott be, 39-el kevesebb, mint a megelőző évben.

Jelentés tudomásul vétetik.

39. Olvastatott a miskolci ref. főgimnázium igazgatójának a jelentése, mely szerint az 1906/7. tanévre a tanintézetbe 444 tanuló iratkozott be, akik közül 4 magántanuló. Vallásra nézve, református: 149, ág. ev.: 36, róm. kath.: 90, izraelita: 169. Miskolcra való 276, Borsodmegye más községéből való 85, más vármegyéből 83. A beírtakon kívül sok más növendéket kénytelenek voltak visszautasítani, mert az első osztályon kívül más párhuzamos osztállyal nem rendelkeznek; így is túlszűfolt osztály a második 82 tanulóval, a negyedik 63, az ötödik 60 tanulóval. Minthogy ez a megengedett létszámnál, különösen a második osztályban, már évek óta magasabb, nehéz lesz elkerülni a párhuzamos osztály felállítását a második osztályban. Az igazgató-tanács utasította is már a tanári kart, hogy e tárgyban terjesszen elő az év folyamán megfelelő javaslatot.

A tanári kar teljes létszámban van. Rázsó Ferenc leszolgálván önkéntesi évét, a tartalékos hadnagyi vizsgát letette, és újra elfoglalta tornatanári állását.

Az igazgatói hatévi megbízás lejárván, az igazgató-tanács újra Dr. Kovács Gábort választotta meg a tanári kar javaslatára s ezen választást az egyháztanács is megerősítette.

Nagy hiányát érzi az intézet a református növendékek részére egy jó tápintézetnek. Ennek a hiánya az okozója annak, hogy vidéki református tanuló alig van ez intézetünkben, mert a város drágasága miatt inkább nagy távolságra mennek, olyan helyekre, ahol olcsó ellátást kaphatnak.

Az egyháztanács a felekezeti és községi középiskolai tanárok fizetésének kipótlására az országgyűlés által megszavazott törvény alapján a kiegészítési segély elfogadását elhatározván: arra vonatkozó igényüket Püspök úr útján a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak bejelentették.

Az igazgató az órarendet s a tankönyvek nyomtatott jegyzékét csatolta a jelentéséhez.

Jelentés tudomásul vétetik.

40. Olvastatott a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igazgatójának a jelentése, amely szerint a folyó 1906/7. tanévre összesen 375 tanuló iratkozott be, 17-el kevesebb mint tavaly. Ezek közül rendes: 357, magántanuló: 18. A tanári testületben változás nem történt. Marton István tanárjelölt a miniszterium által erre az évre is alkalmaztatott.

Az első osztályba jelentkezett tanulók közül többet kénytelenek voltak visszautasítani. Mert különben ismét párhuzamos osztályt kellett volna felállítani, annak költségeit pedig nem bírja el az iskolai pénztár.

Az az országos tapasztalat, hogy a görög-pótló a görögnyelvet hova-tovább mindinkább kiszorítja, ebben az intézetünkben beigazolást nyer. Az V. osztály 44 tanulója közül 37 görög-pótló és csak 7 görög. A többi osztályokban is ilyenforma az arány.

Lényeges újítást hozott be a tanári testület és igazgatótanács az órarendet illetőleg, amennyiben az eddig szokásban volt délelőtt-délutáni tanítás helyett bevezette a délelőtti tanítást 8—1 óráig. Rábirta a tanári testületet erre az újításra az a tapasztalat, hogy a tanulók, különösen a felsőbb osztálybeliek, délelőtt kivétel nélkül 8—12 óráig lévén elfoglalva, a délutáni órákra nem készültek el kellő lelkiismeretességgel, és amellet az eddigi rendszer nem nyújtott a tanulóknak elegendő időt a lelkiismeretes tanulás mellett annyira szükséges testi mozgásra, szórakozásra, külön tárgyakkal (zene, nyelvek, festészet stb.) való behatóbb foglalkozásra.

Egyházkerületünk közgyűlése a jelentésből azt látja, hogy a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium tanári testülete és igazgatótanácsa azon intézkedésénél, amellyel a tanítás eddigi megszokott órarendjét megváltoztatta, nem vette figyelembe egyetemes konventünknek folyó évi gyűlésében 18. szám alatt hozott idevonatkozó határozatát, amely kimondja, hogy *az összes rendes tantárgyak leckeóráinak kizárólag délelőttre való szorítása* csak a felettes egyházi hatóság hozzájárulása után léptethető életbe: azért a főgimnázium tanári testületének és igazgató-tanácsának az új órarendre vonatkozó intézkedését, amelynek pedagógiai sikere

sem látszik biztosítottnak, ebből a tekintetből sem helyeselheti. Mindamellett, mivel a tanítás menetét kerületünk közgyűlése a tanítási idő ilyen előrehaladott szakában megzavarni már nem akarja, továbbá, mivel a főgimnáziumnak közgyűlésünkön jelenvolt képviselői kijelentették, hogy ez az újítás csak ideiglenesen és a leg-rövidebb próbaidőre lett beállítva: a főgimnáziumi igazgató jelentését tudomásul veszi.

41. Olvastatott a miskolci felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának következő jelentése:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

Szokásos és köteles jelentésünket van szerencsénk a következőkben megtenni:

A tavaszi közgyűléshez benyújtott jelentésünk és az iskolai év bezárása közé eső időről évi értesítőnkben volt szerencsénk hivatalosan és a nagyközönség előtt is beszámolnunk, azért annak egy példányát tisztelettel ide mellékeljük.

Intézetünk felügyelő-bizottsága a zárószámadásokat 1906. október 9. tartott ülésében ejtette meg a következő eredménnyel:

I. Bevétel:

1. Visszafizetett tőkék	---	---	---	---	4312	kor.	—	fill.
2. Régibb és folyó kamatokból	---	---	---	---	1275	„	24	„
3. Késedelmi kamatokból	---	---	---	---	26	„	72	„
4. Tandíj és beiratási díj	---	---	---	---	9836	„	—	„
5. Államsegély és (kölcson) vegyes jutalékok	---	---	---	---	20955	„	44	„
összesen	---	---	---	---	36405	kor.	40	fill.

II. Kiadás:

6. Ujra elhelyezett kamatozó tőkék	---	---	---	---	5100	kor.	—	fill.
7. Tanári és tanítónői fizetések	---	---	---	---	13999	„	92	„
8. Korpótlékok	---	---	---	---	500	„	—	„
9. Vegyes kölcsönvisszafizetés, törlesztés	---	---	---	---	14541	„	91	„
összesen	---	---	---	---	34141	kor.	83	fill.

10. A bevételekből, mely tesz	---	---	36405	kor.	40	fill.
11. A kiadás összegét levonva	---	---	34141	„	83	„
12. Pénztári maradvány lesz	---	---	2263	kor.	57	fill.

Ugyanekkor készítettük el az 1906/7. iskolai évre a költségvetést is. Sajnos, itt már nem voltunk képesek megnyugtató, kielégítő eredményt elérni.

Költségvetésünket a maga egészében van szerencsénk bemutatni.

I. Bevétel:

1. Tandíj	---	---	---	---	10000	kor.	—	fill.
2. Kerületi segély	---	---	---	---	9000	„	—	„
3. Közhirdetések	---	---	---	---	50	„	—	„
4. Kamatok	---	---	---	---	1000	„	—	„
5. Internátusi haszon	---	---	---	---	1966	„	—	„
6. Egyenleg, mint mutatkozó fedezetlen hiány	---	---	---	---	6274	„	—	„
7. Mint rendkívüli bevétel az építkezési kölcsön törlesztésére megszavazott egyh. kerületi segély	---	---	---	---	9000	„	—	„
összesen	---	---	---	---	37290	kor.	—	fill.

II. Kiadás:

1. Igazgató fizetése	---	---	---	---	3600	kor.	—	fill.
2. Szabó Gizella	---	---	---	---	1100	„	—	„
3. Csink Elly	---	---	---	---	1000	„	—	„
4. Taubler Gunda	---	---	---	---	1000	„	—	„
5. Szombathy Kálmán	---	---	---	---	2600	„	—	„
6. Péter Pál	---	---	---	---	2600	„	—	„
7. Fűrész Róza	---	---	---	---	1000	„	—	„
8. Tóth Irén	---	---	---	---	1000	„	—	„
9. A bennlakó tanítónők ellátási díja a nagy szünidőre	---	---	---	---	320	„	—	„
10. Bejáró tanárok díja	---	---	---	---	800	„	—	„
11. Énektanár	---	---	---	---	400	„	—	„
12. Vallástanárr	---	---	---	---	400	„	—	„
13. Orvosi díj	---	---	---	---	300	„	—	„
14. Szolga és felesége	---	---	---	---	600	„	—	„

15. Ellátási díjuk a nagy szünidőre	60	”	—	”
16. Fűtő	630	”	—	”
17. Igazgatói iroda átalány	80	”	—	”
18. Fűtés	2200	”	—	”
19. Világítás	1800	”	—	”
20. Könyvtár	300	”	—	”
21. Tanszerek	40	”	—	”
22. Épületfenntartás	600	”	—	”
23. Biztosítás	100	”	—	”
24. Törlesztése a régibb építkezések után	2600	”	—	”
25. Ürgödör tisztítása	1200	”	—	”
26. Különlélék	600	”	—	”
27. Előre nem látható kiadások	1000	”	—	”
28. Mint rendkívüli kiadás új építkezéseink költségeinek fedezésére felvett kölcsönök törlesztése	9000	”	—	”
összesen	37290	kor.	—	fill.

Amint méltóztatnak látni, két körülmény jellemzi idei költségvetésünket. Az egyik az, hogy a takarékoságban elmentünk az idén is, mint mindig, a legszélsőbb határig, melynek átlépése már számításainknak a realitását rontaná meg. A másik pedig az, hogy minden takarékoságunk mellett is 6274 korona hiány mutatkozik 1906/7. isk. évre előirányzott költségvetésünkben.

Ezt a hiányt az új épület fennállása, illetőleg létezése és használata által előidézett dologi kiadások emelkedése okozza. Ezek tehát természetes következményei intézetünk azon fejlődésének, amelynek eszközlésével a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés felügyelő-bizottságunkat annakidejében megbízta, illetőleg arra többszörösen felhatalmazta.

Dologi kiadásaink e tetemes emelkedése három tétel körül csoportosítható, u. m.: a *fűtés*, a *világítás* és az *emésztő-gödör* takarítási költségei körül.

Mint annak idejében jelentettük, főleg egészségi szempontból, központi gőzfűtést vezetettünk be. De ha minden termet külön kályhakkal fűtettünk volna is, akkor sem takarítottunk volna meg semmit sem a fűtőanyagban és így az évi költségekben; sőt épen ellenkezőleg ahhoz van erős és alapos reménységünk, hogy épen így fogunk tetemesebb megtakarítást elérhetni, szemben a közönséges kályhafűtéssel. A központi rendszernek ugyanis nagy előnye, hogy egy közös tűzhelye van, azonfelül minden egyes fűtő test

foknyi pontossággal szabályozható s végül, ha mégis túlfűtés következne be, a tűzhelyre visszatérő gőz automaticæ oltja ki a tüzet. Megtakarítást jelent továbbá a szolgaszemélyzetben is, mert szénhordás nem lévén és favágás is a minimumra redukálódván, egyetlen alkalmazott, kit csak a téli hónapokra szerződtetünk, egy-magában ellátja az összes fűtési teendőket.

Fűtés és fűtő címen ez idén épen ezért csak 830 koronát vettünk fel, mely összeg a tavalyit csak 1150 koronával mulja felül, holott a tavalyi 19 helyiséggel szemben ez idén már 50 kisebb-nagyobb terem állandó fűtése válik szükségessé.

A világítás kérdésének a megoldása a legszorosabb összefüggésben állott más, lényegbe vágó egészségügyi követelményekkel. A szükséges helyiségeket tömören, mintegy középponti elrendezéssel kellett terveznünk és felépítenünk. Nemcsak a célszerűség és olcsóság követelte ezt tőlünk, hanem telkünknek aránylag oly nagy épülethez mért keskeny volta is. Viszont ez felette nehezítette a csatornázás megoldását, annyira, hogy ezt sikerrel más-képen nem is vihettük volna ki, csakis vízvezeték alkalmazásával. Másrészről viszont a vízvezetéki csöveknek elhelyezését a mostani építkezések alkalmával gazdaságossá és így szükségessé tette az a körülmény is, hogy rövid idő alatt elkészül a városi vízvezeték s akkor a kész épületben már sok költséggel és rongálással járna a csövek utólagos elhelyezése. Azonban nem e vízvezetéknek az ellátása fog évente sokba kerülni, hanem a vízzel öblített csatornáknak és az emésztő gödörnek a takarítása, melyre épen ezért kellett évenként legalább 1200 koronát fölvennünk. Közvetve a vízvezeték nélkülözhetetlen voltának a megállapítása döntötte el a világítás kérdését is. A vízvezeték üzemben tartásához ugyanis kizárólag csak villamot használhatunk s így annak bevezetése kikerülhetetlen szükségként állott előttünk. Ha már most a villam amúgy is henn lesz épületünkben, akkor, alapos és többszörös tanácskozás után — úgy éreztük, hogy egészségi és biztonsági szempontokból egyaránt a villamvilágítás mellett kellett döntenünk. Az e célra felvett összeg épen háromszorosa az eddiginek, azonban, mint méltóztattak meggyőződni róla, világítandó helyiségeink is összehasonlíthatatlanul megsaporodtak.

A személyzet költségeit illetőleg változás csak annyiban állott elő, hogy a téli hónapokra fűtőről kell gondoskodnunk, de ennek a szüksége mindenképen előállott volna; továbbá az eddigi szolga mellett annak feleségét is állandó szolgálatra kellett szerződtetnünk, mert erre eddigi javadalmazásuk csekély volta miatt nem voltak,

de nem is lehettek kötelezve. A szolgaszemélyzetre fordítandó költségek azonban sokkal tetemesebben emelkedtek volna, ha a technikai berendezésnél nem a legmodernebb eszközökről gondoskodtunk volna.

Végül, mivel jó részben pontosan ki nem számítható új költségekkel állunk szemben, előre nem látható költségekre az eddigi 200 korona helyett, melyet eddig is mindig túl kellett lépünk, 1000 koronát irányoztunk elő.

A fentiekben indokolt kiadástöbbletre nekünk saját jövedelminkből fedezetünk nincsen. De nem is lehet, mert nekünk voltaképpen nincsenek is külön jövedelmi forrásaink. Összes bevételeinket a tandíj és a főtiszt. egyházkerület évi segítsége alkotják. Nekünk külön tőkénk és alapjaink egyáltalában nincsenek a miskolci egyházzal közös telkünkön és az azon emelt épületeken kívül. Lételünket, fennállásunkat, fejlődésünket mind a főtiszt. egyházkerület áldozatkészségének tulajdoníthatjuk. Jelen fejlődési állapotunk elérésénél is a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés parancsolt velünk. Azért, mivel kimutatott újabb kiadásainktól visszalépni nem lehet, mély tisztelettel kérjük a főtiszt. egyházkerületi közgyűlést, hogy a további évekre folyó isk. évünktől kezdődőleg előirányzott és a jövőre is állandó jellegű pénztári hiányunk fedezésére *a felemelt államsegélyből még 6300 koronát kegyesen megszavazni méltóztassék.* Mint már jelezni bátrak voltunk, a hiány eltüntetésére vagy fedezésére semmi más mód nem áll hatalmunkban.

A jövőre azonban elejét vehetjük annak, hogy a kiadások természetes emelkedésével ismételten megterheljük egyházkerületi pénztárunkat. És ez *az államsegély igénybevételé.* Azért e helyen is mély tisztelettel felhívjuk a főtiszt. egyházkerületi közgyűlés nagybecsű figyelmét az ezen ügyben külön megszerkesztett és benyújtott munkálatunkra, illetőleg ezúton is kérjük annak kegyes elfogadását.

Rendes, folyó ügyeinkre térve át, sajnálattal kell jelentenünk, hogy *az iskolai évet nem kezdhettük meg a rendes időben.* A beírásokat és vizsgálatokat azonban már szeptember elején megtartottuk, hogy a szülők ne legyenek bizonytalanságban gyermekeik felől. November elején való megnyitásának azonban remélhetőleg semmi akadályja sem lesz. Az intézetek életében korszakalkotó események idején nem szokatlan és egyedül álló ez a mi késedelmünk. Az állam is első felsőbb leányiskoláját október 20-án nyitotta meg 1875-ben, pedig csak bérházban kellett munkáját meg-

kezdenie. Mi meg határozottan kényszerhelyzet előtt állottunk, mert a között kellett választanunk, hogy vagy késve fogunk egyik átmeneti esztendőben a munkához, vagy egy egész évet kell szünetelnünk. Mostani állapotunk mégis a sokkal kisebb bajt jelenti intézetünk működésében. A szünetidők megrövidítésével és az iskolai év kitolásával fogunk a bajon enyhíteni.

Ezek miatt ma még növendékeink létszámáról sem adhatunk pontos és végleges felvilágosítást, mert a beírások még nem tekinthetők befejezeteknek. Annyi növendékünk minden esetre lesz, mint tavaly volt s az egyes osztályok között is egyenletesebb lesz az eloszlás, mint eddig, ami azt mutatja, hogy a leányok oktatásának és nevelésének rendszeresebbé és teljesebbé tételére nézve intézetünk működése jótékony befolyást gyakorol. Még arról kell jelentést tennünk, hogy új helyiségeinket ezúttal ünnepélyes felavatás nélkül fogjuk elfoglalni, tekintettel az idő előhaladottságára, iskolai munkánkban való elmaradottságára, összehalmozott teendőkre és az alkalom kedvezőtlen voltára. Másrésről azonban érezzük, hogy új épületünk elkészülte korszakot alkotó eseménye intézetünk történetének. Azért a főtiszt. egyházkerületnek tavasszal, *Miskolcon tartandó közgyűlése alkalmával ohajtanók intézeti épületünk ünnepélyes felavatását*. Kérjük erre nézve a közgyűlésnek jóváhagyását és felhatalmazását. Méltóztassék a főtiszteletű püspök urat és a felügyelő-bizottságot felhatalmazni, illetőleg megbízni, hogy az egyházkerületi közgyűléssel kapcsolatban az ünnepélyes felavatás idejét és módozatait megállapíthassuk. Ugyanez alkalommal fogunk az építkezés költségeivel is elszámolni. Most csak annyit vagyunk bátrak jelenteni, hogy az építkezési kölcsönt mind máig nem vehettük fel a pénzpiac folytonosan tartó drágulása miatt. Ehelyett a bejelentett folyószámlával dolgozunk, amely után jelenleg $5\frac{3}{4}$ százalékot fizetünk.

Jelen felterjesztésünk során kérjük a főtiszt. egyh. kerületi közgyűlést, hogy az 1905/6-ra *Torkos Etelka* helyettesítésével megbízott *Tóth Irén* okleveles polgári iskolai tanítónőt a rendszerezett illetményekkel és kötelezettséggel végleg megválasztani méltóztassék, rendes fizetését visszamenőleg szeptember elsejétől utalványozván ki.

Végre még egy tisztelettel teljes kérésünk lesz a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez. Jelentékenyen megnövekedett az az áldozat, melyet az egyházkerület a köznevelés és ezzel a közönség ügyének teljesít, a nélkül, hogy ezért kerületünk bármily ellenszolgáltatást kérne vagy kérhetne. Másrésről az, hogy intézetünk egy

hivatásának megfelelő otthont kapott, nem mindennapi a mi iskoláink, de sőt a magyar nőnevelés életében sem. Azért ennek emlékére méltóztassék megengedni, hogy „*növendékek internátusi alapítványa*“ címen minden egyes növendéktől két-két korona díj szedessék be minden esztendőben s az így begyűlt összegből egy szegény leány tartassék ingyen internátusunkban. Közönségünknek ez a megisméltendő bár, de azért csekély adománya mintegy kifejezése volna a közönség hálájának, mellyel egyházkerületünk iránt kell és lehet, a nőnevelés ügyének hozott nagyszerű áldozatáért, viseltetnie. Egy nagyon csekély összegről van itten szó, de amellyel igen nagy jót cselekszünk azzal, aki rászorult. Az ilyen jótéteményes helyeknek különben is nagyon a szűkében vagyunk. Nem áll más rendelkezésünkre, csak a *Kun Bertalan*-alapítvány és a *Tóth Pál*-alapítvány egyenként 120—120 koronányi segítségével a 4—500 koronás fizetési kötelezettség ellenében. Ezen fölül az intézeti pénztár terhére, amint méltóztatik látni, nagy megerőltetéssel még két növendéknek szoktuk fél-fél díját elengedni. Ingyenes helyünk tehát egyetlen egy sincs. Hogy pedig ez áldozatra a közönség is kész szívvel vállalkozik, mutatják azok a lelkes levelek, melyeket az igazgatónak erre vonatkozó felhívására beküldöttek és azok az örömmel telt nyilatkozatok, melyeket tandíjfizetéskor az igazgató előtt a dologról tettek.

Ezek után tisztelettel maradtunk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek a felügyelő bizottság nevében.

Miskolcon, 1906. október hó 9. ülésünkből

alázatos szolgálai:

KUN BERTALAN

MITROVICS GYULA dr.

püspök, mint elnök.

igazgató, mint a felügyelő-bizottság jegyzője.

Kerületünk közgyűlése a jelentés egyes pontjaira nézve a következőket határozza:

1-ször. A múlt 1905/6-ik tanévről szóló zárószámadást és a folyó 1906/7. tanévre vonatkozó költségvetést tudomásul veszi és jóváhagyja azzal a határozattal, hogy a költségvetésben feltüntetett s állandónak ígérkező 6274 kor. hiány fedezésére, — mint amelyet az új épület létesítése és használata által előidézett dologi kiadások emelkedése idéz elő — a kért

6300 korona évi segélyt a felemelt államsegély-pénztár terhére megszavazza.

2-szor: Megbízza a felügyelő-bizottságot, hogy az új iskolai épület átvételi és felavatási ünnepélyét tavaszi közgyűlésünk idejére, a püspöki 40 éves jubileum rendezésére kiküldött bizottsággal egyetértőleg, legjobb belátása szerint készítse elő.

3-szor: Tóth Irén okleveles polgári iskolai tanítónőt, a felügyelő-bizottság ajánlatára felsőbb leányiskolánkhoz a rendszerezett illetményekkel és kötelezettséggel rendes tanítónőnek végleg megválasztja és részére a megállapított fizetést, visszamenőleg 1906. szept. 1-től, kiutalványozza.

4-szer: Megengedi, hogy „*növendékek internátusi alapítványa*“ címen minden egyes növendéktől két-két korona díj szedessék be minden esztendőben s az így begyűlt összegből egy szegény leány tartassék — ingyen — internátusunkban.

42. Püspökünk jelentésében előadja, hogy az 1904. évi őszi közgyűlés 15. számú pontjával felhatalmazta a pénzügyi választmányt arra, hogy a tökesegélyül kiadott 100.000 koronát a viszonyok változtával a „*Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*“-tól ismét beszerezhesse. Minthogy a jelen évben pénzeinket 6—7% mellett könnyen elhelyezhetjük, a nyert felhatalmazás folytán pénzügyi választmányunk érintkezésbe lépett a „*Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*“-kal a 100.000 koronának folyóvá tétele végett. A Bank azonban mellékelt átíratá szerint csak 97-es árfolyammal hajlandó a kölcsönt folyósítani.

Pénzügyi választmány kéri a kerületet, hogy a kölcsön felvételét a jelzett feltétel mellett is engedélyezni méltóztassék.

Kerületünk közgyűlése a kölcsön felvételét a „*Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*“-tól 97-es árfolyam mellett engedélyezni s a kölcsönügylet lebonyolításával az egyházkerületi pénzügyi választmányt megbízza.

43. Az egyetemes konventhez egyszersmindenkori segélyért folyamodott a nyolc egyházmegyéből összesen 28 egyház. Kérnek: 55.228 koronát. Az egyházmegyék ajánlanak 26 egyházat: 21.100 koronára. Még pedig:

2000 koronára: Borsodgesztet;

1200 koronára: Nagybozsva, Rakacaszend, Szádellő, Alsószuha, Ungvár, Tarcál, Barka;

1000 koronára: Nekézseny, Karcsa, Pácín, Bodrogzsdány, Páskaháza:

800 koronára: Ricse;

600 koronára: Barcika, Zádorháza, Nagybári;

500 koronára: Csarnahó, Nagyráska, Lénárdfalva, Szirénfalva (Ptruksa);

400 koronára: Tarcavajkóc;

200 koronára: Nyiri, Kupa, Lasztóc;

100 koronára: Alsóláncai egyházakat.

Egyházkerületünk a folyamodó egyházakat az egyetemes konventnek a következő sorrendben ajánlja segélyezésre:

1200 koronára :

1. *Ungvárt* templom- és lelkészlak építésre;
2. Nagybozsvát lelkészlak építésre;

1000 koronára :

1. *Szádellőt* leégett temploma felépítésére;
2. *Rakacaszendet* templom- s lelkészlak építésre;

600 koronára :

1. *Borsodgesztet* összedőlt temploma építésére.
2. *Páskaházát* iskolaépítésből eredt adósság törlesztésére;

500 koronára :

1. *Barkát* iskola-fundus vételre és iskolaépítésre;

2. *Szirénfalvát* (Ptruksa) leégett iskolája felépítésére.

Kisebbségi segélyekre :

1. Karcsát lelkészlak- és iskola építésre ;
2. Alsószuhát adósságtörlesztésre és építkezésre ;
3. Tarcavajkócot adósság törlesztésre ;
4. Zádorházát templomjavításra ;
5. Nagybarit tanítói lak építésre ;
6. Nekézsenyt építkezésre ;
7. Csarnahót adósság törlesztésre ;
8. Nagyráskát adósság törlesztésre ;
9. Kupát lelkészlak építésre ;
10. Tarcalt 3-ik iskola építésre.

44. A gesztelyi egyház új iskola-építésre 15 ezer korona tőkesegélyt kér.

Tőkesegély iránti kérvények, az egyetemes konvent többször hivatkozott határozata folytán, 1908 évig nem fogadhatók el.

45. Olvastatott az egyházkerületi tanügyi-bizottság alábbi jegyzőkönyve :

JEGYZŐKÖNYV.

Felvételett a tiszáninneni ref. egyházkerület *tanügyi bizottságának* 1906. évi október hó 13-ikán Ungváron tartott ülésében.

Jelen voltak : Elnökök : Szabó József és Bodor István ; tagok : Arday Dániel, Bálint Dezső, Kovács Béla, Halászy József, Búzi Márton, Bodnár István, Nemes Lajos, Minay István, Becske Bálint, Fogarasy Jenő, Gööz Ferenc, Vita Károly, Varga József, Gérecz Károly tanügyi biz. tagok ; Dombó László, mint az Irodalmi Kör képviselője ; Czinke István, mint előadó és jegyző.

1. A lelkészi elnöki szék ezidő szerint üresen állván, világi elnök pedig meg nem jelenhetvén :

az elnöki szék elfoglalására a bizottság Szabó József és Bodor István bizottsági tagokat kéri fel.

2. Bizottságunknak annyi esztendőn keresztül buzgó és érdemes papi elnöke, Nagy Pál gömöri esperes, meghalván:

e haláleset felett az egyházkerületi tanügyi-bizottság is kifejezést ad a maga őszinte fájdmának, részvétének; leteszi a megboldogult hamvaira az elismerés koszorúját s nevét és érdemeit saját jegyzőkönyvében is megőrökíti.

A főtiszt. egyházkerületet pedig felkéri a megüresedett elnöki szék betöltésére.

3. Tanügyi előadó felolvassa az 1905—1906-ik évről szóló népiskolai jelentését és előterjeszti az „E” táblázat alapján összeállított statisztikai kimutatást.

Tanügyi bizottságunk a jelentést tudomásul veszi s annak alapján intézkedést kér a kerületi gyűléstől arra nézve, hogy az egyes egyházmegyék iskolalátogatói ezután szigorúan a népiskolai „Szabályrendelet” utasításai szerint járjanak el megbízatásokban.

4. Az 1905. évi őszi közgyűlés, 31. sz. jegyzőkönyvi határozatának *d)* pontjában, a népiskolai vallásitanítási anyagnak négy éves tanfolyamra való beosztására hívta fel a Sárospataki Irodalmi Kört.

Ezzel szemben az Irodalmi Kör indítványozza, hogy tekintettel országos és zsinati törvényeinkre, amelyek a népiskolai tanfolyamot hat osztályúnak állapítják meg, a vallástani anyagnak 4 éves tanfolyamra való beosztását elrendelő határozatát, — mint törvényeinkkel ellenkezőt, — az egyházkerület hatályon kívül helyezni sziveskedjék.

Az Irodalmi Körnek ez a felterjesztése egyszerű félreértésen alapszik, miután az egyházkerület kifogásolt határozata a hat éves tanfolyamokat megszüntetni egyáltalán nem akarja, csak a tananyagot kívánja 4 évre is beosztani: e határozat további fenntartását és azért végrehajtását véleményezzük.

5. Ugyanaz a közgyűlés, ugyanannak a jegyzőkönyvi határozatnak *h)* pontjában felhívta az egyházmegyék espereseit, hogy az

ismétlőiskolai Olvasókönyv használatbavételéről s a megvásárolt példányok mennyiségéről mostani ülésünkre jelentést adjanak be. E felhívás értelmében jelentéseket beadták az abauji, felsőzempléni és ungi esperesek; az utóbbi közölvén egyházmegyéjének amaz intézkedését is, mellyel az egyházközségi gondnokoknak tette kötelességökké az ismétlőiskolás növendékek számára az Olvasókönyvek beszerzését s azok árának az érdekelt szüléktől való beszedését. Azt azonban mindnyájan hangsúlyozzák, hogy az Olvasókönyv igen lassan terjed, aminek főoka túlságosan drága árában keresendő.

Miután az ismétlőiskolai Olvasókönyv ennek a tanfolyamnak egyetlen kézikönyve s mint ilyen szintén a Szabályrendelet 37. §-a alá tartozik; annak beszerzése ugyancsak az egyház előljáróságának teendő kötelességévé épügy, mint a népiskolai többi taneszközöké és kézikönyvéké; a megszerzésnek egyik legnagyobb akadályát azonban, t. i. a könyv túlságosan drága árát tanügyi bizottságunk is mérsékelni óhajtja.

6. A felsőzempléni egyházmegye indítványozza, hogy minden év május 20-án, vagy valamely más napon ref. népiskoláinkban *Bocskay-emlékünnepe* tartassék s azon Bocskay István dicső emlékezete időről-időre felújittassék.

Tanügyi bizottságunk az iskolai ünnepek számát szaporítani s Bocskay István nagy nevét, nagy érdemét és dicső emlékezetét a magyar történelem és protestantizmus többi halhatatlan alakjaitól, a Tököly, Bethlen és Rákócziakétól elkülöníteni nem kívánja, hanem mindezeknek együttes felújítására a már iskolai ünnepnappá tett október 31-ikét, mint a reformáció évforduló napját jelöli ki.

7. Ugyancsak a felsőzempléni egyházmegye kérelmezi, hogy „miután a sárospataki Irodalmi Kör némely népiskolai tankönyve nem áll a kellő színvonalon: a tanítás eredményesebbé tétele céljából nyissa meg sorompóit az egyházkerület az országszerte legjobbnak ismert tankönyvek előtt s azoknak kiválogatásával bizza meg az egyházkerületi tanügyi bizottságot.“

E kérelem teljesítése egyházkerületünknek, illetőleg a sárospataki Irodalmi Körnek a tanügyi irodalom terén

eddig kifejtett működését teljesen megbénítaná, sőt elsorvasztaná, ugyanazért annak elfogadását nem ajánljuk, hanem az esetleg meg nem felelő kézikönyvek átalakítását, vagy teljesen újaknak előállítását a népiskolai tanterv revízióval kapcsolatban kívánjuk, mert csak ott lehet célszerűen eszközölni.

8. Az alsóborsodi egyházmegye a következő indítványokat adja be:

a) Intézkedjék a kerület, hogy az iskolalátogatásra vonatkozó s a „Szabályrendeletben“ feltüntetett kérdőpontok nyomtatott jegyzőkönyvbe vétessenek be, a feleletek beírására az üres tér meghagyatván;

b) az új, országos népiskolai tanterv figyelemben tartásával, új tanterv készíttessék.

c) a *kántori és tanítói fizetések* díjlevélileg való szétválasztásának sürgős és egyöntetű keresztúlviteléhez egyöntetű utasítás szerkesztessék.

Mind a három indítvány, de kivált a két első tárgyalan, mert egyházkerületünk már mindegyikre nézve intézkedett, És pedig az a) és b) alatti indítvány értelmében múlt őszi közgyűlésében, 31. sz. b) és g) pont alatti határozatával, a kántor és tanítói fizetések szétválasztása tárgyában pedig már évekkal ezelőtt; miután azonban ez utóbbi határozattal szemben fennáll az az aggodalmunk, hogy annak szigorú keresztúlvitele tanítóinkat nyugdíj igényeikben érzékenyen károsíthatná tisztelettel indítványozzuk, tegyen lépéseket az egyházkerület arra nézve, hogy a tanítói javadalom államsegéllyel pótoltsassék ki arra az összegre, amennyit a teljes tanítói nyugdíj biztosítása megkíván; vagy eszközölje ki, hogy a kántori fizetés is számíttassék be az állam által nyugdíjalapúl annyiban, amennyiben az a tanítói fizetésbe is beszámíttatott.

9. A gömöri egyházmegye panaszolja, hogy az egyházkerületi szabályrendelet által használandóként kimondott népiskolai *rendtartási nyomtatványok*, — amellet hogy papirosuk is selejtes, — alaki tekintetben nehezen kezelhetők; különösen az előmeneteli napló rovatolása annyira szűk, hogy a tanévvégi osztályzat a megfelelő

rovatba, betűvel — amint azt a Szabályrendelet kívánja, — be sem írható.

Felkérendő az egyházkerület a panaszolt hiányok megszüntetésére.

10. A tornai egyházmegye azt indítványozza, hogy népiskoláinkban taníttassanak ismét a régen közkedveltségnek örvendő erkölcsi és illemszabályok, mint amelyek a gyermeki szívre és lélekre nemesítőleg hatnak s egy ügyes tanító által a fegyelmezésnél is sikeresen használhatók fel.

Ez indítvány azzal a megjegyzéssel tétessék át az Irodalmi Körhöz, hogy a Népiskolai Tanterv átalakítása alkalmával, amennyiben azt pedagógiai tekintetek megengedik, vagy követelik — vegye figyelembe.

11. Szily József erdőbényei tanító öt darab népiskolai irkatervezetet, a Franklin-Társulat a Gyertyánffy—Kiss-féle Olvasókönyveket, Toldy Lajos budapesti könyvkereskedő a Kozma-féle Képes Földrajzi Atlaszt, Nagy Károly debreceni tanító Szűcs Izsó rajztanárnak „A modern rajzoktatás vezérfonala“ című munkáját s végül dr. Gööz József budapesti tanító „Játékos Képes Abc“-t nyújtottak be egyházkerületünkhöz népiskoláinkban való alkalmazás és használat végett.

Átnézés és vélemény-nyilvánítás végett Szily József és Szűcs Izsó munkái kiadatnak egy bizottságnak, melynek tagjai: Becska Bálint, Fogarassy Jenő és Gööz Ferenc. Véleményök legközelebbi ülésünkre adandó be.

12. Az 1905. évi tavaszi közgyűlés 72. sz. határozatával felhívta az „Irodalmi Kört“, hogy gondoskodjék a népiskolai tankönyveknek a kellő időre való elkészíttetéséről és szétküldetéséről. E határozat alapjául szolgáló panasz most is fennáll, amennyiben az iskolák azóta sem kapták meg a tanév megnyitása idejére a főiskolai főbizományostól a szükséges kézikönyveket s emiatt a tanítás hátramaradást szenved, sokszor egész november elejéig.

Miután az Irodalmi Kör válasza szerint ez az ügy a főiskolai gazdasági választmányra tartozik: megfelelő intézkedés végett oda teendő át.

13. Az 1905. évi tavaszi közgyűlés 79. sz. határozatában felhívta az Irodalmi Kört, hogy a népiskolai tankönyvek megírására oly hosszabb határidővel hirdessen nyílt pályázatot, hogy abban egyházkerületünk hivatott tanítói is részt vehessenek. Ebből folyólag tudatja az Irodalmi Kör, hogy mostantól fogva minden népiskolai tankönyvre vonatkozólag *állandó* nyílt pályázatot tart fenn, amelyben minden hivatott egyén részt vehet, ha a bíráló díját, a három aranyat, pályamunkájával egyidejűleg beküldi a Kör másodelnökéhez. A pályázat sikere esetén a bírálói díjat a Kör a pályázónak visszatéríti.

Bár tanügyi bizottságunknak kétségei vannak az iránt, hogy ilyen feltétel mellett fog-e akadni bátor vállalkozó: az Irodalmi Kör válaszáat és intézkedését egyelőre tudomásul veszi.

14. Az 1905. évi őszi közgyűlés 31. sz. e) és g) jzökönyvi pontjaira azt válaszolja az Irodalmi Kör, hogy Magyarország történetére (a Csontos-féle helyett) új pályázatot hirdetett s a beérkezett pályamunkák bíráló alatt vannak; a tanterv-módosítás pedig egy bizottság előtt fekszik.

Tudomásul szolgál.

15. A „Sárospataki Irodalmi Kör“ a tanító testületeket megkérdeztetni óhajtja a felől, hogy mit tartanak az Irodalmi Körtől kiadott s az egyházkerület népiskoláiban használt kézikönyvekről, terjedelem, anyagmegválasztás, módszer, (ideértve a tantárgyak közt levő kapcsolatot is), stílus, higiénia, továbbá külső kiállítás és esetleges illusztrációk tekintetében; továbbá, mit tartanak bennök megváltoztatandónak a tantervi változásoknak megfelelően.

Figyelmökbe ajánlandó az egyházmegyei tanítói egyesületeknek.

Kelt, mint fent.

BODOR ISTVÁN

vil. h. elnök.

SZABÓ JÓZSEF

papi h. elnök.

CZINKE ISTVÁN

egyh. ker. tanügyi előadó s jegyző.

A tiszáninneri egyházkerület népiskoláinak táblás kimutatása az 1905–6. iskolai évről.

Az egyház megye		Iskola köteles 6–12 évig			Iskolába járt a 6–12 éves ref. tankötelesek közül												Nem járt iskolába			Ismétlő iskola-köteles (12–15 évlg)			Ebből iskolába jár							Nem jár			Más vallású járt hozzánk												
neve	lélek száma				saját iskolánkba			más vallású iskolába			községi és állami iskolába			Középfokú iskolába (algimn., polg. fiú és leányiskola stb.)									Összesen			ismétlő iskolába helyben			polgári iskolába				iparos iskolába	gimnáziumba	róm. és gör. kath.			ág. h. ev.		izraelita		összesen			
		fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	nő	össz.	fi	fi	fi	nő	össz.	fi	nő	fi	nő	fi	nő	fi	nő							
Abauj	35914	2146	2145	4291	1625	1608	3233	17	11	28	435	453	888	26	—	26	2103	2072	4175	43	73	116	845	812	1657	765	737	1502	12	14	26	64	57	—	61	61	307	292	46	36	56	85	409	413	
Alsóborsod ...	66341	3685	3615	7300	3114	3017	6131	32	27	59	313	220	533	101	64	165	3560	3328	6888	125	287	412	1250	1255	2505	893	1108	1991	2	1	3	282	1	73	146	219	66	79	3	13	32	40	101	132	
Alsózemplén ...	53550	3540	3417	6957	2942	2769	5711	60	63	123	306	252	558	53	3	56	3361	3087	6448	179	330	509	1315	1318	2633	799	790	1589	30	19	49	78	77	331	509	840	205	153	15	11	67	82	287	246	
Felsőborsod ...	29226	1801	1826	3627	1640	1691	3331	6	4	10	131	122	253	3	—	3	1780	1817	3597	21	9	30	654	699	1353	598	674	1272	4	6	10	3	10	39	19	58	69	61	13	13	28	33	110	107	
Felsőzemplén	16100	930	810	1740	646	553	1199	23	20	43	216	198	414	11	6	17	896	777	1673	34	33	67	308	265	573	243	222	465	2	3	5	78	—	—	40	40	94	69	12	5	39	49	145	123	
Gömör	32178	1903	1820	3723	1663	1537	3200	22	25	47	193	249	442	12	4	16	1890	1815	3705	13	5	18	738	741	1479	630	622	1252	8	2	10	93	3	4	117	121	213	123	57	53	36	34	306	210	
Torna	9822	668	643	1311	627	608	1235	1	3	4	32	31	63	2	—	2	662	642	1304	6	1	7	252	263	515	243	252	495	1	1	2	1	7	—	10	10	38	36	2	1	9	7	49	44	
Ung	27604	1898	1797	3695	1332	1237	2569	14	15	29	512	516	1028	7	2	9	1865	1770	3635	33	27	60	750	733	1483	603	630	1233	9	26	35	48	28	62	77	139	182	169	1	1	63	104	246	274	
Összesen ...	270735	16571	16073	32644	13589	13020	26609	175	168	343	2138	2041	4179	215	79	294	16117	15308	31425	454	765	1219	6112	6086	12198	4957	5035	9992	68	72	140	647	183	509	979	1488	1174	982	149	133	330	434	1653	1549	
A mult évben	269300	16650	16108	32758	—	—	—	126	123	249	2141	1965	4106	—	—	—	16021	15444	31465	629	654	1283	5253	5405	10658	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1095	973	2068	1119	988	140	117	349	403	1608	1508

Egyház- megye	A t a n i t ó													A z i s k o l a																	
	férfi	nő	rendes	ideiglenes	lelkész-tanító	okleveles	nem okleveles	rendes fizetése			Korpót- léka		lakása		VI.	V.	IV.	III.	hány tantermű?	a tanterem				szellemi állása							
								az egy- háztól	az állam- tól	f.	az egy- háztól	az állam- tól	jó	rossz						osztályú:				állapota	felsze- relése		kitűnő	dícséretes	jó	elégséges	gyenge
																				kor.	kor.	osztályú:	kellő		hiányos						
								kor.	kor.	f.	az egy- háztól	az állam- tól	jó	rossz						osztályú:	osztályú:	törvény- szerű	nem törv.- szerű	kellő	hiányos	kitűnő	dícséretes	jó	elégséges	gyenge	
Abauj... ..	74	3	69	3	6	69	2	46357	19321	—	—	9000	58	10	54	22	9	1	75	62	11	15	60	38	37	—	16	2			
A.-Borsod	77	11	83	4	1	84	4	83499	6433	—	—	11700	75	7	55	1	6	—	87	76	9	66	21	31	30	14	8	1			
A.-Zemplén	75	8	71	10	2	61	11	57929	14782	—	600	8400	60	18	40	18	10	—	83	53	26	23	57	31	21	12	13	2			
F.-Borsod	59	2	52	5	4	52	4	44128	8955	—	—	7500	44	16	49	4	4	—	61	45	15	19	41	22	27	3	6	1			
F.-Zemplén	41	2	27	2	14	27	2	14893	9944	—	—	2000	25	4	11	16	12	3	29	26	2	20	8	13	17	7	2	—			
Gömör ...	68	2	61	7	2	61	9	47170	11085	40	—	6100	61	8	58	8	2	1	70	48	22	5	65	28	24	7	7	2			
Torna... ..	27	—	18	7	2	18	7	16423	4094	—	—	1800	17	7	16	5	3	1	26	19	6	7	18	4	12	1	10	—			
Ung	37	1	34	3	1	34	4	25079	7131	—	—	4300	28	10	24	6	8	—	38	28	10	9	29	11	12	8	4	—			
Összesen...	458	29	415	41	32	404	43	335478	81745	40	600	50800	378	80	307	80	54	6	469	357	111	164	299	178	180	52	66	8			
A múlt évben	435	31	410	49	11	408	47	336719	79804	—	—	45900	401	53	300	86	51	5	—	380	88	177	288	193	196	—	82	9			

Egyház- megye	Hány új iskola állítottott a lefolyt iskolai évben?	Hány iskolát adtak át a lefolyt évben		Mennyi volt az átadott iskolai vagyon?		Mennyi az anya- és leányegyházak- ban		Mennyi a			Hány tanítói állás van üresedésben?	Az iskola fenn- tartására fordított összeg; (a tanítói fizeté- sen kívül)	
		az állam- nak?	a község- nek?			az állami	a községi	külön fiú	külön leány	vegyes		korona	fillér
				iskola?		iskolák száma?							
Abauj ----	—	—	—	—	—	15	—	1	1	77	1	26086	48
Alsóborsod	—	—	—	—	—	2	1	10	11	41	1	15248	08
Alsózemplén	2	—	—	—	—	5	3	5	5	85	—	2347	53
Felsőborsod	—	—	—	—	—	1	2	—	—	56	—	800	—
Felsőzemplén	—	—	—	—	—	16	1	1	1	26	—	375	—
Gömör ----	1	—	—	—	—	6	4	2	2	64	2	3670	39
Torna ----	—	—	—	—	—	2	—	—	—	27	1	1640	74
Ung ----	—	—	—	—	—	15	5	—	—	38	—	1595	67
Összesen ---	3	—	—	—	—	62	16	19	20	414	5	51763	89
A múlt évben	—	—	—	—	—	50	16	—	—	—	—	—	—

Közgyűlésünk a tanügyi bizottság javaslatainak alapján a következő intézkedéseket teszi:

a) Utasítja az egyházmegyék iskolalátogató küldöttségeit, hogy ezután szigorúan a népiszkolai „Szabályrendelet“ idevonatkozó szakaszai szerint járjanak el s az „E“ táblázat rovatait pontosan kitöltve s a jegyzőkönyvi kérdő pontokra szabatos és kimerítő feleleteket adva: azokat a rendes időre küldjék be az egyházmegyei tanügyi bizottsági elnökökhöz.

b) Az egyes presbitériumok tartsák magukat a Szabályrendelet 37. §-ához, a szükséges tankönyvek és taneszközök beszerzése tekintetében és pedig úgy a mindennapi takönyvekre, mint az ismétlőiskolai Olvasókönyvre vonatkozólag.

c) Az Irodalmi Kört felhívja, hogy az 1905 évi őszi közgyűlés 31. d) sz. jegyzőkönyvi határozatát foganatosítsa s a népiszkolai vallástani-tási anyagot, — a hat osztályra való beosztásnak érintetlenül hagyásával, — négy osztályú tanfolyamra is ossza be, mert a falusi iskoláztatási viszonyok ezt sürgősen követelik.

d) A tanügyi-bizottság jegyzőkönyvének 6-ik és 7-ik pontjában javasolt intézkedést, a Bocskay emlékünnepélyre és az Irodalmi Kör némely kiadványaira vonatkozó felsőzemléni indítványok tárgyában, — elfogadja. A 8-ik jegyzőkönyvi pont c) alpontjában indítványozott felterjesztéshez azonban nem járulhat hozzá egyrészt azért, mert e tekintetben egyházi hatóságaink már többször tettek sikertelen lépéseket; másrészt azért, mert eddigi tapasztalat szerint, nyugdíjazott tanítóink a kántori jövedelemnek nyugdíj-alapúl el nem fogadása miatt, egyszer sem szenvedtek rövidséget.

e) A tornai egyházmegyének az erkölcsi- és illemszabályok újból való taníttatására vonatkozó indítványát, figyelembevétel végett, átteszi az Irodalmi Körhöz.

f) A főiskolai gazdasági választmányt uta-

sítja, hogy a tanügyi-bizottság jegyzőkönyvének 12-ik pontjában foglalt panasz tárgyában indítson nyomozást s adjon jövő tavaszi közgyűlésünkre jelentést: hol, kiben, vagy miben rejlik e rendetlenség oka, hogy annak megszüntetésére a kerület erélyes intézkedést tehessen.

Az ismétlő Olvasókönyv ügyét is odateszi át, hogy annak kiállítási költségeire vonatkozólag tegyen számítást s a panaszolt drága ár esetleges leszállítására nézve tavaszi közgyűlésünkön tegyen javaslatot.

A népiskolai rendtartási nyomtatványoknak a gömöri egyházmegye által bepanaszolt fogyatkozásait pedig (9. jkvi szám) minél előbb szüntesse meg.

g) Az Irodalmi Körnek a tanügyi-bizottság 15-ik jegyzőkönyvi pontjában foglalt kérelmét az egyházmegyei tanítói egyesületek és tanügyi-bizottságok figyelmébe ajánlja.

Végül az 1905—6. isk. évről szóló táblás kimutatást e jegyzőkönyvbe felvenni rendeli.

46. A gömöri egyházmegye f. évi szeptemberi gyűlésének 20. sz. jegyzőkönyvi pontjában — az egyházmegyei lelkész-értekezlet panaszja alapján — felterjeszti azt a *sérelmi esetet*, amely szerint f. év aug. 20-án, *István-király napján*, Vattay László rimaszécsi lelkész férfi cselédjét, aki a mezőn szántási munkával foglalkozott, úgyszintén több rimaszécsi ref. egyháztagot is, a csendőrök karhatalommal gátoltak meg mezei munkájokban, arra hivatkozva, hogy István-király napja törvényileg rendelt ünnepnap, amelyen a mezei munkálkodásnak is szünetelni kell; sőt úgy *Vattay Lászlót*, mint mindazokat a ref. egyháztagokat, akik a jelzett napon mezei munkát végeztek vagy végeztettek, feljelentették a csendőrök a járásbírósnál *kihágásért* s ezen felül a lelkészt, mint aki híveinek a fenforgó esetre vonatkozó országos törvény helyes értelme felől felvilágosítást adott, — még *mint felbújtót* is.

Maga az egyházmegye — a szerinte évről-évre megújuló s mind általánosabbá váló e nemű sérelmek orvoslását egyházunk és híveink békessége érdekében egyaránt sürgősnek ítélvén, tekintettel az 1891.: XIII. t.-c. igazi tartalmára, amely

csak az ipari munkaszünetet rendeli el s tekintettel a magyar kir. Kuria által 3882/1904. B. sz. a. kimondott jogerős ítéletre is, felkérni határozta a vármegye alispánját, hogy átíratban keresse meg a csendőrparancsnokságot a csendőrörsöknek oly értelmű utasítással való ellátására, hogy azok az 1891.: XIII. t.-c. világos és félremagyarázást nem tűrő rendelkezéseinek megfelelően, egyházunk tagjait az István-király napi mezei munkában többé meg ne háborítsák.

Egyházkerületi közgyűlés, megütközéssel látván a felterjesztett s köztudomás szerint sűrűn ismétlődő István-király napi esetből, hogy az állami közegek — a törvény félreértése, vagy inkább félremagyarázása és rosszindulatú sugalmaztatás következtében — miként szegődnek el bizonyos felekezeti érdekek szolgálatára: — a gömöri egyházmegyei lelkészi értekezletnek és egyházmegyei közgyűlésnek a panaszolt esetben követett eljárását helyesléssel veszi tudomásul, egyszersmind pedig a panaszolt esetet maga is *vallássérelemi esetnek tekintvén*, felkéri az egyetemes konventet, hogy a további zaklatások kikerülése végett, eszközöljön ki a belügyminisztériumban olyan rendeletet, amely az 1891.: XIII. t.-c. értelmét minden szándékos vagy szándéktalan félremagyarázással szemben biztosítsa s egyházunk híveit az István-király napi jogtalan háborgattatásoktól megszabadítsa.

47. A püspöki hivatal beterjeszti az általa összeállított *telkészmínősítési sorozatot*, kérvén annak egyházkerületünk jegyzőkönyvébe való felvételét.

Lelkészmínősítési sorozat.

Ablonczy Pál r. 1.	Apostol Bertalan r. 1.
Abaházy József r. 1.	ifj. Antalfy László (katonai r. 1.)
Almássy Lajos r. 1.	id. Antalfy László r. 1.
Ambrus János r. 1.	Arday Janka Dániel r. 1.
5 Andó Lajos r. 1.	

- 10 Bacskai Károly r. l.
Bacskai Sámuel r. l.
Bacskai Sándor r. l.
Baksay Dániel r. l.
Baksi István r. l.
- 15 Bálint Dezső r. l.
Balogh István r. l.
Bárdos István r. l.
Barna Gyula r. l.
Bársony György r. l.
- 20 Bartha Gyula r. l.
Bartha József r. l.
Bartha Mihály r. l.
Bartók János r. l.
Batta György r. l.
- 25 Batta József r. l.
id. Benke István r. l.
h.-szentandrásí
ifj. Benke István r. l.,
csobádi
Beregszászy Ferenc r. l.
Berzeviczy Endre r. l.
- 30 Beszterczey Béla r. l.
Béky János r. l.
Biró János r. l.
Biró Bertalan r. l.
Bodnár Béla r. l.
- 35 Bodnár Endre r. l.
Bodnár István r. l.
Bódogh Tamás r. l.
Bodolay István r. l.
Bodolay Miklós r. l.
- 40 Bodon Barna r. l.
Bogárdi Dániel r. l.
Bogdányi József r. l.
Bottka Bertalan r. l.
Botos József r. l.
Boytár Sámuel r. l.
- 45 Buda János r. l.*
- Búzy Márton r. l.
Czecz András r. l.
Cziáky Endre r. l.
- 50 Cziike Ferenc r. l.
Czinke István r. l.
Czinyéry Barna r. l.
id. Csabay Pál r. l.
Csapó János r. l.
- 55 Csik Dániel főgimn. v. t.
Csiky József r. l.
Csiky Zoltán r. ..
Csiszár Béla r. l.
Csizmadia Jenő r. l.
- 60 Csontó Károly r. l.
Csontos Gábor r. l.
Dakó Lajos r. l.
Danyi József r. l.
Dávid József r. l.
- 65 Dékány Lajos r. l.
Demeter Bertalan r. l.
Demjén István r. l.
Doktor Gyula r. l.
Dusza János r. l.
- 70 Elek József r. l.
Erdélyi András r. l.
Erdélyi József r. l.
Eröss Károly r. l.
Édes Ábrahám r. l.
- 75 Farkas György r. l.
Farkas István r. l.
Farkas József r. l.
Farkas Lajos r. l.
Fazekas Ferenc r. l.
- 80 Fejes István r. l.
Fekete Gyula r. l.
Fodor Bertalan r. l.
Fodor Géza r. l.
Fodor György r. l.
- 85 Frenczel Bertalan r. l.
Fűrjész Jenő r. l.
Fűrjész Tamás r. l.

* Hivataláról lemondott, de lel-
készi jellegét megtartotta.

- Füry Lajos r. l.
 Füzy János r. l.
 90 Gál Ferenc r. l.
 Gecse Géza r. l.
 Gecse Lajos r. l.
 Gecsei Péter r. l.
 Gere Lajos r. l.
 95 Gönczy Gábor r. l.
 Görgey János r. l.
 Gulyás Benő r. l.
 Háger Miklós r. l.
 Halászy József r. l.
 100 Hallgató János r. l.
 Harsányi Bertalan r. l.
 Harsányi István főgimn.
 v. t.
 Hazay Béla r. l.
 Hézsér Emil r. l.
 105 Homoki Antal r. l.
 Horkay Bertalan r. l.
 Horváth Bertalan r. l.
 Horváth János r. l.
 Bánfalva
 Horváth János r. l. Tokaj
 110 Hőrcsik Lajos r. l.
 Hubay József r. l.
 Hubay Lajos r. l.
 Hutka József r. l.
 Idrányi Barna r. l.
 115 Igaz József r. l.
 Illyés János r. l.
 Jakab János r. l., Szala
 Jakab János r. l., B.-lenke
 Janka Károly r. l.
 120 Jósvai Dénes r. l.
 Kajdi Menyhért r. l.
 Kapossy György r. l.
 Kazai Géza r. l.
 Kazai Sándor r. l.
 125 Kádár János r. l., Csécs
 Kádár János r. l., Legenye
 Kálniczky Endre r. l.
 Kálniczky János r. l.
 Kenyeressy Árpád r. l.
 Kenyeressy Károly r. l.
 130 Kerekes János r. l.
 id. Keresztúry József r. l.
 ifj. Keresztúry József r. l.
 Keresztúry Károly r. l.
 135 Kertész István r. l.
 Kérészy Barna r. l.
 Kiss Gyula r. l.
 Kiss József r. l.
 Kiss Károly r. l.
 140 Kiss Lajos r. l.
 Kiss László r. l.
 Kiss Miklós r. l.
 Kiss Tamás r. l.
 Kocsiss Endre r. l.
 145 Kolozs István r. l.
 Komjáthy Gábor r. l.
 Komjáthy István r. l.
 Kónya András r. l.
 Kónya József r. l.
 150 Konyha Pál r. l.
 Koródy Lajos r. l.
 Kovács Béla r. l.
 Kovács István r. l., Onga
 Kovács István r. l., Ág-
 telek
 155 Kovács János r. l.
 Kovács Károly r. l.
 Kovács Mihály r. l.
 Kozma Antal r. l.
 Kozma Gedeon r. l.
 160 Körössy István r. l.
 Körössy József r. l.
 Köröskényi István r. l.
 Kőszeghy Dániel r. l.
 Kun Bertalan r. l.
 165 Kun Miklós r. l.
 Láng Károly r. l.

- Lengyel József r. 1.
 Leskó László r. 1.
 Lőkös Sándor r. 1.
 170 Lipták Bertalan r. 1.
 Lükő István r. 1.
 Magyar Bertalan r. 1.
 Magyar István r. 1.
 Magyar József r. 1.
 175 Maklár Károly r. 1.
 Maklár Papp Ernő r. 1.
 Maksa József r. 1.
 Marschalkó Endre r. 1.
 Máthé Gyula r. 1.
 180 Medgyaszay Pál r. 1.
 Medve Pál r. 1.
 Melkó István r. 1.
 Mindszenty Imre r. 1.
 Miskolczi Endre r. 1.
 185 Miskolczi József r. 1.
 Molnár István r. 1.
 Molnár Pál r. 1.
 Molnár József r. 1.
 Mór Elek r. 1.
 190 Mór Gábor r. 1.
 Morvay József r. 1.
 Nagy Barna r. 1.
 Nagy Béla theol. rk. tanár
 Nagy Géza r. 1.
 195 Nagy Ignác r. 1.
 Nagy Károly r. 1.
 Nagy János r. 1.
 Nagy Lajos r. 1.
 T. Nagy Lajos r. 1.
 200 Nagy Sándor r. 1.,
     K.-dobrony
 Nagy Sándor r. 1.,
     R.-szend
 Nemes Gyula r. 1.
 Némedy József r. 1.
 Németh Péter r. 1.
 205 Novák Lajos theol. tanár
 Novák Sándor r. 1.
 Olajos Pál r. 1.
 Oláh Péter r. 1.
 Orás Kálmán r. 1.
 210 Osváth Bertalan r. 1.
 Osváth Dániel r. 1.
 Osváth Zoltán r. 1.
 Ölbey János r. 1.
 Pajkoss Endre r. 1.
 215 Papp József r. 1.
 Pataky János r. 1.
 Pataky Pál r. 1.
 Pál Albert r. 1.
 Pál Ferenc r. 1.
 220 Pálóczi József r. 1.
 Páricsy József r. 1.
 Pásztor István r. 1.
 Péter József r. 1.
 Péter Mihály r. 1.
 225 Pósa Lajos r. 1.
 Ráczkevy Károly r. 1.
 Radácsi György theol.
     tanár
 Ragályi Géza r. 1.
 Réthy Andor r. 1.
 230 Réz László r. 1.
 Rácz József r. 1.
 Révész Kálmán r. 1.
 Rohoska József theol.
     tanár
 Rozgonyi László r. 1.
 235 Ruszkay Gyula r. 1.
 Sallay Gyula r. 1.
 Sallay Sándor r. 1.
 Sággy Sándor r. 1.
 Sarkady Antal r. 1.
 240 Sárkány József r. 1.
 Sárkány Sámuel r. 1.
 Séra János r. 1.
 Seress József r. 1.
 Simon Andor r. 1.

- 245 Simon Gyula r. l.
Simon István r. l.
Simon János r. l.
Simon József r. l.
Simon Mihály r. l.
- 250 Sohajda János r. l.
Soltész Gyula r. l.
Soltész Tamás r. l.
Solyom Barna r. l.
id. Sólyom Gyula r. l.
- 255 ifj. Sólyom Gyula r. l.
Sólyom Lajos r. l.
Somody János r. l.
Stephán Mihály r. l.
Sütő Kálmán r. l.
- 260 Svingor József r. l.
Szabados László r. l.
Szabó András r. l.
Szabó Bertalan r. l.
Szabó Endre r. l., Csicsér
- 265 Szabó Endre r. l., Minaj
Szabó Gyula r. l.
Szabó István r. l.
Szabó József r. l., Eszeny
Szabó József r. l., Nagymihály
- 270 Szabó József r. l., Szalonna
Szabó Pál r. l.
id. Szakal István r. l., Szeretva
ifj. Szakal István r. l., Lucska
Szalóczy Dániel r. l.
- 275 Szalóczy Pál r. l.
Szaniszló Pál r. l.
Szaplanczay Bénéjám r. l.
Szánthó István r. l.
Szeghő Benő r. l.
- 280 Szentmártony Dániel r. l.
- Székely Imre r. l.
Szilágyi Géza r. l.
Szilva István r. l.
Szkárossy Gusztáv r. l.
- 285 Szobonya István r. l.
Szombathy Antal r. l.
Szöllősy Ferenc r. l.
Szöllősy Gyula r. l.,
Szöllősy József r. l.
- 290 Sztankovics Lajos r. l.
Szuhay Benedek r. l.
Szücs István r. l.
Szúk Gyula r. l.
Thúry Sándor r. l.
- 295 Tóbiás Gyula r. l.
Tomory Endre r. l.
Tomory Pál r. l.
Tóth Albert r. l.
Tóth Béla r. l.
- 300 Tóth Ferenc r. l.
Tóth István r. l.
Tóth János r. l.
Tóth Kálmán r. l.
Tóth Lajos r. l.
- 305 Török István r. l.
Tudja Mihály r. l.
Dr. Tüdős István r. l.
Újj János r. l.
Újj József r. l.
- 310 Urbán Mihály r. l.
Vadászy Pál r. l.
Varga Antal r. l.
Varga József r. l.
Vattay István r. l.
- 315 Vattay László r. l.
Verebélyi József r. l.
Veress Tamás ny. r. l.
Vladár József r. l.
id. Virágh József r. l.
- 320 ifj. Virágh József r. l.
Zarándy Bertalan r. l.

Zitás Bertalan r. l.
Zitás István r. l.

Zombory Gedő r. l.
321 Zoványi Jenő theol. tan.

II-od osztályú egyházba pályázhatnak:

Hubay Bertalan r. l.
Kerekes Zsigmond r. l.
Körössy Sámuel r. l.
Marton János s. l.
Pósa Péter r. l.

Rácz Kálmán r. l.
Radácsi István r. l.
Tóth Kálmán s. l.
Vajthó Lajos r. l.
Zajdó László r. l.

III-ad osztályú egyházba pályázhatnak:

Benkő Lajos r. l.
Cseh Pál r. l.
Csomár Béla r. l.
Hubay Kálmán r. l.

Kocsiss Jenő r. l.
Kun Zoltán r. l.
Simon József r. l.

IV-ed osztályú egyházba pályázhatnak:

lfj. Csabay Pál r. l.
Csete Gyula r. l.
Csorba Ferenc r. l.
Deési Sándor r. l.
Horváth Pál s. l.
Közszeghy János h. l.
Lengyel Gyula r. l.
Nagy Ferenc r. l.

Nyitray Lajos r. l.
Pecsenye András s. l.
Román Ernő r. l.
Sallay Béla s. l.
Sélley László h. l.
Ujlaky Sándor h. l.
Török Andor s. l.

Nem pályázhatnak:

Almássy Bertalan s. l.
lfj. Bálint Dezső s. l.
Bódi Dénes s. l.
Kun József s. l.
Komjáthy István s. l.
Láng István s. l.
Makkay Kálmán s. l.

Pónus Lajos s. l.
lfj. Sarkady Antal s. l.
Szabó László s. l.
Tussai János h. l.
Újj Lajos s. l.
Zajzon Mihály h. l.
Veress Károly s. l.

Egyházkerületi közgyűlés a betérjesztett s köszönettel vett lelkészminősítési sorozatnak közgyűlésünk jegyzőkönyvébe való felvételét határozatilag kimondja.

48. A *lelkészvizsgáló-bizottság* bemutatja a Sárospatakon f. év június hó 25—27. napjain tartott üléseiről felvett 15 pontból álló jegyzőkönyvét s kéri annak közgyűlési jóváhagyását is kívánó pontjainak felolvasását és részletes tárgyalását.

A tiszáninneni ref. egyházkerület lelkészvizsgáló-bizottságának jegyzőkönyve.

Elnökök: *Kun Bertalan* püspök és *Meczner Béla* h. főgondnok. Jelenvannak: *Révész Kálmán*, *Csabay Pál* egyházi, *Ragályi Béla* és *Debreczeni Bertalan* világi biz. tagok és a theologiai tanárok.

1. Kun Bertalan püspök a bizottság megjelent tagjait szíves szavakkal üdvözölvén s munkájára Istennek áldását kérvén,

a bizottsági ülést megnyitottnak jelenti. ki.

2. Ugyancsak Kun Bertalan püspök jelenti, hogy *Komjáthy Gábor* ungvári lelkész levélben értesítette őt kényszerült elmarádása felől.

Tudomásútl szolgál.

3. Elnöklő püspök felhívására Radácsi György, mint bizottsági jegyző és előadó beszámol a vizsgálat előkészítéséről a következőkben :

a) A theol. akadémia tanári kara a vizsgálatokhoz szükséges *írásbeli tételeket* a kellő időben kitűzte s a kitűzött tételek közül az 1-ső vizsgálatra jelentkezett 22 IV. theologus — szabad választás mellett — nagyobb részben (19) az *írásmagyarázati*, kisebb részben (3) a *dogmatikai*; a 2-ik vizsgálatra jelentkezett 11 segédlelkész, nagyobb részben (8) az *egyházjogi*, kisebb részben (3) az *egyházttörténeti* tételt fejtette meg. *Komjáthy István* ung-

vári segédlelkésznek, aki a múlt évi vizsgálatokról betegsége miatt maradt el, a múlt évben elfogadott házi dolgozata a jelen vizsgálatra is érvényesnek tekintetik. A theol. akad. dékán a beérkezett házi dolgozatokat a szaktanároknak adta ki megbírálás végett.

b) Az 1-ső vizsgálatra jelentkezettek nagyobb része időközben a júniusi vizsgálatoktól visszalépvén, közülök a zárthelyi írásbeli dolgozatok megkészítésére már csak 5-en állottak elő és pedig a következők: Bódi Dénes, Mizsák András, Veress Károly, Simon József, Karászy Benő. Ezek f. hó 23-án délelőtt *egyházi beszédet*, délután pedig *bibliai vallástani* értekezést készítettek, amelyeknek értékéről a szaktanárok tesznek jelentést.

c) Javító-vizsgálat engedélyezéseért folyamodtak a múlt évben *elégtelen* érdemjegyet kapott ifjak közül: Szabó László, Tomory Dezső és Baczó Balázs rendkívüli s.-lelkészek.

d) Az 1-ső vizsgának folyó év szeptember havában leendő letételeért folyamodtak: Bodnár János, Barcsa Mihály, Szabó József, Medgyaszay András, Göndöcz István, Almássy Lajos, Szaniszló István, Kánya Gyula, Helmeczy Antal, Czelder Béla és Kánya Lajos. Elmaradásukat a főiskola körében tartatott nagyobb számú iskolai ünnepélyekkel, az ezekre való készülődésükkel s részben több kevesebb ideig tartó betegséggel mentik s illetőleg igazolják a püspöki hivatalhoz f. hó 20-án intézett kérvényükben.

e) A 2-ik vizsgálatra való bocsátásukat f. hó 24-én kelt kérvényükkel a következők kérelmezik: Böszörményi Sándor, Bálint Dezső, Újj Lajos, Porsolt Ernő, Almássy Bertalan, Kovács Lajos, Kun József, Magda Sándor, Zajzon Mihály, Tomory Dezső s.-lelkészek egy közös folyamodványon, Komjáthy István ungvári s.-lelkész külön folyamodványon. Ezek a hivatalos megállapodás szerint f. hó 26-án délelőtt fogják a zárt helyi írásbeli dolgozatot megkészíteni.

Elnöklő püspök a bizottsági jegyző és előadó jelentését tárgyalásra tűzvé ki, hosszabb eszmecsere s a jelentés egy része felett való általános megütközés és csodálkozás után kimondja lelkészvizsgáló-bizottság, hogy

a jelentés a) pontját egészben és részleteiben tudomásul veszi; a b) pontja szerint írásbeli és szóbeli vizsgálatra jelentkezett ifjakat, az írásbeli dolgozataik elfogadása után, szóbeli vizsgálatra bocsátja s ugyan-csak a c) pont szerint javító vizsgálatra jelentkezett rendkívüli s.-lelkészeket is.

A jelentés *d)* pontja szerint szeptemberi vizsgai határidőt kérőknek a törvényes időbeli vizsgáról való elmaradása felett sajnálkozását fejezi ki, mint szokatlan és megdöbbentő jelenség felett. Elmaradásuk indokolását is szokatlannak, sőt elfogadhatatlannak minősíti a bizottság, mert iskolai ünnepélyek sohasem lehetnek, amint sohasem is voltak az elsőrendű kötelességteljesítésnek akadályozói, sőt inkább az ifjú kedélyvilágának és lelki életének felvillanyozói. Ez indokolás mellett egyáltalán lehetetlennek tartja a bizottság a kérelem teljesítését; tekintettel azonban egy a kérvényben elhallgatott, de tárgyalás közben élőszóval felhozott tanügyi természetű okra, ami — legalább a kevésbbé erőkre előkészületi akadálnak is minősíthető — kész ezuttal, kivételesen, a folyamodók kérelméhez képest a szeptemberi rendkívüli vizsgálatot engedélyezni s illetőleg megtartani, úgy azonban, hogy a vizsgálat költségeit a vizsgázandók fedezik egyenlő megterheléssel; s.-lelkészi hivatal viselésére kibocsátó meghatalmazást csak a vizsgálat sikeres letétele után nyerhetnek. E határozatról — az esperesi hivatalok útján — valamennyi folyamodó külön-külön jkvi kivonattal értesítetik. A vizsgálati idő meghatározása az elnökségnek tartatik fenn.

4. A szeptemberi vizsga engedélyezésével kapcsolatban kérdés tétetvén az iránt, hogy mi történjék az olyan jelentkezőkkel, akik házi dolgozatukat beküldték, de sem későbbi határidőt nem kértek a vizsga letételére, sem a zárthelyi írásbeli dolgozat készítésére meg nem jelentek?

Lelkészvizsgáló-bizottság kimondja, hogy az ilyen kötelességmulasztókra is kiterjeszti ezúttal kivételesen a szeptemberi kegyelmi határidőt, azzal a megszorítással azonban, hogy amennyiben ezek már kibocsátott rendkívüli s.-lelkészek, tőlük arra az esetre, ha a szeptemberi vizsgáról is elmaradnának, a *kibocsátvány* hivatalosan visszavéttetik. A vizsgálat költségeinek viselésében az ilyenek is osztakoznak.

5. Alkalmilag felemlítettvén, hogy mi történjék az olyan s.-lelkésszel, aki 1-ső lelkészi vizsgáját már pár év előtt letette ugyan, de azóta a 2-dik vizsgára nem jelentkezett.

Ezekon kívül: *Szabó László* az egy évvel ezelőtt új szöv. irásm.-ból és bibliai vallásból kapott elégtelen érdemjegyeit kielégítőre; ugyancsak *Tomory Dezső* az 1905. szept. 27-én tartott rendkívüli vizsgálaton bibliai vallásból kapott elégtelen érdemjegyét kielégítőre javítván ki, általános osztályzata mindkettőnek kielégítő lett.

Az első vizsgálat eredménye a bizonyítványok könyvébe bevezetve s az illetők előtt kihirdetve, Bódi Dénes, Mizsák András, Veress Károly, Simon József, Karászi Benő a szokásos ünnepélyes eskü mellett a püspöki meghatalmazást atyai intelmek kíséretében megkapták s részökre a bizonyítvány és kibocsátvány kiállítatott.

9. *Zakariás Károly* geszterédi h.-lelkész orvosi bizonyítványral igazolt betegségére való hivatkozással kéri, hogy részére f. évi szeptemberi határidővel engedélyeztessék a II. lelkészi vizsgálat letétele.

Kérelmét a bizottság teljesíti.

10. *Szaniszló István* és *Göndöcz István* IV. hittanhallgatók orvosi bizonyítvány alapján kéri, hogy szeptemberben állhassanak vizsgálatra, addig pedig engedtetnék meg nekik, hogy rendkívüli s.-lelkészi minőségben működhessenek, az előbbi beteg édes atya, az utóbbi Kónya András hernádnémeti-i lelkész mellett.

Miután theol. pályájukat még nem végezték el szabályszerűen, pálya nem végzett egyének kibocsátását pedig a vizsgáló-bizottság — a szomorú tapasztalatok alapján — sem javasolni, sem megengedni többé nem hajlandó: — kérelmükkel elutasítatnak.

11. *Kovács Lajos* noszvaji h.-lelkész II. lelkészi vizsgálatának szintén szeptemberben leendő felvételét kérvén,

kérelme, noha azt semmi lényeges okkal nem támogatja, kivételesen teljesítettik.

12. A II. vizsgálatra jelentkezett s.-lelkészekre nézve jelenti a bizottsági jegyző, hogy ezek a kitűzött napon a zárthelyi irás-

beli dolgozatot megkészítették s ő az összes beadott dolgozatokat a szaktanárnak adta ki megbirálás végett.

Novák Lajos szaktanár mind a zárthelyi, mind a házi dolgozatokra nézve kedvezően nyilatkozván, t. i. valamennyit elfogadhatónak jelentvén a szóbeli vizsgálat alapjául,

lelkészvizsgáló-bizottság a két jelentést tudomásúl vette s az illetőket a maguk által megállapított sorrend szerint szóbeli vizsgálatra bocsátotta, amelynek eredménye a következő:

	Gyak. theol.	Egyház-jogtan	Magy. pol. egyh. történet	Gyak. bibl. magyarázat	Írásb. vizsg.	Által. osztályz.
1. Böszörményi Sándor	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
2. Ifj. Bálint Dezső	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jó
3. Ujj Lajos	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
4. Porzsolts Ernő	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
5. Almássy Bertalan	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
6. Komjáthy István	kielég.	jó	kielég.	jó	jó	kielég.
7. Tussay János ¹	elégtelen	kielég.	jó	kielég.	kielég.	
8. Magda Sándor	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
9. Zajzon Mihály	jó	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
10. Tomory Dezső ²	kielég.	kielég.	elégtelen	kielég.	kielég.	
11. Kun József	jó	jó	jeles	jeles	jó	jó

¹, ² 3 hó múlva javíthat.

13. Püspök úr eltávozván, bizottság az eredmény kihirdetésével bizottsági jegyzőt bízta meg.

14. A vizsgálatok körül mutatkozó bizonytalanságok s a vizgázandók több oldalú tájékoztatlansága a vizsgálatok felől, szükségessé tették a vizsgálatok újabb rendezését s azok részletes szabályozását.

E feladat lehető gyors megoldására a theol. akadémiai tanári kart kéri fel a bizottság, véleményes javaslatát — amennyire nagyobb akadályokba nem ütköznék annak elkészítése — már a 3 hó múlva tartandó rendkívüli vizsgálatra beavárván.

15. Szóba hozatván a rendkívüli vizsgálat idejének meghatározása,

bizottság csak annyit kíván egyelőre kimondani, hogy a rendkívüli vizsgálat az egyházkerületi közgyűlés

előtt vagy után tartatik meg, az idő közelebbi meghatározását az elnökségre bízván.

16. A bizottsági tagok a bizonyítvány-könyvet s a biz. jegyző által kiállított bizonyítványokat aláírván,

a lelkészvizsgáló-bizottság ülésézése véget ért s a tagok egymástól szívélyesen elbúcsúztak.

legyzette Sárospatakon, 1906. június 25—27. napjain

RADÁCSI GYÖRGY,
egyh.-ker. főjegyző,
mint lel.-vzs. biz. jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészvizsgáló-bizottság bemutatott jegyzőkönyvének kinyomatását kimondván, annak 1, 2, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 pontjait tudomásul veszi, a 3, 4, 6, 10 pontjaiban foglalt intézkedéseket, mint amelyek tavaszi közgyűlésünk határozatán (64 sz. jkvi p.) sarkallanak s a lelkészi vizsgálat körül mutatkozó rendellenességek megszüntetését célozzák s a lelkészi pálya tisztességének fentartására nélkülözhetetleneknek látszanak, a bizottság működése iránt való teljes elismeréssel jóváhagyja s illetőleg megerősíti.

49. Olvastatott özv. *Szentpéteri Sámuelné* úrnőnek püspökünkhöz intézett következő levele:

Főtiszteletű Méltóságos Püspök Úr!

Boldogult férjem, néhai *Szentpéteri Sámuel* előttem s családom előtt következő rendelkezést tette:

A főtiszteletű tiszáninneri ref. egyházkerületnek megküldetni kívánok *Szentpéteri Sámuel emlékezete* címén 200 koronát állandó alapítványul, azon kikötéssel, hogy ennek évenkénti kamatja a főtiszt. egyházkerület legszerencsétlenebb papi, tanári vagy iskola-tanítói családnak, avagy özvegynak vagy árváknak, a pénzügyi választmány ajánlata folytán, a főtiszt. egyh.-ker. gyűlés által ítéltessék oda és adattassék ki.

Méltóztassék e levelemmel egyidejűleg utalványon postára adott 200 koronát elfogadni és azt a fentirtak értelmében közölni.

Mély tisztelettel maradtam Pelsőcön, 1906. szept. 17-én,
Főtiszteletű és Méltóságos Püspök úrnak

alázatos szolgálja

özvegy Szentpéteri Sámuelné.

Egyházkerületi közgyűlés a szeretet lelkének sugalmazása folytán felajánlott és püspökünkhöz meg is küldött alapítványi összeget a mindenkori segélyek nevében köszönettel elfogadja s az egyházkerület pénztárába beutalván, kimondja, hogy az a szokásos $\frac{1}{2}\%$ -kal kamatoztatandó s a kamatok kiutalására nézve az egyházkerületi pénzügyi választmány évről-évre adjon javaslatot az egyházkerület tavaszi közgyűlésére.

50. A püspöki hivatal bemutatja az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsának 3264—1906 és 3880—1906 számú átíratát, amelyek közül az első 1906 aug. 8-diki kelettel tudatja, hogy a *lelkészi könyvtáraink* részére megrendelt, *Pokoly József* által írott egyháztörténeti mű öt kötetét az általunk felajánlott 10 korona árban megkapjuk fűzött kiadásban, kötve — és pedig két darabban; aranyozott sarokkal — 1 kor. 12 fillérrel drágábban; a második, 1906 október 6-diki kelettel arról értesít, hogy az általunk megrendelt s püspöki hivatalunk beleegyezésével be is köttetett példányokat az igazgató-tanács postára tette; azonban csak az I—III. kötetet küldhette meg „most” teljes példányszámban (355), a IV—V. kötetet pedig csak 321-ben. Az összes példányok ára a 378 kor. 56 fillér bekötési árral együtt — csomagolást nem számítva — 3775 kor. 56 fillér, amely összeg az egyházkerületi pénztár címére küldendő meg.

A bemutatott átíratokkal kapcsolatban kérdezi a püspöki hivatal, hogy mi történjék a mű árának kifizetésével s a mű szétküldése végett?

Egyházkerületi közgyűlésünk az 5 kötetes műnek az általunk felajánlott összegért való

átadását örömmel veszi tudomásúl; a mű bekötésére vonatkozó püspöki intézkedést jóváhagyja, az erdélyi egyházkerület igazgató-tanácsát atyafiságos bizodalommal kéri a mű 2-dik kötetének 355 példányra való kiegészítésére, hogy azt valamennyi anyaegyházközségünk teljes példányban bírhasssa; a kifizetésre nézve a püspöki hivatalt — az egyházmegyéktől befizetett évi járulékok felhasználásával, de a szükséghez képest azon felül is meghatalmazza, a szétküldésre nézve pedig kimondja, hogy a példányok hivatalos pecsételéssel minden illetékes egyházközség részére külön-külön csomagként küldendők meg.

51. Olvastatott *Bernáth Aladár* következő levele :

Mélyen tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!

Boldog emlékezetű édes atyám elhunytá alkalmából hozzám is eljuttatott résztvevő soraiért, mellyel érdemeit az egyházkerületi jegyzőkönyvbe oly meleg hangon megörökítette, fogadja a mélyen tisztelt Egyházkerületi közgyűlés hálátelt igaz köszönetemet.

Sátoraljaújhely, 1906. évi július hó 12-én

mély tisztelettel

Bernáth Aladár.

Egyházkerületi közgyűlés a hálás szívvel valló köszönő levelet tudomásúl veszi.

52. A püspöki hivatal jelenti, hogy a *Bocskay-émlék-ünnepély alkalmából* az egyházkerületi pénztárba — *perselypénzek címén* — f. év. június 11-től szeptember 11-ig az egyházmegyéktől a következő összegek folytak be :

1. Az abaújból	434·43
2. Az alsóborsodiból ...	556·47
3. A felsőborsodiból ...	355·58
4. A gömőriből	184·65
5. A tornaiból	63·45
6. Az ungiból	77·32

7. Az alsózempléniből ... 210·20

8. A felsőzempléniből ... 108·78

Összesen ... 1990·88

Felvettétvén a kérdés, hogy mi történjék a befolyt nemes célú összegekkel, kimondja egyh.-ker. közgyűlés, hogy

az egész összeg mindaddig takarékpénztárilag kamatoztatandó, amíg a *Bocskay-emlékre* nézve hivatalos megállapodás nem történik; hogy pedig ez mielőbb lehetővé legyen, felhívja az egyházmegyéket a Bocskay-emlékre vonatkozó véleményes javaslataiknak a tavaszi egyh.-ker. gyűlésre való felterjesztésére.

53. Az egyházkerületi pénzügyi választmány a f. évi tavaszi közgyűlésünk 112. sz. határozatára, következő véleményes jelentését terjeszti fel:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

A folyó évi tavaszi közgyűlés alkalmával 112 sz. a. hozott határozattal utasítani méltóztatott a tisztelettel alólirott pénzügyi választmányt, hogy Török Sámuel és Gergely Lajos állásnélküli tanítók segély iránti kérvénye, továbbá az andornoki ev. ref. egyháznak 1000 korona tőke tartozásának elengedése, esetleg megfelelő segély engedélyezése iránti kérvénye tárgyában javaslatot tegyen, minek folytán véleményes jelentésünket következőkben van szerencsénk előterjeszteni:

1-ször. Török Sámuel és Gergely Lajos állásnélküli tanítók kérvényét azzal az utasítással javasoljuk áttétetni az illetékes felsőborsodi, illetve tornai egyházmegyékhez, hogy azokat az egyh.-ker. pénztárból az 1903. évi tavaszi közgyűlés 23. sz. jegyzőkönyvi pontjában foglalt szabályrendelet értelmében hozzájuk áttett államsegély, Szükösi-, Hollandi-, Nagy Gedeon- és báró Baldácsy-féle jutalékok felosztása alkalmával a beérkezendő többi kérvényekkel együtt intézzék el.

Egyúttal bátrak vagyunk azt a kérelmet is intézni a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűléshez, hogy tekintettel arra, *miszerint az állami segélynek és az egyh.-ker. pénztárban kezelt alapoknak rendelkezésre álló összegei a fentebb idézett szabályrendelet értelmében az egyházmegyéknek adatnak ki felosztás végett, a hasonló*

természetű segélykérvényeket időnyerés céljából méltóztassék egyesesen az illetékes egyházmegyéhez át-, illetve visszatenni, miután az egyházker. pénztár megfelelő alap hiányában a segélyeket nem folyósíthatja.

2-szor. Az andornoki ev. ref. egyház kérelme tárgyában a *folyó évi pénztári számadások megvizsgálása után fogjuk javaslatunkat előterjeszteni*, miután csak akkor leszünk abban a helyzetben, hogy a kérelem második részének teljesíthetése vagy nem teljesíthetése tárgyában véleményünket nyilváníthassuk, azt azonban már most kijelentjük, hogy *tőketartozás elengedését, mint fellebbezést veszedelmes praecedens* nem ajánlhatjuk.

Tisztelettel maradván a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek

Miskolcon, 1906. szept. 26-án

alázatos szolgálja az egyházker. pénzügyi választmány részéről

KUN BERTALAN,
elnök.

MITROVICS GYULA,
jegyző.

Egyházkerületi közgyűlésünk a véleményes jelentést egész terjedelmében elfogadja s annak értelmében *Török Sámuel* és *Gergely Lajos* állásnélküli tanítók kérvényét a felsőborsodi, illetőleg a tornai egyházmegyékhez az 1903 évi tavaszi közgyűlésünk 23 sz. jkvi pontjában foglalt szabályrendeletnek megfelelő elbánás végett leteszi; egyszersmind kimondja, hogy jövőre a hasonló természetű kérvények az illető egyházmegyékhez, a pénzügyi választmányhoz való utalás nélkül, fognak visszatérni; az *andornoki* egyház kérelmére a pénzügyi választmánynak a f. évi pénztári számadások után készítendő javaslatát tavaszi közgyűlésére bevárja.

54. Az egyes egyházmegyék az őszi gyűléseikből a következő lelkészi és tanítói változásokat jelentették be:

a) az *alsőborsodi egyházmegyében* tanítókká választottak és megerősítettek: Fogarassy Jenő Mezőcsáthra, Katona Kálmán Ároktőre, Sófalvi Mózes Zsércre;

b) a *felsőborsodi egyházmegyében* lelkészekké: Bartha Gyula Sajókázára, Nagy Ferenc Damakra; tanítókká: Bálint

János Sajóbáonyra, Balogi Lajos Sajószentpéterre, Kövér Gyula Szilvássváradra ;

c) az *alsózempléni egyházmegyében* lelkésszé: Csorba Ferenc Mezőzomborra ; tanítókká: Szkárossy Mariska Tarcalra, Nyitray Károly Hernádnémetibe, Lackovics László Bodroghalászra, Kántor Mihály Cigándra, Mikó László Bacskára, Négyessy János Örsre, Domján József Golopra, Bagdi István Bodrogsárára ;

d) a *felsőzempléni egyházmegyében* tanítókká: Simon Zoltán Csarnahóra, Szombathy Béla Magyarizsére, Magyar Imre Lajos Gálszécsre, Ónody Zoltán Kistráskára, Jákó Sándor Lasztócra, Molnár Béla Kolbására, Kormány Gusztáv Nagy-Toronyára ;

e) a *gömöri egyházmegyében* lelkészekké: Deési Sándor Sajókeszibe, Liptay László Imolára, Magda Sándor Balog-Iványiba ; tanítókká: György Jolán Balogra, Szabó József Alsófaluba, Bodzasi Mátyás Otrókocsba, Tamás István Uzapanyitra, Pásztor László M.-Telkesre, Réthy Bertalan Beretkére ;

f) a *tornai egyházmegyében* lelkésszé: Csete Gyula Barkalucskára ; tanítókká: Kádár Ferenc Barkára, Csatáry József Bódvaszilásra, M. Kiss Lajos Szinpetribe, Kecskeméthy Zsigmond Tereszténébe ;

g) az *ungi egyházmegyében* tanítókká: Szabó József Kisgejőcre, Rácz András Ágtelekre. Az ungi egyházmegye azt is jelenti, hogy Erdélyi János a palágyi egyházban viselt lelkeszi állásáról lemondott.

Mindezen változások, választások és beerősítések, az egyházmegyék jelentései alapján, tudomásul vétetnek.

55. Az egyházmegyék tisztikarában a beadott jelentések szerint, a következő változások fordultak elő.

Világi tanácsbírókká választattak: Molnár József a gömöri egyházmegyében, Huszty Béla az alsóborsodi egyházmegyében és Zsóry György a felsőborsodi egyházmegyében.

Jelentések örvendetes tudomásul vétetnek.

56. Az alsóborsodi egyházmegye jelenti, hogy két kitűnő tanítója dőlt ki az élők sorából. Egyik: Gecse István tiszta-

szederkényi tanító, aki 65 évet élt és 41 évet töltött a tanítói pályán; másik: Filep József miskolci tanító, aki 59 éves volt és 39 évig állott a tanügy szolgálatában.

Egyházkerület a két nemes buzgalmú s hivatalában áldásosan működő férfiú emlékezetét és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja és nyugvó poraikra áldást kíván.

57. Az egyes egyházmegyéből megerősítés végett a következő *díjlevelek* terjesztettek fel.

a) Az abauji egyházmegyéből: az eperjesi lelkészi 3, a selyebi lelkészi 4 példányban.

b) Az alsóborsodi egyházmegyéből: a mezőcsáthi kántortanítói 3, a zsérci tanítói és kántori 3—3 példányban.

c) Az alsózempléni egyházmegyéből: a cigándi négy tanítói állás díjlevele 3—3, a ricsei új tanítói 3, a tiszaladányi tanítói és orgonista-tanítói 3—3 példányban.

d) A felsőzempléni egyházmegyéből: a kolbásai tanítói 4; a nagytoronyai, magyarizsépi, lasztóci, kistráskai tanítói 3—3 példányban.

e) A gömöri egyházmegyéből: a tornallyai lelkészi 3, a balogujfalusi új tanítói 3 példányban.

f) A tornai egyházmegyéből: a barkalucskai lelkészi, a barkai tanítói 3—3 példányban.

g) Az ungi egyházmegyéből: az ungyarádi lelkészi díjlevél 3 példányban.

A barkai és cigándi egyházakból felterjesztett díjlevelek, amennyiben ezekre az egyházmegyei megerősítő záradék rávezetve nincs, s részben hiányos papiroson, részben pedig csak másolatban vannak kiállítva és felterjesztve: csak az alaki hiány pótlása után erősíttetnek meg. A többi díjleveleket azonban az egyházmegyék felterjesztése alapján, egyházkerületünk mind helyeseknek találván, megerősíti s egy-egy példányukat az egyházkerületi és egyházmegyei levéltáraknak, egy példányukat pedig az illetékes egyházaknak küldi vissza.

58. A tornai egyházmegye felterjeszti a *kápolnai ref. tanító díjlevél-csonkítás ügyét*, amely szerint a kápolnai tagosítás előtt az ottani földbirtokosok, illetve azok jogutódai évenként 5 bécsi öl fát voltak kötelesek a kápolnai tanítónak kiszolgáltatni. A tagosítás alkalmával a kassai kir. törvényszék úgy intézkedett ezen szolgáltatás ügyében, hogy a tanító részére egy féltelek utáni erdőrészt hasított ki, de ez a faszükségletnek $\frac{1}{4}$ részét sem fedezi.

A tornai egyházmegye a sérelmes intézkedés ellen a közgazgatási hatóságnál keresett orvoslást, de eredménytelenül. S most ez ügyben a kerület beavatkozását kérelmezi.

Egyházkerület ez ügyet az egyházkerületi ügyésznek adja ki, avval a felhívással, hogy a kápolnai tanítói díjlevél csonkításában foglalt sérelem lehető orvoslásáról tavaszi közgyűlésünkre véleményes jelentést adni sziveskedjék.

59. *Segédlelkész tartásra való jogosultságuknak* megállapítását s ezen az alapon segédlelkészi államsegélyben való részesítésüket kéri egyházmegyéik pártoló felterjesztése mellett :

1. Baksay Dániel aggteleki lelkész, aki 76 éves életkora, ebből folyó gyengesége és különösen szemeinek nagymérvű meggyengülése miatt vált munkaképtelenné ;

2. Szabó Endre csicseri lelkész, aki ér-elmeszesedés és következményei, balszív túltengés, valamint a korral járó tüdő emphiéma folytán légzési nehézségekben és fuladozásokban szenved s emiatt a lelkészi szolgálatra képtelen.

Egyházkerületünk közgyűlése Baksay Dániel aggteleki és Szabó Endre csicseri lelkészeknek a beadott jelentések és orvosi bizonyítványok alapján a lelkészi szolgálatra való képtelenségét s ebből folyólag segédlelkész tartásra való jogosultságát határozatilag kimondja és megállapítja s őket a káplántartási államsegélyre készséggel ajánlja.

60. A tanügyi bizottság egyik elnöki széke Nagy Pál elhunytával megüresedvén :

ez állásra a közgyűlés egyhangúlag *Czinke István* eddigi előadót, az ő helyére pedig előadónak *Fodor György* perkipai lelkészt, a tornai egyházmegye papi főjegyzőjét választja meg.

61. A felsőborsodi egyházmegye 1906. szept. 4—5. napjain Edelényben tartott közgyűléséből az 1848: XX. t.-c. végrehajtása tárgyában a következő nagyfontosságú indítványt terjeszti jelen közgyűlésünk elé:

A nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak az 1848: XX. t.-c. végrehajtására vonatkozó leiratát, tehát a kormány e tekintetbeni álláspontját általános elégedetlenséggel, sőt bizonyos aggodalommal veszi tudomásul közgyűlésünk, mert ha pénzügyi tekintetben látunk is valami haladást s elismerjük is a kormánynak némi jóindulatát, ámde lényegileg s morális szempontból mérlegelve a nevezett t.-c. végrehajtását, már most a kezdet stádiumában sem fogadhatjuk a kormány tervbe vett programját megnyugvással, — nem pedig azért, mert:

a) a jelenlegi kormány nem tette magáévá az 1904. évi kormánynak azon kijelentését, hogy a törvényesen bevett vallásfelekezetek között a *tökéletes egyenlőséget* érvényesíteni fogja;

b) ugyancsak az 1904. évi kormány megígérte, hogy a közös prot. bizottság memorandumában felhozott vallási sérelmeket megvizsgálhatja s aztán a közös bizottsággal egyetértőleg megállapítja azon irányelveket, melyek szerint jövőben a hasonló esetek elbírálandók lesznek, — a jelenlegi kormány nyilatkozata erről sem tesz említést;

c) a successiv ígért 3 millió korona is jóval csekélyebb összeg annál, mint amennyit a közös bizottság a leiratban jelzett célokra, u. m. a hívek terheinek csökkentésére, az egyházi közigazgatás költségeire és a lelkészi nyugdíjintézetre kért;

d) A közös prot. bizottság memorandumában felsorolt többi jogos kívánásaink kielégítéséről a leirat nem szól semmit s e tekintetben a legnagyobb bizonytalanságban hagy bennünket.

A felsorolt aggályos észrevételek és tárgyilagos megjegyzések kapcsán kívánja közgyűlésünk, hogy:

a) Egyházkerületünk felettes hatóságaink útján, azoknak hatóságos közreműködésével *tegyen lépéseket aziránt, hogy az emlékiratban felsorolt sérelmes esetekre vonatkozólag a kormány mielőbb kezdjen érdemleges tárgyalást a közös prot. bizottsággal;*

b) Az 1848: XX. t.-c. 2-ik szakaszában lefektetett alapelvekből folyó tökéletes egyenlőség és viszonyosság kiemelése mellett a memorandumban felsorolt *összes szükségleteink kielégítésére kívánatos összeg tételes törvényben biztosíttassék s autonomiánk sérelme nélkül mielőbb rendelkezésiinkre bocsáttassék.*

Egyházkerületünk az 1848: XX. t.-cikknek egész egyházi életünket, jövőnket az elevenig érintő nagy elveivel, nagy kijelentéseivel s nagy ígéreteivel már nem egyszer behatóan foglalkozott s azokkal szemben álláspontját a leghatározottabban körvonalozta.

Lényegében a felsőborsodi egyházmegye felterjesztésével most is egyetért, aggodalmaiban osztakozik: azonban a mostani idöket és viszonyokat nem tartja alkalmasnak és kedvezőnek e felterjesztés kívánalmainak megvalósítására s a benne érintett nagy kérdések megnyugtató megoldására.

62. Három egyházmegye, u. m. a felsőborsodi, tornai és abauji, felírt az egyházkerülethez, hogy keressen orvoslást, — ha kell, a legszigorúbb rendszabályok életbeléptetésével is. — a sárospataki főiskola hittanhallgató ifjúsága között az utóbbi években oly aggasztóan mutatkozott kötelességmulasztás, a vizsgák könnyelmű elhanyagolása, a pályázatok meddősege s más káros és kóros jelenségek megszüntetésére. Sőt az abauji egyházmegye a következő konkrét indítványokkal állott elő:

I. A theologiai ifjúság, a vallásos érzés ápolása végett, a tanárok vezetése mellett, a vasárnap reggeli istenisztelet pontos látogatására köteleztessék; úgy, hogy annak elmulasztása egyenlő beszámítás alá essék a rendes tanóra elmulasztásával. II. A theologiai tanfolyam hallgatói, mintha egy gyülekezetet alkotnának, minden héten, szerda vagy szombat délután, az iskola templomában, ifjúsági isteniszteletet tartsanak, ahol a III-ad és IV-ed évesek saját imádságaikat és beszédeiket mondják el. III. A theologiai előadások minden reggel imádkozással és énekléssel kezdődjenek. Általában a theologiai ifjúság úgy magánéletében, mint kötelességeinek teljesítésében mélyebb, belsőbb vallásos irányban neveltessék.

Egyházkerületi közgyűlésünk teljesen érti és méltányolja az egyházmegyék féltő és tiszteletreméltó aggodalmaskodását, mellyel a hittanhallgató ifjak nevelését és tanulmányait kísérik; s a maga részéről is arra törekedvén, hogy leendő lelkipásztorainak tudományos képzettsége és hivatali buzgósága felül álljon minden kifogáson: az egyházmegyék felterjesztéseit azzai a meghagyással teszi át a sárospataki theol. akadémia tanári karához, hogy vegye azokat komoly megfontolás és tanácskozás alá s ez ügyben készítenő javaslatát, — a főiskolai igazgatótanács útján és annak véleménye kíséretében, — terjessze legközelebbi tavaszi közgyűlésünk elé.

63. Folyó évi tavaszi egyházkerületi közgyűlésünk 87. sz. jkvi határozatának hozatala alkalmából vita merült fel arra nézve, lehetséges-e, hogy a *lelkészi özvegy férjének halála után kegyvének igénybevétele nélkül azonnal felvehesse nyugdíját*, vagyis egyházkerületi és országos gyámintézeti járulékainak kiutalványozását kérheti-e. Erre nézve Dókus Ernő jelenti, hogy az országos gyámintézet kezelőségénél e kérdésnek utána járt s azt a biztos értesítést nyerte, hogy az özvegy ily kérelme teljesítésének semmi akadálya nincs, vagyis az özvegynek joga van férje halála után az árva-gyámintézeti jutalékát azonnal igénybe venni.

Egyházkerületi közgyűlés köszönettel veszi tudomásul Dókus Ernő utánjárását s midőn a kérdés fentebbi állását tudomásul vétel és mihez tartás végett jegyzőkönyvébe foglalja, egyúttal értesíti a pénzügyi választmányt, melyben az özvegy Farkas Miklósné volt gicei lelkész kegyvének elintézése utasított, — hogy az ügyet a fentebbihez képest intézze el.

64. A gömöri egyházmegye közgyűlése, 5. sz. határozatával, abból az esetből, hogy a vályi, kálosai, gicei, sajókeszi-i, zubogyi, imolai lelkészek, akik a múlt szentgyörgy-napkor foglalták el új állásaikat, és még mostanáig sem juthattak kongregájokhoz, mivel az illetékes miniszterium 8—10 hónap

alatt sem intézi el a felterjesztéseket, — felhívja a baj orvoslására az egyházkerület figyelmét s kéri, hogy addig, amíg a megállapított, de ki nem utalt államsegély leérkezne, az egyes lelkészek számára az esedékessé vált összeget a saját pénztárából sziveskedjék előlegezni.

Egyházkerületünk pénztára nem rendelkezik olyan pénzkészlettel, hogy a megállapított, de ki nem fizetett lelkészi államsegélyeket, pénztári zavar nélkül előlegezhethé, — épen ezért a gömöri egyházmegye kérelmét nem is teljesítheti, — hanem felkéri a püspök urat, hogy a megállapított államsegély kiutalványozását a vallás- és közoktatásügyi kormánynál, ha a szükség úgy hozza magával, ismételten is, teljes nyomatékkal sürgesse meg.

65. A f.-zempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *morvai* egyház és ifj. Zolocsik Mihály és neje és Furda János közt kötött adásvételi szerződést, mely szerint az egyház a tulajdonát képező, a morvai 58. sz. tjkvében 190 hrsz a. foglalt ingatlanságot 2100 kor. vételárért eladta. Az egyházmegye kikötötte, hogy a vételári összeg az egyházkerület pénztárába helyeztessék el gyümölcsözés végett.

A f.-zempléni egyházmegye ajánlata folytán s az által kikötött feltétel mellett a hivatkozott adásvételi ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

66. A f.-zempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *kolbásai* egyház és Veréb János közt kötött adásvételi szerződést, mely szerint a kolbásai egyház a tulajdonát képező a kozmai 95 sz. tjkvben 802/b hrsz. a. foglalt ingatlant 1300 kor. vételáron eladta. Kikötötte az egyházmegye, hogy a vételári összeg az egyházkerületi pénztárba helyeztessék el gyümölcsöztetés végett.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-zempléni egyházmegye ajánlata alapján s az általa kikötött

feltétel mellett a hivatkozott adásvételi ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

67. A f.-zempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *tussai* egyház az iránti kérelmét, hogy a templom építési költségeinek fedezésére az egyházkerületi pénztárból 6000 korona kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-zempléni egyházmegye ajánlata alapján a tussai egyháznak a 6000 kor. kölcsön felvételét megengedi s az ügy iratait további eljárás végett az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz teszi át.

68. Az abauji egyházmegye még f. é. tavaszi egyh.-ker. közgyűlésünkre (94. sz. jkvi pont) felterjesztette megerősítés végett az *alsóvadászi* egyház és az alsóvadászi polgári község közötti adásvételi szerződést, mely szerint az egyház 1200 kor. vételáron az alsóvadászi 113 sz. tjkvben 119 hrsz., 39 ö. i. szám alatt foglalt házat és belsőséget megvette. A bemutatott szerződés f. é. tavaszi közgyűlésünkön azért nem volt megerősíthető, mert az alsóvadászi egyházközség közgyűlésének az ügyre vonatkozó jkve nem volt csatolva az okirathoz. Az abauji esperes a hiány pótlásául beterjeszti az alsóvadászi egyház közgyűlésének e tárgyra vonatkozó jegyzőkönyvét.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján az alsóvadászi egyház vételi ügyletét jóváhagyja s a bemutatott adásvételi szerződést megerősíti.

69. Az abauji egyházmegye f. é. őszi közgyűlése megerősítés végett felterjeszti a *berencsi* egyház és Papp Ferenc között kötött adásvételi szerződést, mely szerint az egyház a *sárazberencsi* 22. sz. tjkvben foglalt I. 1. sor 33 hr. 32 ö. i. sz. ház, udvar és kert területből 152□-ölet nyilvános árverésen 1730 koronáért eladott, kikötvén, hogy a vételári összeg elkölthetetlen közvagyon gyanánt kezeltessek.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye ajánlata alapján a hivatkozott adásvételi

ügyletet jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

70. Az alsózempléni egyházmegye f. é. őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *vámosujfalusi* egyház az iránti kérelmét, hogy az egyház templom-építés céljára a tulajdonát képező, a vámosujfalusi 208 t. k. sz. alatt 242. hr. számmal jelzett 1275□-öl erdőterületről a fa állományt eladhassa, a kivágott területnek tölgycsemetékkal leendő beültetése kötelezettsége mellett. Kéri egyúttal az egyházmegye a vámosujfalusi egyház által e tárgyban a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz intézett kérvényének a felterjesztését.

Egyházkerületi közgyűlés az alsózempléni egyház ajánlata alapján a maga részéről a vámosujfalusi egyház kérelmét teljesíti s az említett erdőterületen lévő faállomány kivágása iránti engedély iránt a nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz intézett folyamodványát ajánlattal terjeszti fel.

71. A felső-borsodi egyházmegye f. é. tavaszi közgyűlése megerősítés végett beterjeszti a *tardonai* egyház és Görzsöny Mihály és társai között kötött csereszerződést, mely szerződést már az 1887. évi tavaszi egyházkerületi közgyűlés (227. sz. a.) helybenhagyott, azonban telekkönyvi átíratás elmaradása folytán, a másik szerződő fél személyében történt változás folytán, ennek jogutódaival új szerződés volt kötendő, hogy a jogügylet — telekkönyvileg bekebelezhető legyen.

Egyházkerületi közgyűlés a felterjesztő egyházmegye ajánlata folytán a bemutatott csereszerződést jóváhagyási záradékkal látja el.

72. A felsőborsodi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *sajóivánkai* egyház és ifj. Pál Miklós között kötött adásvételi szerződést, mely szerint az egyház a sajóivánkai 66. sz. tjkvbe A + 4 sor, 183. hrsz. alatt levő pincéjét 250 korona vételáron eladta. A vételár kamatozó tőke gyanánt fog kezeltetni.

Egyházkerületi közgyűlés a f.-borsodi egyházmegye ajánlata alapján az említett adásvételt jóváhagyja s a bemutatott szerződést megerősíti.

73. Az ungi egyházmegye f. é. őszi közgyűlése pártolólag terjeszti fel a *jenkei* egyház azon kérelmét, hogy az ungalovasd község határában fekvő 9 hold terjedelmű erdejének fáját kitermelhesse, illetve eladhassa.

Egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye ajánlata alapján a *jenkei* egyház kérelmét teljesíti s a jelzett erdőkerület faállományának értékesítését megengedi, kikötvén, hogy a befolyó eladási ár tőke gyanánt lesz kezelendő.

74. A f.-borsodi egyházmegye f. évi tavaszi közgyűlése jóváhagyás végett felterjeszti a *szendrői* egyház az iránti kérelmét, hogy az egyház javára a néhai Marton Istvánné, illetve Görgey Béláné hagyatékára nézve végrendeletileg biztosított átöröklési jogáról az örökösök által kifizetendő 18000 korona s az orgonára hagyományozott 2000 korona készpénzbeli kifizetése ellenében lemondhasson.

Egyházkerületi közgyűlés, a felsőborsodi egyházmegye ajánlata alapján, a *szendrői* egyház kérelmét teljesíti, azon feltétellel azonban, hogy a megváltási összeg arra a célra fordíttassék, amire a végrendeleti intézkedés értelmében annak idején a teljes hagyaték fordítandó lett volna, s annak kikötésével egyszersmind, hogy a 18000 korona megváltási összeg elidegeníthetetlen tőke-, a 2000 korona pedig orgona-alap gyanánt kezeltesék.

75. Az alsózempléni egyházmegye f. évi őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *visi* egyház az iránti kérvényét, hogy az — egyházi terheinek rendezésére — 10,000 korona törlesztéses kölcsönt vehessen fel.

Egyházkerületi közgyűlés az alsózempléni egyházmegye ajánlata alapján a *visi* egyház kérelmét teljesíti.

76. Az abauji egyházmegye f. évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *fülókércsi* egyház az iránti kérelmét, hogy a szűkösí tárat illető 550 korona tartozása elengedtessek.

Tekintettel a folyamodó egyház helyzetére s az egyházmegye meleg ajánlatára, egyházkerületi közgyűlés a fülókércsi egyháznak a szűkösí tárat illető tartozása fele részét, 275 koronát elengedi s erről az egyházkerületi pénztári hivatalt értesíti.

77. A tornai egyházmegye f. évi őszi közgyűlése ajánlólag terjeszti fel a *tornai* egyház az iránti kérelmét, hogy templómépítési költségeinek fedezésére a m. kir. belügyminisztériumtól országos segélygyűjtési engedély eszközöltessék ki.

A tornai egyház felhívatik, hogy a segélygyűjtési engedély iránt a nagym. belügyminiszter úrhoz intézett folyamodványát a püspöki hivatalhoz terjessze be.

78. A f.-zempléni egyházmegye f. évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel *özv. Gyarmathy Sománé* azon kérelmét, hogy néhai férje, Gyarmathy Soma volt bodzásújlaki lelkész után maradt egyházkerületi tartozása elengedtessek.

A kérvény — elintézés végett — az egyházkerületi pénzügyi választmányhoz tétetik át.

79. Olvastattak *Molnár Erzsébet* és *Molnár Ilona* gejei lakosoknak, továbbá a *nekézseni* egyháznak, Rozgonyi László nekézseni és Farkas József hegymegi lelkészeknek a felsőborsodi egyházmegye által felterjesztett segélykérvényei.

Miután egyházkerületünknek rendkívüli segélyezésre szolgáló alapjai nincsenek, folyamodók kérvényei az illető egyházmegyéhez tétetnek vissza, hogy azokat az egyházmegyei segélyosztás alkalmával igyekezzenek elintézni.

80. Az ungi egyházmegye f. évi őszi közgyűlése a legmelegebb pártolással terjeszti fel az *ungvári* egyház folyamod-

ványát, melyben a paplaképítés és templomnagyobbítás költségeiből előállott tetemes terheinek könnyebítésére segélyért esedezik.

Egyházkerületi közgyűlés, tekintettel az ungvári egyház jól ismert nehéz anyagi helyzetére s az egyházmegye meleg ajánlatára, maga részéről is méltányolni kívánván azt a lelkes buzgalmat és áldozatkészséget, amit az ungvári egyház előjárósága és hívei egyházuk építése és felvirágoztatása érdekében kifejtettek, az egyház terheinek megkönnyítésére 4000 koronát szavaz meg. oly módon, hogy az négy éves (1906—1909.) négy egyenlő részletben (1000—1000) korona lesz egyházkerületi pénztári hivatal által folyósítandó.

81. A felsőborsodi egyházmegye f. évi őszi közgyűlése pártolólág terjeszti fel a *lábessenyői* egyház az iránti kérelmét, hogy a szükösi tárat illető 384 kor. 83 fillér tartozásának fele része (192 kor. 41 fillér) elengedtessek.

Tehtenttel a lábessenyői egyház nehéz anyagi helyzetére, az egyházmegye ajánlata alapján a szükösi tárat illető tartozásának fele része (192 korona 41 fillér) elengedtetik s erről az egyházkerületi pénztári hivatal értesítetik.

82. A gömöri egyházmegye f. évi őszi közgyűlése útbaigazitást kér arra nézve, hogy, miután az Egyházi Törvények 433. §-a értelmében a tanító halála esetén ennek özvegyét és árváit félévig, illetőleg az iskolai év hátralevő részére csak a fizetés *egy része* illeti, ellenben a népiskolákra vonatkozó egyházkerületi szabályrendeletünk 56. § 11. pontjának *e)* alpontja azt rendeli, hogy a tanító özvegye és árvái egy félévig *az egész* fizetést és lakást élvezik, — az egymással — nyilván ellenkezésben levő két intézkedés közül a gyülekezetek melyikhez tartsák magukat, ha az elhunyt tanító özvegyével történetesen nem tudnának megegyezni?

Miután általános jogelv, hogy rendelet vagy szabályrendelet a törvénnyel nem ellenkezhetik, vagyis, míg valamely törvény érvényben van, addig feltétlenül annak a szabályai irányadók s azokat rendelettel vagy szabályrendelettel megváltoztatni nem lehet: — egyházkerületi közgyűlés a gömöri egyházmegye által felvetett kérdésben minden esetben az Egyházi Törvények rendelkezését tekinti kötelezőnek. A törvény rendelkezése különben is alkalmas arra, hogy a felmerülhető nehézségeket az esperesek a legméltányosabban intézhessék el.

83. A gömöri egyházmegye f. é. őszi közgyűlése felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez, hogy a Fonciére Pesti Biztosító Intézetet sürgősen keresse meg a tűzkárbiztosítási kötvények kiszolgáltatására.

Miután időközben a Fonciére-társaság a díjkötvényeket szétküldötte, egyházkerületi közgyűlés a gömöri egyházmegye kérelmét tárgyalannak látja. E tárggyal kapcsolatban azonban Dókus Ernő felszólalása folytán a félreértések kikerülése végett elrendeli a kerület, hogy a Fonciére-társasággal kötött szerződés melléklete is a jelen jegyzőkönyvben kinyomassék, hogy az egyházak az ingóságok biztosítására vonatkozó díjszabási tételekkel is ismerősek legyenek. Valamint kimondja a kerület, hogy a kötvényeket és díjváltókat az esperesek az egyházlátogatóság útján osszák szét s ugyanily úton szedik be a 9 díjváltót.

84. A gömöri egyházmegye f. é. őszi közgyűlése tudomásul vétel végett bejelenti, hogy összes tisztviselőire a 10 évenkénti tisztújítást léptette életbe.

Tudomásul szolgál.

85. Indítvány tétetett aziránt, hogy az *egyházkerületi Névkönyvben* a helységnevek magyarosítása folytán beállt zavarok

elkerülése végett az új nevet nyert politikai községek neve mellett azok régi nevei is feltüntessenek.

Egyházkerületi közgyűlés az indítványt magáévá teszi, felhívja a Névtár szerkesztőjét, Harsányi István sárospataki főgimn. tanárt, hogy a Névtárba az új névvel ellátott községek új neve mellett zárjelbe az illető község régi nevét is tüntesse fel.

86. Az ungi egyházmegye pártolólag terjeszti fel a *tisza-ásványi egyház* azon kérelmét, hogy *iskoláját államosíthassa*, mert sem tanítói belhelye, sem tanítói lakása nincsen, belhelyet szerezni, tanítói lakást építeni, tanítót fizetni, miután a segédlelkész-tanítói állás rendes lelkésszé lett s a tanítói fizetés ebbe olvasztatott be, mint csekély népességű s szegény kis egyház, nem képes.

Amennyiben az ásványi egyháznak önálló lelkésszé történt szervezése folytán az ásványi ev. ref. hitfelekezetű iskola önmagától megszűnt, ott az iskola feltartás kötelezettsége törvényszerűleg vagy a polgári községre, vagy az államra háramlík, tehát annak, hogy a megszűnt iskola helyett szervezendő állami iskola létesítéséhez egyházkerületünk az ásványi egyháznak engedélyt adjon, sem a szüksége, sem a lehetősége nem forog fenn, azért arra engedélyt nem is ad, hanem arra utasítja az ungi egyházmegyét, hogy ha Ásványban, mint ev. ref. vallású hívektől lakott községben létesítetik az állami iskola, annak felállításánál a református hívek és egyház érdekeit és jogait megőrizni igyekezzék.

87. Olvasztott az ungi egyházmegye pártoló felterjesztése a *sárosmezői* (ezelőtt sárospolyánkai) *leányegháznak anyaegházzá alakulása*, az ottani ev. ref. iskolának államosítása, az eddigi tanítói fizetésnek a leendő lelkész fizetésének pótlására fordítása s a felsőröcsei (ezelőtt Felsőreristye) lelkésztől elvonandó 124 korona fizetésnek a kongrua felemelése által leendő pótlása tárgyában.

Egyházkerületünk közgyűlése az előtte fekvő felterjesztésekben nem látja kifejtve azokat a meggyőző okokat, amelyek alapján, ilyen nagy fontosságú kérdésekben, mint az *anyásítás*, *iskola-államosítás*, már most megnyugvással döntenie lehetne. Azért e kérdéseknek érdemi elbírálásába ezúttal nem is bocsátkozik, hanem utasítja az ungi egyházmegyét, hogy a dolgot alaposan előkészítve, újabb felterjesztésében adjon kimerítő, megindokolt jelentést arról, hogy micsoda egyházi, valláserkölcsi, vagy nemzeti szempontok teszik kívánatossá, vagy elkerülhetetlenül szükségessé Sárosmezőn az anyásítást és az ev. ref. iskola feladását. Továbbá, hogy a leányegyház minő kiszolgáltatásban részesült eddig az anyaegyház lelkésze részéről; új csoportosítással és új munkabeosztással nem lehetne-e a felmerült óhajtást kielégíteni; milyen a távolság az anyaegyház és filiák közt; az anyaegyház és önállósítandó filiája, a lelkész és filiája közt eddig fennállott fizetési, teherviselési és egyéb viszony, micsoda megoldást nyerend; közmegnyugvással jön-e létre a szétválás; Sárosmező ref. iskoláját miért akarná feladni és államosítani; micsoda előny származnék abból az egyháznak; milyen az egyháznak és a híveknek a teherviselő képessége; templom belhelye miért nem áll a nevéen; hol fog lelkész-lakot építeni és miből? (sat. sat.) Egyházkerületünk a dolog érdemének az elbírálásába csak akkor mehet bele, amikor az egyházmegye a sárosmezői leányegyház állapotáról világos, áttekinthető képet nyújt, azért az idevonatkozó iratokat az ungi egyházmegye espereséhez visszaküldeni határozza.

88. A felsőborsodi egyházmegye *Farkas József* hegymegi lelkész kérvényét, mellyel az általa beültetett papi s tanítói elpusztult szőlők telepítési költségeinek megtérítését, illetve annak rendezését kérelmezi, a presbitérium hozzájáruló nyilatkozata után, akként intézte el, hogy kimondta, hogy beleegyezik abba, hogy úgy a papi szőlő telepítési költsége 680

korona, mint a tanítói szőlőé, 310 korona, tíz évre, 1904. év decemberétől kezdve, 1914. év decemberéig bezárólag megosztassék oly feltétellel, hogy ha esetleg a 10 évi időközben a lelkész elhalna, vagy más helyre elköltöznék, a hátralevő részletek neki, illetve örököseinek megtéríttessenek; azonban a 10 év eltelte után a fent nevezett szőlők telepítési költségeihez sem folyamodó lelkész, sem örökösei igényt nem tarthatnak. A 10 évre felosztott telepítési költség, mint teher, úgy a papi, mint a tanítói díjlevelekre rávezetendő és megerősítés végett az egyházkerületre felterjesztendő.

Egyházkerület a felsőborsodi egyházmegye határozatát jóváhagyja és megerősíti s annak a lelkészi és tanítói díjlevelekre való rávezetését elrendeli.

89. Olvastatott dr. Tüdös István miskolci lelkész következő levele:

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés!

Ez évi tavaszi közgyűlésének 60-ik számú jegyzőkönyvi pontja szerint arra méltóztatott a Főt. Egyházkerületi Közgyűlés megválasztani, hogy a pénzügyi választmányynak legyenek egyik lelkészi tagja.

E választást tisztelettel el kellett a választás pillanatában fogadnom, de egyszersmind az is kötelességem volt, hogy a legközelebbi alkalommal tisztelettel lemondjak a megbízásról, mert lelkiismeretbeli ügynek tekintem magamra nézve azt, hogy olyan megbízásban ne járjak el, amelyben az a veszedelem fenyeget, amelyet a Főt. Egyházkerületi Közgyűlés bölcsessége jónak látott, mint lapszerkesztőre zudítani a bírálat jogának gyakorlása megengedéseért. Mert lehetnek elveim, felfogásaim, kívánalmaim, amelyeknek kifejezést adva, a létező állapotok felett bírálatot mondanék: ezzel ugyanazon területen mozgó volnék, amelyen ez idő szerint is vádolás elé állítottam. Ezt nem akarhatom s nem is fogom cselekedni, várván a viszonyoknak olyan alakulását, amelyben a bírálat jogával élni nem jelenti a kárhoztatás alá jutást.

Tisztelettel kérvén az egyházkerületi pénzügyi bizottsági, illetőleg választmányi tagságról való lemondásom elfogadását, vagyok a Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlésnek alázatos szolgálja.

Miskolc, 1906. augusztus 22.

Dr. Tüdös István,
ev. ref. lelkész.

Egyházkerület megbotráncozását fejezi ki ennek a lemondásnak, egy egyházkerületi tanácsbíró részéről teljesen érthetetlen indokolása felett és a lemondást készséggel elfogadja.

90. A lemondás folytán megüresedett egyházkerületi pénzügyi választmányi tagságra :

Közgyűlés Sólyom Gyula csabai lelkészt választja meg.

91. Az abauji egyházmegye bejelenti, hogy *Veress Tamás* ongai lelkész hivataláról lemondott, azzal a feltétellel, hogy utódja neki, élete fogytáig, évi 800 koronát tartozik fizetni, 200 koronás évnegyedes részletekben. Az egyházmegye a lemondást elfogadta, az ongai lelkészi állást rendes lelkésszel be is töltötte, akit a 800 korona kifizetésére díjlevélileg kötelezett.

Miután egyházkerületünk *Veress Tamást* már 1902. évi őszi közgyűlésében, 80. sz. határozatával munkaképtelennek jelentette ki: az abauji egyházmegye intézkedését helybenhagyja és megerősíti; egyúttal figyelmezteti és felhívja a többi egyházmegyét is, hogy az ongaihoz hasonló esetben, t. i. mikor az egyházmegye a lelkészi javadalom terhére nyugdíjaz valamely munkaképtelenné vált lelkészt: az ilyen határozatot, jóváhagyás végett, az egyházkerületi közgyűlésre is mindenkor terjessze fel.

92. A tárgysorozat kimerítettén, világi elnök hálás érzések között emlékezik meg arról a lekötelező szivességről, amellyel egyházkerületi közgyűlésünket s ennek minden egyes tagját az ungi egyházmegye, az ungvári egyházközség az Ung vármegyei törvényhatóság és egész Ungvár városa a megérkezés pillanatában fogadta és itt tartózkodása alatt mindvégig körülölelte. Midőn ezért a feledhetetlen vendégszeretetért mind az elnökség, mind az egész egyházkerületi közgyűlés nevében forró köszönetét és hálás elismerését nyilvánítja, ugyanakkor Istennek áldó és megszentelő kegyelmét kérve az ungi egy-

házmegyére, az egyházépítés munkájában nemesen előljáró ungvári egyházközségre, a szeretett hazánk határán hazafias lelkesedéssel örökdő ungvármegyei törvényhatóságra és a fejlődés hatalmas jeleivel ékeskedő városra s ennek mindenrendű-rangú és felekezeti polgáraitra.

Egyházkerületi közgyűlés teljes szívvel osztakozván a világi elnöknek a mindenki által hálással tapasztalt és élvezett vendégszeretet tényezői iránt kifejezett elismerésében, ennek jegyzőkönyvi megörökítését egyértelemmel elhatározza, Ung vármegye törvényhatóságának — tanácssterme átengedésében tanusított figyelmeért és szívességéért külön is forró köszönetét nyilvánítván.

93. A jegyzőkönyv hitelesítésére — a gyorsított tárgyalás miatt — idő nem lévén,

egyházkerületi közgyűlés a holnaptól kezdve Sárospatakon üléselő lelkészvizsgáló-bizottságot bízza meg — legalább a legsürgősebben kiadandó jkvi pontok s amennyiben lehető volna, az egész jegyzőkönyv hitelesítésével, mire az elnökség a gyűlést, az Isten megsegítő jósága iránt kifejezett hálás érzelmek és a jelenvoltaknak az elnökség iránt kifejezett elismerő nyilatkozatai között bezárja.

Hitelesített Miskolcon, 1906. nov. 27-én.

III.

BIRÓSÁGI ÜGYEK.

I.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felebbviteli bíróságnak 1906. október 15-én Ungváron tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

A rimaszécsi anyaegyház és a hozzá tartozó leányegyházak peresügye a közös teherviselésre vonatkozólag.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyh.-m. gondnok elnöklete alatt: *Szabó Endre, Vadászy Pál, Nagy Ignác, Hutka József* esperesek; *Ragályi Béla, Meczner József, Ragályi Gyula, Dókus Ernő* egyh.-m. gondnokok; *Radácsi György, Zombory Gedő* egyházker. tanácsbírák; *dr. Finkey Ferenc* egyh.-ker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy megismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a gömői egyházmegye közigazgatási bíróságának 1906. aug. 2-án Rimaszombatban ez ügyben hozott elsőfoku ítéletét, mely a Rimaszécs mint anyaegyház s Zádorháza, Jéne és Susa mint leányegyházak között a közös terhek viselésének arányát oly módon állapította meg, hogy: 1. a leányegyházak csak az anyaegyház templomának javítása, tűzkárbiztosítása, a székek jókarban tartása és az úrasztala ellátása költségeihez tartoznak hozzájárulni, míg ellenben a torony, harangok és orgona javítási költsége, sőt a templom esetleges újból építésének terhe is egészben az anyaegyház terhelé. Ezt a hozzájárulást is azonban az anyaegyház csak akkor veheti igénybe, ha a zabmag-

tár jövedelme nem fedezné a templom-fentartás költségeit; sőt a leányegyházak által fizetendő pótlék évenként 36 koronánál (egyenként 12—12 korona) több semmi esetre nem lehet és ez is csak az esetben, ha a kiadás a 100 koronát meg nem haladja, a 100 koronán felüli költséget mindig az anyaegyház viseli; 2. a paplak és melléképületeinek fentartására nézve az anyaegyház és a leányegyházak közt 1906. február 22-én közmegegyezéssel megállapított azt az aránykulcsot, hogy az anyaegyház az ily költségek $\frac{5}{8}$ -át, a leányegyházak együtt $\frac{3}{8}$ -át (egyenként $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{8}$ -át) viseljék, az egyházmegyei bíróság jóváhagyja, kimondván, hogy ide tartoznak nemcsak az épületek, hanem a kerítés, a lelkészi külső birtok, adók, anyakönyvek, jegyzőkönyvek, irodai szükségletek beszerzési, javítási, vagy újból építési költségei, valamint az egyházi közigazgatás, illetve egyházlátogatás költségei is; valamint kimondván, hogy a fennálló közös zabmagtár jövedelme első sorban ezek fedezésére fordítandó s csak ha ez nem fedezi az ily költségeket, az esetben adóztathatók meg a leányegyházak a fedezetlenül maradt költségek $\frac{1}{8}$ — $\frac{1}{8}$ erejéig; 3. a templom-javításból felmerült s még fizetetlen 400 korona adósság törlesztése ugyanily arányban t. i. az anyaegyház által $\frac{5}{8}$, a leányegyházak által együtt $\frac{3}{8}$ részben eszközözlendő; 4. a tulajdonjogra vonatkozó 1888. évi egyházmegyei és egyházkerületi határozatok továbbra is épségben hagyatnak. Ez ítélet ellen úgy az anyaegyház, mint a leányegyházak felebbezést jelentettek be, közülök azonban Jéne időközben 1906. szept. 5-én felebbezését visszavonta. Erre a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben a következő

ítéletet

hozta:

A gömöri egyházmegyege közigazgatási bíróságának ítélete indokainál fogva helyben hagyatik.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA
egyh.-m. gondnok,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC
a bíróság jegyzője.

II.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának mint felebbviteli bíróságnak Ungváron 1906. okt. 15-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

Az alsólánci székper.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* legidősb egyházm. gondnok elnöklete alatt: *Szabó Endre*, *Vadászy Pál*, *Nagy Ignác*, *Hutka József* esperesek; *Ragályi Béla*, *Ragályi Gyula*, *Bornemisza László*, *Dókus Ernő* egyházmegyei gondnokok; *Radácsi György*, *Zombory Gedő* egyházkerületi tanácsbírák; *dr. Finkey Ferenc* egyházker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitván, felhívja előadót az ügy ismertetésére. Előadó élőszóval ismerteti az ügyet, felolvassa az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának Kassán 1906. aug. 30-án ez ügyben hozott ítéletét, mely az alsólánci presbitérium ama határozatát, mely szerint *Demko Mihályné* alsólánci egyháztag számára az általa eddig használt jobboldali második, *Szitás István* részére pedig a baloldali második széket jelölte ki. *Demko Mihálynét* illetőleg helybenhagyja, *Szitás Istvánra* vonatkozó részében azonban feloldja s ez utóbbi egyháztagot saját személyére az első szék használatára jogosítja fel. Ismerteti továbbá előadó az ítélet ellen *ifj. Szaszák Imre* és *Szaszák István* által beadott felebezést, melyben nevezettek a presbitérium határozatának megerősítését kérik. Erre a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben a következő

ítéletet

hozta:

Az abauji egyházmegye közigazgatási bíróságának ítélete indokainál fogva helybenhagyatik.
Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA
egyházm. gondnok,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC
a bíróság jegyzője.

III.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigazgatási bíróságának, mint felebbviteli bíróságnak Ungváron 1906. okt. 15-én tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

A sajókeszi-i és sajólenkei egyházak közteherviselési ügye.

Jelenvannak:

Kun Bertalan püspök és *Meczner Béla* egyházm. gondnok elnöklete alatt *Szabó Endre*, *Vadászy Pál*, *Nagy Ignác*, *Hutka József* esperesek; *Ragályi Béla*, *Meczner József*, *Ragályi Gyula*, *Dókus Ernő* egyházm. gondnokok; *Radácsi György*, *Zombory Gedő* egyházker. tanácsbírák; *dr. Finkey Ferenc* egyházker. aljegyző, mint jegyző és előadó.

Egyházi elnök az ülést az ügy megnevezésével megnyitja, felhívja előadót az ügyismertetésére. Előadó előszóval ismerteti az ügyet, majd felolvassa a gömöri egyházmegyei közigazgatási bírósága időszaki tanácsának ez ügyben 1906. aug. 2-án Rimaszombatban hozott ítéletét, mely a sajókeszi-i és sajólenkei egyházakat társegyházaknak nyilvánítván, az Egyh. Törvények 12. §-a alapján kötelezi a két egyházat, hogy: „a lelkész lakásául szolgáló épületek összes melléképületeivel és kerítésével együtt közösen — és pedig úgy a pénzbeli hozzájárulást, mint a természetben kiszolgáltatandó kézi és igásmunkát illetőleg egyenlő arányban viselve a terheket — kötelesek fentartani, javítani, esetleg újból építeni, úgyszintén egyenlő arányban tartoznak viselni az egyházi közigazgatás költségeit is.“ Az 1868-ban kötött egyesség szerint a közös kiadások fedezésére kijelölt 25 köből magtári készletet a két egyház közös tulajdonául nyilvánítja, azzal a hozzáadással, hogy a közös kiadások első sorban ennek jövedelméből fedezendők. Elválás esetén a közösen épített és fentartott lelkészlak akkor megállapítandó értéke felett — a beltelek tulajdonjogának érintése nélkül — a két egyház a teherviselés arányában osztozkodik. A két egyház tagjai egymás templomát kölcsönösen és háborítatlanul használhatják, de saját templomának fenntartásáról mindkét egyház külön-külön maga gondoskodik. Ezen ítélet ellen a sajólenkei egyház felebbezést jelentvén be, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület közigaz-

gatási bírósága, mint felebbviteli bíróság, zárt ülésben egyhangulag a következő

ítéletet

hozta :

A gömöri egyházmegye közigazgatási bíróságának ítélete indokainál fogva helyben hagyatik.

Kelt mint fent.

MECZNER BÉLA
egyházm. gondnok,
a bíróság világi elnöke.

KUN BERTALAN
ev. ref. püspök,
a bíróság egyházi elnöke.

DR. FINKEY FERENC
a bíróság jegyzője.

IV.

A felsőzempléni egyházmegye fegyelmi bírósága tudomásul vétel végett bejelenti, hogy Várady Pál deregnyői tanító ellen a fegyelmi eljárást — miután a deregnyői presbitérium kijelentette, hogy nevezett tanító ellen panaszt nem tesz, — f. é. szept. hó 11-én kelt végzésével megszüntette.

Tudomásul vétetik.

V.

Az időszaki tanács tagjaiul megválasztottak :

Nagy Ignác, Hutka József, Lévy József,
Miklós Ödön, Komjáthy Béla rendes ; Ragályi
Géza, br. Vay Elemér, Meczner József, Ragályi
Gyula és Zombory Gedő póttagokul.

Az egyes jegyzőkönyvi pontokat jegyezték :

RADÁCSI GYÖRGY I, II. 1—9, 23, 24, 37, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52,
53, 92, 93.

CZINKE ISTVÁN II. 10, 11, 20, 21, 45, 60, 61, 62, 91.

VATTAY LÁSZLÓ II. 19, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 54, 55, 56, 57,
58, 59, 64, 86, 87, 88, 89, 90.

DR. FINKEY FERENC II. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 22, 25, 26, 27,
28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 44, 63,
65—85 ; III. 1, 2, 3.

TÁRGYMUTATÓ.

Az ungvári rendes közgyűlés tagjainak névsora.

- I. Lelkész és templomszentelési ünnepély.
- II. Közgyűlési ügyek.
  1. A közgyűlés ünnepélyes megnyitása.
  2. A megjelent gyűléstagok igazolása s a meg nem jelenésüket kimentettek elmaradásának tudomásul vétele.
  3. Dókus Ernő f.-zempléni egyházmegyei gondnokká, Csabay Pál gömöri esperessé választásának bejelentése s üdvözlötésök és köszönetök.
  4. Nagy Pál és Szentpétery Sámuel érdemeinek örökítése.
  5. II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társai hamvainak hazaszállítása, a nagy esemény ünnepélyes megörökítése, a nemzeti ünnepélyben való részvétünk felőli intézkedések.
  6. Az ünnepi küldöttségben való résztvehetés kibővítése s ennek feltételei.
  7. Kun Bertalan püspök 40 éves püspöki jubileumának a tavaszi közgyűlésre halasztása s e jubileum bizottsági előkészítése.
  8. A konventi képviselők megválasztása.
  9. Az egyházkerületi pénzügyi választmánynak a tav. gyűlés jkv. 23, 24. sz. határozataira felterjesztett véleménye a főiskolai igazgatótanácshoz tételik.
  10. Az egyházi és iskolai alapítványok kezelésére készített szabályzat az egyházmegyékhez tételik, javaslatkéréssel.
  11. A tornai egyházmegye által sürgetett Gyakorlati Kézikönyvre — a még véleményt nem adott egyházmegyék véleménye bekéretik.
  12. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 77006. számú, a tanári fizetések áltamsegéllyel való kipótlásáról szóló leiratában foglalt ajánlatnak elfogadása a miskolci és rimaszombati főgimnáziumoknak s ugyane leiratnak a sárospataki főiskola igazgató-tanácsához való utasítása véleményes javaslattétel végett.
  13. A vallás- és közoktatási miniszter 81006. sz. leiratában foglalt

ajánlatnak (fizetéskiegészítés) elfogadása az egyházkerületi felsőbb leányiskola alkalmazottjaira.

14. A zempléni egyházközség adóssági ügyének rendezése.
15. A zsinati képviselők választási eljárásának vezetésére kiküldött bizottság jelentése.
16. Váradi Pál deregnyői tanító ügyében felirat a miniszteriumhoz.
17. A püspöki titkári hivatal betöltése Tóth Kálmán miskolci s.-lelkésszel.
18. Elismerés Csik Dániel volt püspöki titkárnak és 1000 korona tiszteletdíj.
19. Misszióügyi előterjesztés és e tárgyban hozott határozatok.
20. A nem felekezetünkbeli középfokú iskolákba járó ref. növendékek 1905—906. évi vallásvizsgáiról szóló jelentés.
21. Ugyanott a vallástanítás rendezése s e tárgyban készített bizottsági javaslatok.
22. Az iskolai ingatlanok telekkönyvezési ügye.
23. A lelkészi könyvtárbizottság jelentése.
24. A főisk. igazgató-tanács véleményes javaslata az Énekeskönyv nyomtatása ügyében.
25. Miniszteri leirat 92,667 korona államsegélyről és az 1906. évre járó e nemü többletéről, 7075 koronáról.
26. Miniszteri leirat 4 abauji iskolánál működő tanító államsegélyének megvonásáról s esperesi jelentés e tárgyban s felirat a kerület részéről a miniszterhez.
27. Miniszteri leirat a Magyar Gazdaszövetség törekvéseinek pártolása végett.
28. A főiskolai igazgató-tanács jelentése a gyakorlati tanárjelölti állás be nem töltéséről.
29. Ugyanaz dr. Láczy Szabó László haláláról.
30. Ugyanaz egy ideiglenes helyettesi tanári állásnak Dávid Zoltán tanárjelölttel való betöltés költségeinek megállapításáról.
31. Ugyanaz a levéltárrendezésről.
32. Ugyanaz a főiskolai akadémiák 1905—906. évi tanulmányi állapotról.
33. Néhai dr. Zsindely István tanszékének a rendkívüli egyházkerületi gyűlésen pályázatra való előkészítéséről.
34. Nagy Pál elhunyt igazgató-tanácsos helyére Csabay Pál gömöri esperes megválasztása.
35. Nagy Pál néhai lelkészvizsgáló bizottsági tag helyére Czinke István megválasztása.
36. Dr. Láczy Szabó László elhunyt gazd. vál. tag helyére Végh Bertalan sárospataki ügyvéd választott meg.

37. A főiskolai nyomtatványok nyomási árának 10%₀-kal való emelése.
38. A főiskolai igazgatók jelentése az 1906—7. évi létszámról.
39. A miskolci főgimn. igazgató jelentése.
40. A rimaszombati főgimn. igazgató jelentése.
41. Az egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelő-bizottságának jelentése.
42. A felső leányiskolai építkezésre 100,000 koronának kölcsönvétele a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól.
43. Közalapi kérvények és segélyre ajánlott egyházközségek.
44. A gesztelyi egyház tőkesegélyre most nem ajánlható.
45. Egyh.-ker. tanügyi bizottság jegyzőkönyve s javaslatai. stb.
46. A gömöri egyházmegye felterjesztése egy istvánkirálynapi vallás-sérelmi ügyben.
47. Lelkészi minősítési sorozat.
48. A lelkeszvizsgáló bizottság jegyzőkönyve.
49. Néhai Szentpéteri Sámuel alapítványa az egyházkerületi pénztárban való kezelésre — a kikötött feltételek mellett — elfogadtatik.
50. Erdélyi egyh.-ker. igazgató-tanács levelei a Pokoly-féle mű átengedése, elküldése, bekötése stb. ügyében.
51. Bernáth Aladár köszönő levele.
52. A Bocskay-émlékünnepélykor gyűlt perselypénzek összegének bejelentése s az egyházmegyéknek a begyűlt pénz hovaforditása felől való véleményes javaslatételre való felhívása.
53. Az egyházkerületi pénzügyi választmány véleményes javaslata Török Sámuel, Gergely Lajos tanítók kérvényére s az andornoki egyház segélykérvényére.
54. Lelkészi és tanítói változások.
55. Változások az egyházmegyék tisztkarában.
56. Gecse István, Filep József tanítók elhunytja s érdemeik örökítése.
57. Megerősítésre felterjesztett díjlevelek.
58. A kápolnai tanítói díjlevél-csonkítási ügye.
59. Segédlelkész-tartás végett állami segélyre ajánlottak.
60. Az egyházkerületi tanügyi bizottság papi elnökévé Czinke István választatik.
61. F.-borsodi felterjesztés az 1848:XX. t.-c. végrehajtása tárgyában.
62. A sárospataki főiskolai hittanhallgatók nevelési és tanulmányi ügyében 3 egyházmegye felterjesztése.
63. A lelkeszözvegy nyugdíjának kegyév nélküli igénybevétele.
64. A ki nem fizetett kongrua megsürgetésére a püspöki hivatal felkéretik.
65. A morvai egyház adásvételi ügye.

66. A kolbásai egyház adásvételi ügye.
67. A tussai egyház kölcsönfelvételi ügye.
68. Az alsóvadászi egyház adásvételi ügye.
69. A berencsi egyház adásvételi ügye.
70. A vámosujfalusi egyház faeladása.
71. A tardonai egyház csereszerződésének jóváhagyása.
72. A sajióivánkai egyház adásvételi ügye.
73. A jenkei egyház 9 holdnyi erdejének kitermelésére engedélyt kap
74. A szendrői egyház átöröklési jogának megváltása.
75. A visi egyház kölcsönfelvételi ügye.
76. A fulókercsi egyháznak a szükösi tárt illető tartozásából 275 korona elengedtetik.
77. A tornai egyház országos segélygyűjtési ügye.
78. Özv. Gyarmathy Sománé kérvénye — férje tartozásának elengedése tárgyában a pénzügyi választmányhoz tétetik.
79. Molnár Erzsébet és Molnár Ilona, a nekézseni egyház s Rozgonyi László és Farkas József lelkészek segélykérvényei.
80. Az ungvári egyház segélyezése 4000 koronával.
81. A ládbessenyői egyháznak a szükösi tárt illető tartozásából 192.41 K. elengedtetik.
82. A tanítói özvegyek és árvák pénzbeli és lakásbeli illetőségére nézve az egyh.-ker. szabályrendelettel szemben az egyházi törvény dönt.
83. A Fonciere Pesti Biztosító-Intézettel kötött szerződés *mellékletének jegyzőkönyvbe* vétele, a díjváltóknak, kötvényeknek beszédése.
84. A gömöri egyházmegye a 10 évenkénti tisztújítást léptette életbe.
85. Az egyházkerületi névtárban a változtatott helységnevek mellé a régi név bejegyzendő.
86. A tiszvársányi egyház iskolaállamosítási ügyében az ungi egyházmegye utasíttatik.
87. A sárosmezői (sárospolyánkai) leányegyház anyásítása ügyében az ungi egyházmegye új felterjesztésre utasíttatik.
88. A hegymegi papi s tanítói szőlőtelepítés költségeinek megosztása.
89. Dr. Tüdős István az egyh.-ker. pénzügyi választmányi tagságot nem fogadja el.
90. Dr. Tüdős István helyére Sólyom Gyula csabai lelkész választatik az egyh.-ker. pénzügyi választmányba.
91. Veres Tamás ongai lelkész lemondása, díjazása, helyének betöltése s az egyházmegye felhívása hasonló esetek bejelentésére.
92. Köszönet az ungi egyházmegyének, az ungvári egyháznak, az ungvármegyei törvényhatóságnak, Ungvár városának.
93. A jegyzőkönyv hitelesítésére szóló intézkedés s a gyűlés berekesztése.

III. Birósági ügyek.

1. A rimaszécsi anyaegyház és a hozzátartozó leányegyházak peres ügye a közös terhek viselésére nézve.
2. Az alsólánci székper.
3. A sajkázai és sajlólenkei egyházak közteherviselési ügye.
4. A Várady Pál deregnyői tanító elleni fegyelmi eljárás megszüntetése.
5. Az időszaki tanács tagjainak névsora.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ.

- Abauji egyházmegye 26, 62.
Alsóslánci egyház Bir. II.
Alsóvadászi egyház 68.
Andornoki egyház 53.
Baksay Dániel 59.
Becske Bálint 45 (11).
Berencsi egyház 69.
Bernáth Aladár 51.
Bornemisza László 15.
Csabay Pál 3, 34.
Csík Dániel 18.
Csoma József 15.
Czinke István 19 (7), 20, 35, 60.
Dávid Zoltán 30.
Dijleveleket felterjesztett egyházak 57.
Dókus Ernő 3, 8, 63.
Egri egyház 21.
Egyházak általában 1, 5, 50, 83.
Egyházkerületi felsőbb leányiskola és felügyelő-bizottsága 13, 41, 42.
Egyházkerületi jegyzők 7, 41.
    „ pénztár 17, 49, 76.
    „ pénzügyi választmány 9, 42, 49, 53, 63, 67, 78.
    „ tanügyi bizottság 45.
    „ ügyész 58.
Egyházmegyék általában 10, 11, 19, 20, 22, 52, 53, 54, 55, 57, 91.
Egyházmegyei gondnokok 5, 7.
Elek József 17.
Elmaradt s igazolt gyűléstagok 2.
Eperjesi egyház 21.
Esperesek általában 5, 7, 45, 82, 83.
Farkas József 79.
Farkas Miklósné 63.

- Fejes István 8.
 Felső-borsodi egyházmegye 53, 61, 62, 74, 79, 81.
 Felsőzempléni „ 14. Bír. IV.
 Felszentelt lelkészek I.
 Filep József 56.
 Fodor György 60.
 Fogarassy Jenő 45 (11).
 Fulókércsi egyház 76.
 Gecse István 56.
 Gergely Lajos 53.
 Gesztelyi egyház 44.
 Gömöri egyházmegye 4, 46, 64, 84.
 Göndöcz István 48 (10).
 Gőz Ferenc 45 (11).
 Harsányi István 85.
 Hegymegi egyház 88.
 Homonnai egyház 21.
 Hutka József Bír. V.
 Időszaki tanács tagjai Bír. V.
 Iskolák általában 5, 45.
 Iskolalátogatók 45.
 Jenkei egyház 73.
 Kassai egyház 21.
 Kérészy Barna 8.
 Kolbásai egyház 66.
 Komjáthy Béla Bír. V.
 Konventi képviselők 8, 19 (3).
 Közalapi segélyre ajánlott egyházak 43.
 Kun Bertalan püspök és a püspöki hivatal I. 1, 12, 16, 24, 26, 46,
 50, 52, 59, 64, 66, 70, 77, 93.
 Ládbessenyői egyház 81.
 Lelkészek általában 5, 45, 47.
 Lelkeszi könyvtárbizottság 23.
 Lelkészvizsgáló „ 35, 38.
 Lévay József Bír. V.
 Meczner Béla I., 1, 7, 8, 41.
 Meczner József 8. Bír. V.
 Miklós Ödön Bír. V.
 Miskolci egyház 21.
 „ ref. főgimnázium 12, 39.
 Missziói bizottság, egyházak és lelkészek 19.

- Molnár Erzsébet és Ilona 79.
Morvai egyház 65.
Nagy Ignác Bír V.
Nagy Pál 4, 45.
Papp József 17.
Pataki Pál I.
Püspöki jubileum rendező-bizottság 7, 41.
Radácsi György 8, 19 (7).
Radil Károly 37.
Ragályi Béla 8.
Ragályi Géza Bír. V.
Ragályi Gyula Bír. V.
Révész Kálmán 6, 8, 19 (7).
Rimaszécsi egyház Bír. I.
Rimaszombati egyház 21.
„ főgimnázium 12, 40.
Rozsnyói egyház 21.
Rozgonyi László 79.
Sajóivánkai egyház 72.
Sajókazai egyház Bír. III.
Sajóládi egyház Bír. III.
Sárosmezői egyház 87.
Sárospataki főiskolai gazdasági választm. 31, 36, 37, 45.
Sárospataki főiskolai igazgató-tanács 9, 12, 24, 28, 30, 31, 33, 34, 36,
37, 62.
Sárospataki theol akad. tanárok 48 (14), 62.
Sárospataki irodalmi kör 45.
Sátoraljaujhelyi egyház 21.
Sólyom Gyula 90.
Szabó Endre 59.
Szaniszló István 48 (10).
Szendrői egyház 74.
Szentmártoni Dániel 17.
Szentpéteri Sámuel 4, 49.
Szentpétery Sámuelné 49.
Tanítók általában 27, 45, 82.
Tardonai egyház 71.
Tiszaásványi egyház 86.
Tiszántúli egyházkerület 24.
Tornai egyház 27.
Tornai egyházmegye 53, 58, 62.

Tóth Irén 41.
Tóth Kálmán 17
Török Sámuel 53.
Tüdős István dr. 89.
Tussai egyház 67.
Ungi egyházmegye 87, 92.
Ungvári egyház I. 21, 92.
Ungvármegye 92.
Ungvár-város 92.
Zajdó László 11.
Zakariás Károly 48 (9).
Zombory Gedő Bir. V.
Zsoldos Benő 31.
Vallástanítók 20.
Vámosujfalui egyház 70.
Várady Pál 16. Bir. IV.
Vattay László 19 (7), 46.
Vay Elemér br. Bir. V.
Végh Bertalan 36.
Veress Tamás 91.
Vissi egyház 75.

A Tiszáninneri ev. ref. egyházkerület 1906. nov. 27-diki rendkívüli közgyűlését Miskolcon tartotta meg *Kun Bertalan* püspök és *báró Vay Béla* főgondnok elnöklete alatt.

Jelenvoltak :

Az abauji egyházmegyéből: Révész Kálmán esperes, Kovács Béla papi tanácsbíró, Ujj József e.-m. papi főjegyző.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Nagy Ignác esperes, báró Vay Elemér e.-m. gondnok, Sólyom Gyula, Halászi József, Illyés János papi küldöttek.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Vadászy Pál esperes, Ragályi Béla e.-m. gondnok, Svingor József, Szuhay Benedek, Elek József papi, Szekrényessy Árpád, Zsóry Gusztáv, Bárczay László világi küldöttek.

A gömöri egyházmegyéből: Csabay Pál esperes, Hubay Lajos, Ruszkay Gyula, Buzi Márton papi, Ragályi Balassa Ferenc világi küldöttek.

A tornai egyházmegyéből: Ragályi Géza esperes, Ragályi Gyula e.-m. gondnok, Fodor György papi, Juhász Andor világi küldöttek.

Az ungi egyházmegyéből: Szabó Endre esperes.

Az alsözempléni egyházmegyéből: Keresztury József esperes, Meczner Béla e.-m. gondnok, Bálint Dezső, Ölbey János, Hézsér Emil papi, Kóczán Miklós, Buza János világi küldöttek.

A felsőzempléni egyházmegyéből: Dókus Ernő e.-m. gondnok, Kozma Antal, Tudja Mihály, Szeghő Benő, Péter Mihály papi, Dókus László, Nemes Lajos, Bernáth Aladár világi küldöttek.

Mint egyházkerületi tanácsbírók: Zombory Gedő, Kérészy Barna, Radácsi György, dr. Tüdös István papi, Lévy József világi részről.

A sárospataki főiskola részéről: Dókus Gyula világi algondnok, Novák Lajos akadémiai és köz-, dr. Rác Lajos gimn. igazgatók.

A miskolci főgimnázium részéről: Dr. Kovács Gábor.

A rimaszombati főgimnázium részéről: Bodor István.

Mint egyházkerületi jegyzők: Radácsi György papi fő- és Czinke István papi aljegyző.

1. Elnöklő püspök buzgó imádságban kéri a szent kötelességek teljesítésére egybesereglett gyűléstagokra Istennek áldó és jóra segítő kegyelmét, világi elnök pedig a rendkívüli gyűlés indító okainak felemlítésével s a gyűléstagoknak szívélyes üdvözlésével

a rendkívüli egyházkerületi közgyűlést a jelenlevőknek a világi főgondnok megjelenése által keltett örömmérszéből fakadó tetszésnyilvánításai között megnyitottnak jelenti ki.

2. A megjelent gyűléstagok összeiratván, a jelen rendkívüli ülésre — a fönnebbi sorozat szerint —

igazoltattak s Komjáthy Béla, Meczner József e.-m. gondnokok, Miklós Ödön, Szentimrey Gyula egyházkerületi tanácsbírák, dr. Finkey József és dr. Finkey Ferenc egyházkerületi jegyzők bejelentett elmaradása tudomásul vétetett.

3. Olvastatott a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott s egyházkerületünk elnöksége által a főiskolai igazgató-tanács elnökségéhez letett *Ideiglenes Szabályzatra* az igazgató-tanácsnak folyó hó 21-diki rendkívüli gyűléséből felterjesztett következő véleményes javaslata:

Olvastatott a Püspök úrnak 1363/1906. számú levele, amely mellett, az igazgató tanácsban leendő tárgyalás végett, a főiskola algondnokságához megküldte azt az *Ideiglenes szabályzatot*, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a nem állami középiskolák tanárainak rendkívüli személyi pótléka ügyében kibocsátott és püspöki hivatalunkhoz leküldött. Miután pedig a főiskolai algondnokság az említett Szabályzatot előbb a gimnáziumi székhez, később a köziskolai székhez is áttette volt véleményadás végett: felolvastattak és tárgyalás alá vétettek ezek a vélemények is és ezeknek alapján maga az egész Ideiglenes Szabályzat.

Ezen beható tárgyalás végeredményeképen főiskolai igazgató tanácsunk a következő véleményes javaslatot terjeszti egyházkerületi közgyűlésünk elé:

1. Mondja ki, illetőleg határozza el egyházkerületi közgyűlésünk, hogy mélyen érzett hálával fogadja országgyűlésünknek azon nemes szellemű intézkedését, amellyel a vallás-és közoktatásügyi miniszterium 1906. évi költségvetésében a nem állami középiskolai tanárok fizetésének pótlásáról gondoskodott; mélyen érzett háláját és köszönetét fejezi ki főképen gróf Apponyi Albert miniszter úrnak is, aki amaz elvi elismerésének, hogy a nem állami középiskolák is ugyanazt a fontos közérdeket szolgálják, mint az állami középiskolák, tettekben sietett bizonyosságát adni, szükségesnek látva, hogy iskoláink céljaik elérésére ugyanolyan anyagi eszközökkel rendelkezzenek, mint az állami iskolák.

Régi sérelmeket szüntetett meg s régi jogos kívánságokat elégített ki a miniszter úr ezen mélyreható kezdeményezése által; ennél fogva, midőn egyházkerületünk ezt a tényt örömmel és köszönettel fűzi a gr. Apponyi Albert miniszter úr nevéhez, egyszersmind kijelenti, hogy a tanáraink részére eső személyi pótlékot a főhatósága alatt álló középiskolákra nézve elfogadja.

Ezzel kapcsolatban azonban, miután ami kívánságaink nem csupán a középiskolai tanárok fizetésének kiegészítésére vonatkoztak, hanem egyetemes konventünk útján összes akadémiai tanáraink fizetésének az állami tanárok fizetésével egyenlővé tételét is kértük: egyházkerületünk addig is, míg a konvent e részben újabb lépéseket tenne, már most felkéri a miniszter urat arra, hogy ugyanazon elvi alapon, amelyre a középiskolai tanárok fizetésének kipótlását fektette, folytassa tovább elveinek megvalósítását és már a legközelebbi időben tegye lehetővé nekünk akadémiai tanáraink fizetésének kiegészítését is, mert az a szolgálat, amelyet akadémiáink a közművelődés érdekében tesznek, semmi esetre sem kisebb a középiskolák szolgálatainál. Itt különösen tekintetbe veendő az is, hogy p. o. jogakadémiáink részére úgy a tanulmányi rendet, mint a vizsgáló-bizottságokat a közoktatási kormány szabja meg és mégis ezen közvetlen állami befolyás semmi nemű állami támogatással sem viszonztatik.

Sürgősen szükségesnek tartja egyházkerületünk azt is, hogy az összes tanárokra vonatkozó fizetési pótlék-ügy mielőbb állandó törvény által oldassék meg, nehogy tanáraink és iskoláink esetleges politikai változások miatt, halasztások, vagy ingadozások miatt, ismét sérelmet szenvedjenek. Ezen

törvény létrehozását teljes bizalommal ugyancsak gr. Apponyi Albert miniszter úrtól várjuk, remélve, hogy az említett törvény az állam érdekeinek az 1883. XXX. t.-c. 50. §-ában is eléggé biztosított védelmén túl, sem autonómiánkat, sem tanáraink függetlenségét nem fogja megsérteni.

Ha azonban a theologiai tanárok fizetésének kiegészítését ebbe a törvénybe bármi okból nem lehetne befoglalni; ebben az esetben rájuk nézve azt kérjük: tegye lehetővé ezt a miniszter úr az egyházkerületnek utalt segélyek megfelelő szaporítása által. Mély sajnálatunkra ez a segély az 1907. évi költségvetésben semmivel sem emelkedett, holott mi már e részben ígéretet nyerve, arra számítottunk s egyházkerületünk ebből vélte fedezhetni azokat a kiadásokat, amelyekre nem felekezetiünkhöz tartozó középiskolákban a vallásitanítás rendezésére feltétlenül szüksége volna. Kifejezetten erre a két célra kérjük tehát kerületi államszegélyünknek már az 1908. évi költségvetésben leendő fölemelését, mert ezen kívánságunk is az 1848. XX. t.-c. részleges beváltásához tartozik; maga az összeg az állami költségvetésben nem is oly nagy, minket pedig nagy eredmények elérésére segíthet fel, ha a mai súlyos időben úgy a vallásitanítást általában, mint a lelkészképzést magasabb színvonalon fejleszthetjük tovább.

Miután ezek szerint egyházkerületünk a mielőbbi állandó törvény megalkotására fekteti a súlyt, az Ideiglenes szabályzatot átmenetinek tekintve, annak egyes pontjait ezúttal fejtegetés tárgyává nem teszi; hanem a miniszter urat felkéri, hogy a törvény kezdeményezése alkalmával ne mellőzze el egyetemes konventünk meghallgatását, miután ennek jogai közé tartozik egyetemes iskolai ügyeink képvisellete és amennyiben a tanári fizetések kiegészítése is ugyancsak az 1848. XX. t.-c. részleges beváltásának körébe tartozik, ugyanezen törvény szerint egyházunk az idetartozó ügyekben mindig meghallgatandó. Kívánságainknak részletes kifejtését, ezek közt főleg azt is, hogy a fizetés kiegészítés, a Széll-féle automatikus rendszer szerint, kizárólag a szolgálati időre fektetve állapíttassék meg, továbbá, hogy a protestáns intézeteknél, ahol állandó igazgató nincs alkalmazva, a hivatalkorra nézve legidősebb tanár a VII-ik fizetési osztályba soroztassék be, végül, hogy ami felekezetiünk részére eső összeg egy összegben adassék ki, egyházkerületünk erre az alkalomra tartja fel.

Határozatunknak ezen pontja felirat alakjában lesz közlendő a miniszter úrral.

2. Az ideiglenes szabályzatban foglalt fizetés-kiegészítés módjára nézve felhatalmazza egyházkerületünk a püspök urat, hogy, a sárospataki gimnáziumi tanári karnak erre vonatkozó véleményét figyelembe véve, a tanári karral egyetértve, tegyen részletes felterjesztést a miniszteriumhoz úgy az egyes tanárookra eső fizetési pótlékok, mint az egész összeg kiutalása iránt.

Ugyanezt tegye meg a püspök úr a miskolci és rimaszombati tanárookra nézve is.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai igazgató-tanács véleményes javaslatát egészben és részleteiben magáévá teszi s annak memorandum alakjában való felterjesztését elhatározza.

4. A parokhiális vagy *lelkészi könyvtárbizottság* a lelkészi könyvtár-ügy állásáról s a lelkészi könyvtár címen teljesítendő kötelezettségekről szóló évi jelentését és az ügy érdemében készített javaslatait f. hó 21-én tartott gyűlésének jegyzőkönyvével a következőkben terjeszti fel:

AZ EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI KÖNYVTÁR-BIZOTTSÁG 1906. NOVEMBER 21-DIKI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Elnök: *Fejes István*. Jelenvannak: *Révész Kálmán, dr. Tüdös István, Radácsi György* bizottsági tagok, utóbbi ugyis, mint jegyző.

1. Elnök a megjelent bizottsági tagokat szívélyesen üdvözölve, jelenti, hogy Lévy József biz. tag elmaradását kimentette.

Tudomásul szolgál.

2. Ugyancsak elnök bemutatja a kerületünkbeli lelkészi könyvtárak állásáról az esperesektől és az egyházkerületi pénztárnoktól bekért adatok nyomán kitüntetett s véleményes javaslatokkal kísért jelentését amely is a következő:

A parókhialis könyvtárak állása az illető esperes urak jelentése szerint 1906. nov. hóban.

1. *Abauji egyházmegye.* Van 71 anyaegyház. Mindegyikben meg van a könyvszekrény már 1904. óta.

Az évi 10 korona 1904., 1905., 1906. években, tehát 3 évről mind a 71 anyaegyházból befolyt.

A kerületi pénztárba küldött 710 k.-t. Az egyházmegyei dékánál van: 1420 kor.

2. *Alsóborsodi egyházmegye.* Van 46 anyaegyház, Mindegyikben meg van a könyvszekrény.

Az évi 10 korona 1904. és 1905. években mindenik egyházból befizettetett. A kerületi pénztárba küldetett 460 kor. Az egyházmegyei pénztárban van 460 kor.

3. *Alsözempléni egyházmegye.* Van 61 anyaegyház. Az évi 10 korona az 1904. évre sehol sem fizettetett, mert a *fizetés nem is rendeltetett el.*

Az 1905. évben 45 egyház fizetett 450 koronát, 16 egyház nem fizetett, de hogy mely egyházak nem fizettek, az esperes jelentése szerint nem tudják urát adni a pénzkezelők. 1906-ban nem szedetett be semmi.

Lelkészi könyvtárszekrény van 42 egyházban, nincs 19-ben.

Az 1905. évről befolyt 450 korona, a kerületi pénztárba beküldetett 450 kor.

4. *Felsőborsodi egyházmegye.* Van 49 anyaegyház. A könyvszekrény meg van 47 egyházban. Damakon és Ládbessenyőn nincs, de az esperes jelenti, hogy megcsináltatja.

Az 1904. évről 47 egyház befizette a 10 koronát, Damak és Szakácsi nem; a pénz az egyházmegyénel van = 470 kor.

Az 1905. évről 49 egyház fizetett, a kerületi pénztárba folyt, 1906-ról nincs fizetés. — 490 kor. a kerületnél.

5. *Felsőzempléni egyházmegye.* Van 29 anyaegyház. Könyvszekrény van 27 egyházban. Nincs Nagyráskán és Kazsuban, ez utóbbi helyen a lelkeszi állás üres.

Az 1904. évre minden egyház befizette a 10 koronát; az egyházmegyei dékánál van 290 kor. — Az 1905. évre minden egyház befizetett, a kerületi pénztárba beküldetett 290 kor.

Az 1905. évre is két járásból beszedetett a 10 korona, amely az egyházmegyei dékánál van. Az összeg nincs jelezve.

6. *Gömöri egyházmegye.* Van 44 anyaegyház. A könyvszekrényekről az esperes nem tud pontos adatokat küldeni, mert az

íránt még most tartja a vizsgálatot. Az eddigi adatai szerint nincs könyvszekerény 7 egyházban.

A 10 korona csupán egy évről folyt be és pedig minden egyházból; az összeg a kerületi pénztárba küldetett be = 440 kor. Ekkép az egy évi fizetés a legelső 1904. év javára írva, nincs fizetés 1905. és 1906. évekről.

7. *Ungi egyházmegye.* Van 39 anyaegyház. A könyvszekerény mindenütt meg van.

A 10 korona 1904. és 1905. évről beszedetvén, a kerületi pénztárba beküldetett 390 + 390 kor., = 780 korona. 1906-ról nincs fizetés.

8. *Tornai egyházmegye.* Van 16 anyaegyház. A könyvszekerény mindenütt meg van. A 10 korona 1904-ről nem szedetett be. 1905-ről beszedetett és beküldetett a kerületi pénztárba 160 kor. 1906-ról nincs fizetés.

Ezen adatok szerint a kerületi pénztárba beküldetett összesen 3780 korona, amelyet a kerületi pénztárnok úr kimutatása is igazol. — Ellenben az egyházmegyei pénztárakban maradt összesen 2640 kor. a felsőzempléniben a ki nem írt összeg 1906-ról. Egy évi járulék volna 355 anyaegyház után 3550 korona.

Javaslatok az ügy rendezésére.

1, Miután az egyházkerület a 10 korona fizetését még az 1903-ik évben elrendelte, tehát az első befizetéseknek az 1904 ik évi egyházlátogatások alkalmával kellett megtörténni, ekképen az 1904., 1905. és 1906. évi egyházlátogatások alkalmával már minden egyházmegyében be kellett szedetni a 10 koronát; holott ezzel szemben csak az abauji egyházmegye és részben a felsőzempléni egyházmegye hajtotta végre a kerület határozatát. Tekintetbe véve azonban azt a körülményt, hogy ez idő szerint 2 évi járulék befizetésénél többre nincsen szükség, mert a Pokoli-féle mű megrendelésére 1 évi járulék elégséges, a második évi járulékot pedig csak attól az időtől fogva vagyunk kötelesek befizetni, amikor azt a többi kerületek is teljesítik s amikor a befizetés fejében a Wargaféle egyháztörténet 1 évre eső részét a központi bizottság az egyházaknak meg is küldheti, javasoljuk, hogy 1 évi befizetést törüljön egyházkerületünk oly módon, hogy a köteles fizetéseket 1904. és 1905. évekre minden egyházra nézve állapítsa meg, az 1907-ben tartandó egyházlátogatóságok által pedig az 1906-ik évre utóla-

gosan szedesse be a 10 koronás járulékokat. Ezen javaslatunk szerint:

a) az *abauji* egyházmegye már az 1906-ra is beszédvén a 10 koronát, az 1907. évi egyházlátogatás alkalmával nem fog beszédni semmit;

b) az *alsóborsodi* egyházmegye 2 évi járulékot beszédvén, az 1906-ra esőt az 1907. évi egyházlátogatóság útján vegye be;

c) az *alsözempléni* egyházmegye utólag köteleztessék az 1904. évről 610 koronának, az 1905. évről 160 koronának behajtására, az 1906. évre pedig az 1907. évi egyházlátogatóság útján szedesse be a köteles 610 koronát;

d) a *felsőborsodi* egyházmegye köteleztessék 1904. évtől két egyház után 20 koronának beszédésére. Az 1906. évre 1907-ben szedesse be a 10 koronát minden egyháztól;

e) *felsőzempléni* egyházmegye az 1906. évre az elmaradt egyháztól vegye be a 10 koronát az 1907. egyházlátogatás alkalmával;

f) a *gömöri* egyházmegye 1905-ről szedjen be 446 koronát. Az 1906. évre az 1907. egyházlátogatás alkalmával ugyancsak 440 koronát;

g) az *ungi* egyházmegye 2 évi járulékot beszédvén, az 1906. évre esőt az 1907. egyházlátogatás alkalmával vegye be;

h) a *tornai* egyházmegye utólag fizesse be az 1904-ről elmaradt 160 kor. járulékot. Az 1906. évit 1907-ben szedesse be.

Egyházkerületünk egyenlő kötelezettséggel hozván meg határozatait, a végrehajtásnak is egyenlőnek kell lenni minden egyházmegyében. Ekképen, amely egyházmegye elmulasztotta annak idején a beszédést, köteles azt utánpótolni annál is inkább, mert az egyházkerület oly feltétellel adta ki a nagyobb államsegélyt az egyházmegyéknek, hogy abból a szegény egyházak részére első sorban könyvszekerényt és esetleg a 10 koronás járulék fizetését teljesítsék. Ennélfogva *amely egyházmegye a most kimutatott járulékait az 1907. évi tavaszi egyházkerületi gyűlésig be nem fizetné, a hiányzó összeget a kerület az államsegélyből fogja visszatartani. A mulasztásban levő esperesek pedig személyesen is felelősökké tétessenek a kerület határozatának pontos végrehajtására nézve.*

2. a) Az *alsözempléni* egyházmegye köteleztessék a hiányzó 19 könyvszekerénynek mielőbbi megkészíttetésére. Erről jelentés teendő az 1907. évi kerületi tavaszi közgyűlésre;

b) a *felsőborsodi* esperes a 2 hiányzó könyvszekerényt csináltassa meg s tegyen jelentést;

c) a *felsőzempléni* esperes a 2 hiányzó könyvszekrényt csináltassa meg s tegyen jelentést.

d) a *gömöri* esperes a hiányzó könyvszekrényeket csináltassa meg s tegyen jelentést.

3. A beszedett pénzek küldessenek be a kerületi pénztárba s a pénztárnok utasíttassék, *hogy ezen pénzeket külön kezelje és a kiutalásig gyümölcsöztesse.* Az egyházmegyei dékánok az egyházlátogatás után, pontos kimutatás mellett küldjék be a pénzeket.

4. Az esperes urak nyissanak egy törzskönyvet a parókhialis könyvtárak nyilvántartására. E törzskönyvbe jegyezzék fel az egyházlátogatásnak adatait az egyes egyházakban történt megvizsgálásról. Nevezetesen; rendeljék el először a mindenféle jkönyvek összeszedését, bekötését és a könyvtárban elhelyezését a *multra vona.kozólag a lehetőségig, az 1906. évtől kezdve pedig feltétlen kötelezettséggel* s ezt számon kérve, minden évben jegyezzék fel a törzskönyvbe a meglevő állapotot, mert csak ilyen ellenőrzés mellett vihető az ki, hogy a jegyzőkönyvek külön-külön bekötve (egyházmegye, konvent, kerület, zsinat) el ne kallódjának, hanem a jövő részére is megmentessenek.

Az 1907-ik évi egyházlátogatástól kezdve tehát annak egyik főtárgya legyen a parókhialis könyvtárak vizsgálata is.

Végül, miután a Pokoli-féle munka a bekötéssel együtt 3700 koronába került, holott egy évi járulékunk csak 3550 korona, — gondoskodni kell a hiányzó 150 korona pótlásáról. Erre nézve az volna a legjobb mód, ha a befizetett pénzek időközi kamataiból lehetne azt teljesíteni, ezért is szükséges, hogy a pénzek az egyházmegyei dékánoknál gyümölcsözés nélkül ne heverjenek.

2-ik megoldás. Jeleztük még azt is, hogy miután a mi kerületünkben az 1907. év tavaszán 2 évi befizetett járulék fog rendelkezésre állani, az egyik év 1905, a másik 1906, abban az esetben, ha a többi egyházkerületek akkorig nem 2 évre, hanem csak egy évre, p. o. az 1906-ik évre fizetnék be járulékaikat a központba, akkor a 2 évi járulékból 1 évit mi is visszatartanánk, vagy utólag 1 évi befizetéstől az egyházakat felmentenénk.

Ha bizonyosságot szerezhetnénk már most arról, hogy az 1907. évi egyházlátogatás alkalmával beszédendő 10 koronás járulékok a Warga-féle egyháztörténet első évi folyamáért 1906-ra fognak számíttatni, abban az esetben, miután 1 évi járulékot, amely a Pokoli-féle munka beszerzésére fordított, minden egyházmegye beszedett: már most el lehetne engedni 1 évet, amidőn a csak 1 évre fizetett egyházmegyéknek is csupán az 1907. évben

kellene (1906-ra) a 2-ik évi beszédést eszközölniök, az előnyben levő egyházmegyék pedig 1907-ben nem szednének be semmit.

Ez esetben így alakulna a dolog:

1. *Abauj* sem 1907-ben, sem 1908-ban nem tartozik beszédni semmit.

2. *Alsóborsod* 1907-ben nem tartozik beszédni semmit.

3. *Alsózemplén* az egy évi hiányt 160 koronát és az 1906-ra eső járulékot az 1907. egyházlátogatás alkalmával tartozik beszédni.

4. *Felsőborsod* nem tartozik 1907-ben beszédni semmit, csak 2 egyház után 20 korona hátralékot.

5. A *felsőzempléni* egyházmegye sem 1907-ben, sem 1908-ban nem tartozik beszédni mást, mint 1908-ban a két járásból.

6. A *gömöri* az 1906. évre járó összeget.

7. Az *ungi* 1907-ben semmit.

8. A *tornai* az 1906. évre járó összeget.

Ez a mód azért volna célszerűbb, mert így az egyházmegyék megmentetnének az *utólagos* beszédés kellemetlenségeitől; ellenben, miután csak az egyházmegyék, amelyek többet fizetnek be, viszont ennek arányában a fizetéstől felmentetnének, — az egyenlő befizetés egyensulya így is helyreállíthatnák úgy, hogy minden egyházmegyének 2 évi befizetése lesz, az az egyházmegye pedig, (*Abauj*, részben *Felsőzemplén*) amelyik már 3-ik évre is fizetett, még egy további évre sem fog fizetni.

Szigorúan kimondandó, hogy az 1907. egyházlátogatás alkalmával az 1906. évre eső járulék minden *erre köteles* (Gömör, Alsózemplén, Torna) egyházmegyében beszédessék és amely egyház azt nem fizethetné, azt segélyképen pótolja ki az egyházmegye, de az egyházak után eső teljes összeget felelősség terhe mellett küldje be minden esperes a kerületi pénztárba a tavaszi közgyűlésig, hogy a parokhiális könyvtárbizottság arról még erre a gyűlésre jelentést tehesen.

Sátoraljaujhely, 1906. nov. 15.

FEJES ISTVÁN,
biz. elnök.

A kimerítő és a körülményekkel bölcsen számoló jelentést és véleményes javaslatot a bizottság köszönettel és elismeréssel fogadván, a dolog érdemleges tárgyalása után kimondja, hogy azt a maga teljességében a rendkívüli egyházker. gyűlés elé terjeszti és annak

jegyzőkönyvbe vételét és kinyomatását kéri; tekintettel azonban az egyetemes lelkészi könyvtár-ügynek lassú kibontakozására s a többi egyházkerületekben e tárgyban felmerült nehézségekre s arra a körülményre, hogy szinte ki van zárva az a lehetőség, hogy az egyházmegyéink által már befizetett s a Pokoli-féle műre fordított egy évi járulékon felül 1906 végéig még két évi járulék befizetésére volna szükség: — a bizottság az utóbbi módot ajánlja a befizetésre, illetőleg a befizetés rendezésére elfogadandónak vagyis azt kéri határozatilag kimondani, hogy 1906 végeig — lelkészi könyvtár-járulék címén — mindenik egyházmegyét csak 2 évi összeg terheli, s azok az egyházmegyék, amelyek a 2 évre eső összeget még be nem fizették, a másodikat az 1907. évi egyházlátogatás alkalmával kötelesek beszolgáltatni s az egyházkerület pénztárába a tavaszi közgyűlésig, felelőség terhe alatt, beküldeni és pedig még abban az esetben is hiánytalanul, ha egyes egyházközségek a járulék befizetésével hátrálékban maradnának.

Egyebekben, mint például a hiányzó könyvszekrények beszerzésére s az egyházkerületi pénztárba befolyt lelkészi könyvtári járulékok gyümölcsöztetésére s az esperesek által vezetendő törzskönyvre és az ellenőrzés egyéb módjára nézve (2., 3., 4. p.) valamint a különféle jegyzőkönyvek összegyűjtésére nézve is mély tisztelettel kéri a bizottság a véleményes javaslat elfogadását s határozattá emelését, azzal a pótlással csupán, hogy a különféle jegyzőkönyvek időnként külön-külön egybekötvetendők.

3. Előterjeszti elnök, hogy a püspöki hivatal beküldte hozzá *dr. Kiss Sándor* sárospataki ügyvédnek f. év szeptember 1-én kelt levelét, amely *Zoványi Jenő* theol. tanár nevében perrel fenyegeti az egyházkerületet arra az esetre, ha a *Warga Lajos*-féle mű javításáért és pótlásáért nem a felemelt példányszám után akarná őt az egyházkerület jutalmazni, illetőleg javadalmazni.

Lelkészi könyvtár-bizottság a *Zoványi Jenő* theol. tanár követelésére s az általa is bejelentett peresetre nézve f. évi tavaszi közgyűlési felterjesztésében már ál-

lást foglalt, miért is e tekintetben az ügy érdemében nem nyilatkozhatik s csupán azt javasolja, hogy méltóztassék a püspöki hivatal, illetőleg az egyházkerület a Zoványi Jenő követelésére vonatkozó összes iratokat, gyűlési határozatokat az egyházkerületi ügyész által átvizsgáltatni s ennek véleményét kikérni.

4. Több tárgy nem lévén, elnök a jelenvoltak ügyszeretétet megköszönve

az ülést bezárja.

Sárospatak, 1906. nov. 21.

RADÁCSI GYÖRGY

bizottsági előadó, jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészi könyvtár-bizottság felterjesztett jkvét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe vevén fel, a lelkészi könyvtárügy kimerítő ismertetéseért köszönetét nyilvánítja s a jkv 2-dik és 3-dik pontjában foglalt határozati javaslatokat elfogadja és határozati erőre emeli, a 2-dik pontot különösebben is ajánlván az esperesek figyelmébe.

5. A *lelkészvizsgáló bizottság* felterjeszti a f. é. október hó 17—18. napján tartott rendkívüli lelkész-vizsgálatokról s azzal kapcsolatos ügyekről felvett következő jkvét.

Lelkészvizsgáló-bizottság 1906. évi október 17—18-iki gyűlésének jegyzőkönyve.

1. Elnöklő Kun Bertalan püspök a megjelent gyűléstagokat szívélyesen üdvözli s a bizottság munkálkodására Istennek áldását kéri.

2. Ugyancsak elnöklő püspök jelenti, hogy a tegnap végződött egyházkerületi gyűlés a *Nagy Pál* volt lelkészvizsgáló-bizottsági tag helyét egyhangúlag *Czinke István* rimaszombati lelkészszel töltötte be, akit, mint ilyet, a bizottság nevében is bizodalommal és szeretettel üdvözöl, egyúttal pedig felhívja bizottsági jegyzőt a szokásos jelentések megtételére.

3. Bizottsági jegyző jelenti, hogy a dékánhoz érkezett jelentkezések szerint az 1-ső vizsgálatra 13-an fognak előállani teljes vizsgatétel végett, egy pedig javítani fog; a második vizsgálatra egész vizsgatétel végett 1, javítás szempontjából pedig 2 segédlelkész. Az 1-ső teljes vizsgálatra jelentkezettek a zárthelyi írásbeli dolgozatot megkészítették a dékán felügyelete alatt f. hó 16-án. tehát a tegnapi napon; a dolgozatok értékéről a szaktanárok tesznek jelentést.

A szaktanárok véleményadásra szólíttatván fel, az első vizsgálatra jelentkezettek dolgozatait — bár általában közepeseknek és gyöngéknek tartják, de még sem olyanoknak, hogy a szóbeli vizsgálat alapjául el ne fogadtassanak. A bibliai vallástan tanárának ítélete szerint csak egyetlen jelentkezőnek van gyöngé dolgozata, akit épenezért a bibliai vallástanból szigorúbban kell megvizsgálni.

Bizottság a jegyző jelentését és a szaktanárok véleményét tudomásul veszi s az egyetlen gyöngé dolgozat szerzőjét szigorított szóbeli vizsgálatra itéli.

4. Bizottsági jegyző bemutatja *Barcsa Endre* kérvényét és orvosi bizonyítványát, amely utóbbival hosszabb idő óta tartó idegbetegségét igazolja s kéri, hogy június hóban vizsgára állhasson.

Bizottság — miután több tagja személyes tapasztalat után is tudja a folyamodó testi gyöngékedését — a vizsgálatról való elmaradást igazoltnak tekinti s *Barcsa Endrét* a júniusi vizsgálatokra való jelentkezésre feljogosítja.

5. Több előterjeszteni való nem lévén, elnökség a szóbeli vizsgálat megkezdését olyanmódon javasolja, hogy elébb a javításra utasított egyén, majd a teljes vizsgálatra jogosítottak állítassanak elő.

Bizottság az elnökség kívánsága szerint kezdvén és folytatván a szóbeli vizsgálatot, annak eredménye a következő lett:

1. *Baczó Balázs* új. szöv. írásmagyarozatból és bibliai vallástanból kapott *elégtelen* érdemjegyét *kielégítőre* javította s így általános osztályzata *kielégítő*.

	Ó-szöv. írasm.	Új-szöv. írasm.	Bibliai vallást.	Kereszt. vallást.	Kereszt. erkölcst.	Írásb. vizsg.	Általán. osztályz.
2. Kiss Ferenc ¹ ...	kielég.	kielég.	kielég.	elégtel.	elégtel.	kielég.	
3. Szász Tihamér	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
4. Bodnár János	kielég.	kielég.	jó	jó	jó	kielég.	kielég.
5. Szabó József	jó	jó	kielég.	jó	kielég.	kielég.	kielég.
6. Göndöcz István	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.
7. Medgyaszay András	jeles	jeles	kielég.	jó	jó	jó	jó
8. Szaniszló István	kielég.	kielég.	kielég.	jó	jó	kielég.	kielég.
9. Helmeccy Antal	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
10. Czelder Béla ²	kielég.	kielég.	jó	elégtel.	kielég.	jó	
11. Kánya Lajos	kielég.	kielég.	jó	kielég.	jó	kielég.	kielég.
12. Lenkey Lajos Jenő	kielég.	kielég.	jó	jó	jó	jó	kielég.
13. Moritz István	kielég.	kielég.	jó	kielég.	kielég.	jó	kielég.
14. Ecsedi Tóth József	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.	kielég.

¹ Egy év múlva javít. — ² 1907. júniusban javít.

6. A szóbeli vizsgálat eredménye hivatalosan kihirdettetvén, elnöklő püspök atyai intelmekkel figyelmeztette a vizsgát állott ifjakat, hogy a tanulásban meg ne restüljenek s a 2-dik vizsgálatra teljesebb készüllettel igyekezzenek előállani. Egyszersmind pedig azokat, akik még rendkívüli kibocsátványt nem kaptak, ez alkalommal ünnepélyesen kibocsátotta.

A püspöki intelmeket és kibocsátást Szabó József társai nevében s ugyancsak a lelkészvizsgáló-bizottság fáradoalmait is hálás szavakban megköszönvén, az 1-ső vizsgálat véget ért.

Bizottság — tekintettel bizonyos hivatalos felszólalásra — kimondta, hogy amennyiben a vizsgát állott ifjaknak iskolai tartozásaik vannak, bizonyítványukat az egyházker. s egyúttal bizottsági jegyző mindaddig nem adhatja ki, amíg kötelezettségüknek teljes mértékben eleget nem tesznek.

7. A második lelkészvizsgálatra jelentkezettek közül az egyetlen egész vizsgát tevő zárthelyi írásbeli dolgozatát az illetékes szaktanár elfogadhatónak jelentvén ki, a szóbeli vizsgálat legott megkezdődött s eredménye a következő:

1. *Tussai János* a gyakorlati theológiából kapott *elégtelen* érdemjegyét kielégítőre,

2. *Tomory Dezső* a magyar prot. egyháztörténetből kapott *elégtelen* érdemjegyét *jóra* javítván ki, mindkettőjük általános osztályzata *kielégítő*.

3. *Kovács Lajos* gyakorlati theológiából *jó*, egyház. jog *jó*, magyar prot. egyháztörténetből *kielégítő*, gyak. bibl. magy.-ból *jó*, írásbebi vizsg.-ból *jó*, általános osztályzata *jó*.

Az eredmény — megfelelő intelmek kíséretében — az illetőknek kihirdettetett, kimondatván, hogy nem talán iskolai adósságuk miatt az ő bizonyítványaik is lefoglalandók.

8. Felemlítettén, hogy mi történik az ungvári gyűlésen elfogadott határozatok után az olyan segédlelkészekkel, akik sem a rendkívüli vizsgálatra nem állottak elő, noha arra hivatalosan felszólítottak, sem folyamodvány útján újabb vizsgálati határidőt nem kértek s már több mint 3 éve működnek segédlelkészi minőségben?

Bizottság az ungvári gyűlés határozatainak teljes mértékben való érvényesítését elengedhetetlennek véli s püspöki körlevél által felhívandónak tartja az espereseket, hogy az olyan segédlelkészekről, akik már több mint 3 év óta vannak kibocsátva s második lelkészi bizonyítványt máig sem szereztek, az 1-ső lelkészi bizonyítványt és püspöki kibocsátványt hivatalosan kérjék be s őket a lelkészi teendők végzésére alkalmaztatni meg ne engedjék.

9. A bizottság tagjai a haza távozó püspöktől s egymástól szívélyesen elbúcsúzván s a bizonyítványokat és bizonyítványkönyvet aláírásukkal hitelesítvén,

a rendkívüli lelkészi vizsgálat véget ért.

Sárospatak, 1906. október 18.

RADÁCSI GYÖRGY,

egyházker. és lelkészi
vizsg. bizotts. jegyző.

Egyházkerületi közgyűlés a lelkészvizsgáló bizottság jkvi jelentését köszönettel tudomásul veszi s a jkv 8-dik pontjában foglalt határozatot jóváhagyja s az espereseket a határozat értelmében való eljárásra felkéri.

6. A lelkészvizsgáló bizottság jkvével kapcsolatban bemutatja az elnökség *Barcsa Endre* heőbábai ideiglenes segéd-

lelkész kérvényét, amelyben — tekintettel hosszas és orvosilag igazolt betegségére, arra kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy — noha ő még a theol. tanfolyamot teljesen maig sem fejezhette be, amiben szintén hosszas betegsége által volt megakadályozva — neki az 1907. júniusi vizsgálatra való jelentkezést engedje meg s őt rendkívüli segédlelkészi minőségében is megtartani kegyeskedjék.

Egyházkerületi közgyűlés — jöllehet a theologiai pályát teljesen el nem végzett rendkívüli segédlelkészeket e nemű szerepüktől — az ungvári gyűlésben hozott határozata értelmében — eltiltani volna kénytelen: mindamellett, tekintettel a folyamodó több oldalról is indokolt tartós betegségére, neki a rendkívüli segédlelkészi minőségben való szereplést kivételesen megengedi, június hóban teendő vizsgálatát — a lelkészbizsgáló bizottság határozata sem akadályozván.

7. Olvastatott *Ravasz László* bánffyhungyadi segédlelkész folyamodása, amelyben ő engedélyt kér arra, hogy a gyakorlati theológiából mint fő és a philosophiából mint melléktan-tárgyból f. é. december havában a sárospataki theol. akadémián *magántanári vizsgálatot* tehesen.

A folyamodvánnyal kapcsolatban jelenti papi főjegyző, hogy a sárospataki theol. tanári kar a hozzá áttett kérvényt megtekintette s nem lát semmi akadályt a vizsgálat megengedésére nézve, ha a folyamodó — a szabályzatnak megfelelően — írásbeli dolgozatát beadja és külföldi egy évi egyetemi hallgatását hitelesen igazolja. A decemberi vizsgálatról azonban, sőt a vizsgálat napjának határozott kitűzéséről egyelőre szó sem lehet. Javasolja papi főjegyző, mondja ki az egyházkerület, hogy a folyamodótól a vizsgálatot — a szabályzatnak megfelelő feltételek pontos teljesítése után — felveszi, a határidőre nézve azonban csak az írásbeli dolgozat beadása, hivatalos megbirálása és elfogadása után határozhat.

Egyházkerületi közgyűlés a Ravasz László kérvényére a papi főjegyző javaslata értelmében határoz s őt e felől e jegyzőkönyvi pont megküldésével hivatalosan értesíti.

8. Özvegy *Réthy Pálné*, volt golopi lelkészné, nagy szegénységére és 7 kiskorú gyermekének ügyefogyottságára tekintettel, férjének 370 koronányi egyházkerületi adósságát s ennek felszaporodott kamatait elengedtetni kéri, illetőleg az ungvári közgyűléshez intézett kérvényének elintézését megsürgeti.

Folyamodónak ezt a megismételt kérvényét is átteszi egyházkerületi közgyűlés az egyh.-ker. pénzügyi választmányhoz — elintézés végett.

9. Olvastatott *Olajos Pál* gesztelyi ref. lelkész kérvénye, amelyben — hivatkozással a közte és Benedek Elek fővárosi író közt lefolyt hírlapi vitára, az ebből támadt sajtóper útján reá súlyosodott anyagi terhekre (1200 korona), amelyek őt, — az egész hazai ref. papság és egyház érdekeit védőként — anyagi romlással fenyegetik, az egyházkerület kegyességét a reá szakadt teher könnyítésére alázatosan kéri.

Egyházkerületi közgyűlés szívesen elismeri, hogy Olajos Pál gesztelyi lelkészt a Benedek Elekkel folytatott vitájában egyházunk iránt való buzgó szerelme vezérelte s a ref. papi tisztesség érdekében harcolt: miután azonban ezt a vitát a saját egyéni felelősségére kezdte és folytatta, az egyházkerület nem tartja magára nézve lehetőnek, hogy az ebből eredett akár erkölcsi előnyök, akár anyagi hátrányok felett osztakozhassék.

10. A tornai esperes ajánlólag terjeszti fel *Imre István kánói* tanító folyamodványát, akinek, mint oklevél nélküli tanítónak, a további működést a vallás- és közokt. miniszterium a püspöki hivatalunkhoz intézett 60948/1906. sz. leírata szerint nem hajlandó továbbra is megengedni. A tanító az oklevél meg nem szerzését több izbeli és tartósabb természetű betegséggel mentegető, arra kéri püspöki hivatalunk útján az egyházkerületi közgyűlést, hogy eszközölne ki részére két évi haladékot, amely alatt ő az oklevelet minden lehetőség szerint megtudná szerezni, addig pedig hagyatnék meg tanítói hivatalában, amelyben való forgolódását a tornai esperes teljes elismeréssel méltányolja.

Egyházkerületi közgyűlés felkéri püspök urat, hogy a folyamodó érdekében s kérelmének teljesítése végett a vallás- és közokt. miniszteriumot megkeressen méltóztassék.

11. A főiskolai igazgató-tanács kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy arra az esetre, ha a délutáni gyűlésre a főiskola györgytarlói bérlőjével — a tervezett építkezés ügyében — a délutáni gyűlésig megállapodásra juthat, felterjesztendő megállapodásait tárgyalni méltóztassék.

Egyházkerületi közgyűlés a kérelem teljesítésére készséggel vállalkozik.

12. A délutáni gyűlés 4 órakor megnyitván, jelenti papi főjegyző, mint megbizott, hogy a főiskolai igazgató-tanács a bejelentett ügyben nem juthatott kívánt megállapodásra s kéri igazgató-tanács az egyházkerületi közgyűlést, hogy ha a februári rendes gyűlésében a györgytarlói építkezésekre nézve a szükséges költségvetésekkel és tervezetekkel elkészülhet: kegyeskedjék az egyházkerület, a bejelentendő szükséghez kepezt, egy rendkívüli gyűlést összehívni.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a györgytarlói ügyben szükségessé válható rendkívüli közgyűlés megtartására készségezt jelenti ki.

13. Ugyancsak főjegyző jelenti, hogy a főiskolai igazgató-tanács a b. e. *Dr. Zsindely István* tanszékének betöltésére sem intézkedhetett s miután egy állandó tanszék betöltéséről van szó s e tárgyban külön egyházkerületi engedélyre a pályázat-hirdetést illetőleg nincs szükség, — a főiskolai igazgató-tanács — hogy a választás május hóban, vagyis a tavaszi egyházkerületi közgyűlésen megtörténhessék — elegendőnek véli a pályázat meghirdetése végett a februári rendes ülésszakában való intézkedést.

Főjegyző jelentését a *Dr. Zsindely István* tanszékének betöltésére nézve egyházkerületi közgyűlés tudomásul veszi.

14. Olvastattak az Ungváron tartott közgyűlés jzőkönyvei, amelyek a rendkívüli lelkeszi vizsgálatok ideje alatt részint a jegyzőkönyvek kéznél nem léte, részint a lelkeszvizsgáló bizottság teendői miatt nem voltak hitelesíthetők.

Az összes jegyzőkönyvek hitelesítették.

15. Több tárgy nem lévén, elnöklő püspök a gyűlést bezárja.

Jegyzette

RADÁCSI GYÖRGY,
egyházker. főjegyző.

Hitelesítettett Miskolc, 1906. nov. 28.

KUN BERTALAN
ev. ref. püspök.

RADÁCSI GYÖRGY
egyh.-ker. főjegyző.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ.

Barcsa Endre 5, 6.

Czinke István 5 (2).

Egyházkerületi lelkészi könyvtár-bizottság 4.

” ” vizsgáló-bizottság 5.

” pénzügyi választmány 8.

” pénztár 4.

” ügyész 4 (3).

Egyházmegyék általában 4.

Esperesek általában 4.

Igazolt és elmaradt gyűléstagok 2.

Imre István 10.

Dr. Kiss Sándor 4 (3).

Kun Bertalan püspök 1, 3, 8, 10, 12, 13.

Miskolci ref. főgimnázium 3.

Olajos Pál 8.

Ravasz László 7.

Özv. Réthy Pálné 8.

Rendkívüli lelkészi vizsgások 5.

Rimaszombati főgimnázium 3.

Sárospataki főisk. igazgató-tanács 3, 11, 12.

” ” tanárikar 3

Zoványi Jenő 4 (3).